

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

VİYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE İLK BİR YILDA
UYGULANACAK PROGRAM TASLAK ÖNERİSİ

Ruken ÖZTOPALAN

İzmir
2010

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

VİYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE İLK BİR YILDA
UYGULANACAK PROGRAM TASLAK ÖNERİSİ

Ruken ÖZTOPALAN

Danışman
Prof. Ümit İŞGÖRÜR

İzmir
2010

YEMİN METNİ

Doktora tezi olarak sunduğum “Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynaklarda gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

 Tarih
.../.../2010

Ruken ÖZTOPALAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından..... G¼zel..... Sanatlar..... Eğitimi.....
..... Anabilim Dalı
..... M¼zik..... Öğretmenliği..... Bilim Dalında
DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Ümit İşGÖRÜR

Üye : Doç. Dr. F. Reyhan ALTINAY

Üye : Yrd. Doç. Dr. Sermin Bilen

Üye : Yrd. Doç. Ebru GÜNER CANBEY

Üye : Yrd. Doç. Dr. İlhan ERİŐU

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../.....

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstitü M¼d¼r¼

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	390782
Yazar Adı / Soyadı	Ruken Öztöpalan
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 15649956588
Telefon / Cep Telefonu	02324129599 05442350487
e-Posta	ruken.oztopalan@deu.edu.tr
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi
Tezin Tercümesi	A Recommended Draft Syllabus for First Year Cello Education
Konu Başlıkları	MüzikGüzel Sanatlar
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Müzik Bilimleri Bölümü
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Türü	Doktora
Yılı	2010
Sayfa	212
Tez Danışmanları	Prof. Ümit işgörür
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	Viyolonsel Öğretimi=Cello Education Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri=School of Fine Arts and Sport Program Taslağı=Draft Syllabus
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelemesini istiyorum

a.Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimize ilgili fikri mülkiyet haklarımız saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

12.01.2011

İmza:.....

Yazdır

TEŞEKKÜR

Hoşgörüsü, pozitifliği ve inancıyla beni her zaman destekleyen, bilgi ve deneyimlerini paylaşan danışmanım Sayın Prof. Ümit İŞGÖRÜR'e, bana ikinci danışmanlık hatta ikinci annelik yaparak, tezin oluşumu, gelişimi ve sonuçlanmasında sonsuz emeği olan değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Sermin BİLEN'e, yaşadığı sağlık problemlerine rağmen desteğini esirgemeyip, umut aşılayan ve yapıcı fikirler veren değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ'e, düzeltme, öneri ve bilgileriyle araştırmama son şeklini vermemi sağlayan değerli arkadaşım Öğr. Gör. Dr. Banu Özevin TOKİKAN'a, başa çıkamadığım İngilizce çevirilerimde onca dar zamanına rağmen seve seve yardımcı olan Sayın Öğr. Gör. Heather Carpenter ÖZALTUN'a, bilgisini, deneyimini, paylaşarak ihtiyaç duyduğum her konuda değerli vaktini ayıran sevgili arkadaşım Öğr. Gör. Dr. Elif Tekin GÜRGEN'e, tez izleme toplantılarında çarpıcı ve çözümcü önerileriyle katkısını esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Vesile YILDIZ'a, bana kolaylık sağlayacak randevu gün ve saatlere onay vererek araştırma yöntemimi uygulamama yardımcı olan viyolonsel öğretmen ve öğretim elemanlarına, desteğini, inancını, anlayışını, sevgisini her zaman hissettiğim aileme ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

Yemin Metni	i
Değerlendirme Kurulu Üyeleri	ii
Yüksek Öğretim Kurulu Dökümantasyon Merkezi Tez Veri Formu.....	iii
Teşekkür	iv
İçindekiler	v
Tablo Listesi.....	viii
Şekil Listesi.....	ix
Özet	x
Abstract	xi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri	3
Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Genel Amaçları	5
Çalgı Eğitimi	8
Çalgı Eğitiminde Temel Tekniğin Önemi.....	10
Viyolonsel Eğitimi	12
Vücudun Pozisyonu.....	13
Genel Olarak Viyolonsel Tekniği	14
Detache (Bağısız Çalma) Tekniği	16
Legato (Bağlı Çalma) Tekniği	16
Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Çalgı Eğitimi	17
Eğitim Programı ve Eğitimde Program Geliştirme.....	19
İhtiyaç.....	24
İhtiyaç Analizi.....	24
Hedefler.....	25
Hedef Davranışlar	27

İçerik	28
Eğitim Durumları ve Düzenlenmesi	39
Sınama-Ölçme Durumları	30
Değerlendirme Durumları	31
Araştırmanın Amacı ve Önemi	33
Problem Cümlesi	35
Alt Problemler	35
Sayıtlılar	36
Sınırlılıklar	36
Kısaltmalar	36
BÖLÜM II	37
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	37
Viyolonsel Eğitimi İle İlgili Araştırmalar	37
Müzik Eğitiminde Program Geliştirme İle İlgili Araştırmalar	41
BÖLÜM III	54
YÖNTEM	54
Araştırma Modeli	54
Araştırmanın Katılımcıları	55
Veri Toplama Araçları	55
Veri Çözümleme Teknikleri	57
İçerik Analizi	59
BÖLÜM IV	60
BULGULAR VE YORUMLAR	60
Viyolonsel Dersinin İçeriğine Yönelik Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Görüşleri	60
Çalgıyı Tanıma	61
Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri	63
Entonasyon	75
Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar	

Açısından Değerlendirilmesi	82
Hedef ve Hedef Davranışların Gerçekleştirilmesinde Haftalık Ders Saatinin Yeterliliği.....	93
Yeni Program Taslağına Yönelik Öneri	95
BÖLÜM V	98
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	98
Sonuçlar.....	98
Tartışma.....	100
Öneriler.....	108
Viyolonsel Öğretim Programı Taslağı Üniteler, Konular, Hedef Ve Hedef Davranışlar	112
Tablolaştırılmış Viyolonsel Öğretim Programı Taslağı	137
KAYNAKÇA	160
İNTERNET KAYNAKÇASI	164
EKLER	169
Ek 1. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Listesi	169
Ek 2. Görüşme Soruları	172
Ek 3. Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Birinci Yılında Kullanılabilecek Viyolonsel Dersinin Performans Derecelendirme Ölçeğı	174
Ek 4. Milli Eğitim Bakanlığı 1997 Yılı Viyolonsel Öğretim Programı	176
Ek 5. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Eğitim Fakülteleri ve Devlet Konservatuvarlarından Gelen Araştırmanın Veri Toplama İzin Yazıları	189

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa Numarası

Tablo 1. Hedeflerin Aşamalı Olarak Sınıflandırılması.....	26
Tablo 2. Kategorilerine Ayrılmış Görüşme Soruları.....	57
Tablo 3. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin İlk Dersin İçeriği ile İlgili Görüşleri.....	61
Tablo 4. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yay Tutuşu Ve Yay Çekme Süresi İle İlgili Görüşleri.....	64
Tablo 5. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yayın Tutuşu ve Ses Elde Etme Çalışmalarındaki Uygulama Aşamaları İle İlgili Görüşleri	67
Tablo 6. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Detache Ve Legato Yay tekniklerini Öğretme Sırası İle İlgili Görüşleri.....	70
Tablo 7. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Staccato Tekniğini Öğretme Zamanı İle İlgili Görüşleri.....	72
Tablo 8. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Dizilerin Hangi Yay Teknikleriyle ve Kaç Bağlı Çaldırılabilceği İle İlgili Görüşleri.....	74
Tablo 9. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Öğrenciden Doğru ve Temiz Ses Elde Etmeyi Hedefledikleri Zamanla İlgili Görüşleri.....	76
Tablo 10. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Öğrenciye Çalgı Akordu Bilgisini Verme Zamanı İle İlgili Görüşleri.....	78
Tablo 11. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin İlk Yıl Hangi Majör ve Minör Dizilerin Çaldırılabilceği İle İlgili Görüşleri	79
Tablo 12. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Temel Müzik Bilgileri Konularını Derste Öğretme Yöntemiyle İlgili Görüşleri.....	83
Tablo 13. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın Ünite ve Konularının Uygunluk Durumu İle İlgili Görüşleri.....	85

Tablo 14. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın Ünite Konularının Hedeflerle Örtüşme Durumu İle İlgili Görüşleri.....	87
Tablo 15. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın Hedef Davranışlarının Çalma Becerisini Destekleme Durumuyla İlgili Görüşleri.....	88
Tablo 16. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın Öğrenme-Öğretme Durumlarının Öğretmene Rehberlik edebilme Durumuyla İlgili Görüşleri	90
Tablo 17. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın Değerlendirme Ölçütlerinin Hedeflerin Gerçekleşmesini Ölçebilme Niteliği İle İlgili Görüşleri	92
Tablo 18. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Haftalık Ders Saatinin Yeterlilik Durumu İle İlgili Görüşleri.....	94
Tablo 19. Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yeni Program Taslağı İçin Görüş ve Önerileri	96
Tablo 20. 9. Sınıf Viyolonsel öğretim Programı Taslağının Üniteleri, Konuları, Hedef- Hedef Davranış Sayısı ve Ders Süreleri	111

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Taba-Tyler Program Geliştirme Modeli	23
--	----

ÖZET

Bu araştırma, Talim Terbiye Kurulu'nun 27 Ocak 1997 tarih ve 2470 sayılı MEB Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan "Temel Sanat Eğitimi (Çalgı-Viyolonsel) Dersi Öğretim Programı"nın konularını, hedef ve hedef davranışlarını, öğrenme-öğretme durumlarını ve değerlendirme ölçütlerini temel almıştır. Konuyla ilgili ihtiyaç analizi doğrultusunda yapılan görüşmeler sonucu ortaya çıkan farklı yaklaşımlar yeni bir program taslağına yansıtılmış ve program yeniden yapılandırılmaya çalışılmıştır.

Tarama modeli ve nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veriler;

- Literatür taraması
- İhtiyaç analizine yönelik 20 viyolonsel öğretim elemanı ve öğretmenlerine yönelik görüşme formları ile toplanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, Ege Bölgesi'nde yer alan bütün Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ve Devlet Konservatuvarları oluşturmuştur. Araştırmanın bulgularına dayanarak, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin birinci yılının (9. sınıf) viyolonsel eğitimi dersine yönelik konular, hedef ve hedef davranışlar, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme ölçütleri yeniden düzenlenmiştir. Araştırmanın viyolonsel eğitimine ışık tutması umulmaktadır.

Ayrıca bu araştırmanın raporlaştırma aşaması sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı'nca yürürlüğe konan viyolonsel programıyla paralellik gösteren bu taslak program yürürlükteki yeni programı da elde edilen bilimsel bulgularla desteklemiş olmaktadır.

ABSTRACT

This study is based on the topics, goals, target behaviors, learning-teaching situations and evaluation criteria as outlined in the National Board of Education Bulletin No. 2470, published January 27, 1997 and entitled “Basic Arts Education Syllabus (Cello).” A need analysis of the diverse approaches discovered through discussions held in regard to the subject became the basis of an attempt to reflect them in a new, re-configured draft of the syllabus.

Data collected by means of:

- a literature survey and
- a needs analysis questionnaire distributed among 20 cello faculty members and teachers

formed the basis for the qualitative research methods used in the study.

All fine arts and sports high schools, post-secondary music education departments and state conservatories in the Aegean Region were included in the population surveyed by the study. Based on the findings of this study, the topics, goals, target behaviors, learning-teaching situations and evaluation criteria for first-year (9th grade) cello lessons at fine arts and sports high schools have been re-organized. It is hoped that this research will be helpful in shedding light on the study of the cello.

Furthermore, the draft syllabus shows parallels to the current syllabus - set in effect by the National Department of Education during the process of documenting this study – and supports it with scientific invention.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

Problem Durumu

Özeren (2006), profesyonel müzik eğitimi başlığı altında, Cumhuriyet öncesi dönemden başlayarak müzik eğitimi veren kurumları kronolojik olarak şöyle sıralamıştır:

13. Yüzyıl – Tabılhaneler / Mehterhane / Enderun Okulu / Saray Müzik Okulu
Sanayi-i Nefise Mektebi (bu kurumun bandosu vurgulanmaktadır)
Sanayi-i Nefise Mektebi'nin Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüştürülmesi (1927)
Dar-ül Elhan'ın açılışı (1917) / Dar-ül Elhan'da çoksesli müzik eğitimine geçiş (1924)
Musiki Muallim Mektebi (1924) / Ankara Devlet Konservatuarı (1936)
Gazi Terbiye Enstitüsü (1937)

Cumhuriyetin kurulmasından sonra 1924 yılında açılmış olan Musiki Muallim Mektebi (MMM) ilkokuldan sonra öğrenci alan ve altı yıllık müzik eğitimi vererek ilkokullara öğretmen yetiştiren bir ortaöğretim kurumudur. Müzik seminerleri ise, ilköğretmen okullarının orta kısmını bitiren öğrencilerden müzik yetenek sınavını kazananların öğrenim gördüğü, Ankara ve İstanbul İlköğretmen okullarına bağlı özel müzik bölümleridir. Bu kurumlar nitelikli müzik öğretmeni yetiştirmede iyi bir temel teşkil etmişlerdir (Civan, 2006: 21).

Bozkaya (2006: giriş), 1970’li yılların ilk yarısında yeni anlayışlar-arayışlar doğrultusunda değişikliğe uğratılan öğretmen okullarında Müzik Semineri sınıflarının da kapatıldığını belirtmiştir (1975). Böylece, diğer dallarda olduğu gibi, müzik öğretmenliği için de önemli bir öğrenci kaynağı olduğunu düşündüğü öğretmen okullarının bu özelliğini kaybetmiş olduğu görüşündedir.

Uçan (Uçan 1997; Bozkaya, 2006: giriş’teki alıntı) da, orta öğretim kurumlarından nitelikli aday öğrenci akışının kesilmesinin önemli bir sorun olarak ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu durum bilimsel toplantılarda tartışılmış ve “durumu uygun olan öğretmen okulu ve liselerde yükseköğretim programlarına nitelikli aday öğrenci hazırlamak üzere müzik ağırlıklı programlara yer verilmesi, Müzik Eğitimi Bölümlerinde ivedilikle Müzik Hazırlık Sınıfı açılması” önerileri sunulmuştur.

On dört yıl kadar süren boşluktan sonra Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri (AGSL) açılmıştır ve bu liseler 1924’te MMM’nin açılması ile başlayan müzik eğitimi veren okullar zincirinin son halkası olmuştur.

Araştırmanın içeriğini oluşturan Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine aşağıda değinilmiştir.

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

“AGSL’ler Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’ne bağlıdır. Okul 1987’de düzenlenen Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 33. maddesine dayandırılarak açılmıştır” (Civan, 2006: 24).

Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol ile sanat semineri ve öğretmen okulu kökenli eğitimcilerin önderliğinde ilk AGSL 1989 yılında İstanbul’da açılmış, bu atılımla 21. yy. eşiğindeki Türkiye’de Müzik Eğitimi alanında gerçekleştirilen en yeni ve köklü atılım gerçekleştirilmiştir. Daha sonra 1990–1991 Eğitim Öğretim Yılı’nda Ankara AGSL, İzmir Işlay Saygın AGSL, Bursa Zeki Müren AGSL, Eskişehir AGSL ve Bolu AGSL açılmıştır (Uçan, 1996; Civan, 2006: s.21’deki alıntı).

AGSL’ler kurulduğu tarihten bugüne kadar öğrenci almakta, eğitim-öğretim programları oluşturmakta ve geliştirmekte, kendilerine kaynaklık eden ilköğretim kurumları ve kendilerinin oluşturduğu yükseköğretim kurumları ile gittikçe yoğunlaşan bir iletişim içerisinde bulunmaktadır (Civan, 2006: 21-22).

Uçan (1995: 112), kendine özgü bir eğitim kurumu olan AGSL Müzik Bölümlerinin, esas olarak, akademik doğrultulu mesleksi müzik eğitiminde birinci aşamayı oluşturan “yönlendirme/hazırlama” işlevine ya da iş görüşüne sahip olduğu görüşündedir. Ona göre, AGSL modeli daha çok ilgili yüksek öğretim programlarına “nitelikli-birikimli aday öğrenci” hazırlayan bir model olarak işlemekte, iş görmektedir. İlk uygulamaya /yürürlüğe konulduğu 1989’dan ve ilk mezun vermeye başladığı 1993’ten bu yana gözlenenler/izlenimler bu görüşü, bu saptamayı doğrulamaktadır.

Günümüzde müzik öğretmeni yetiştirme görevini üstlenen müzik eğitimi anabilim dallarının öğrenci kaynağını, büyük ölçüde AGSL oluşturmaktadır. Bu liselerin müzik alanları, dört yıl boyunca öğrencilere genel müzik kültürü edindirdiği, temel müzik kuramlarını öğrettiği, çalgı çalma temel bilgi ve becerisini kazandırdığı için müzik öğretmenliği lisans eğitimi öncesinde önemli bir görev üstlenmişlerdir.

Dolayısıyla, AGSL’de alınan müzik eğitimiyle, müzik öğretmenliği lisans eğitiminin temelleri atılmaktadır denilebilir (Bulut, 2006: giriş).

“Müzik eğitiminin ağırlıklı olarak verildiği bu okullarda çalgı eğitimi ön plandadır. Çalgı eğitimi yoluyla öğrenci, yeteneğini, müzik bilgisini, müziksel işitmesini, müzik beğenisini ve yorumculuğunu geliştirir” (Civan, 2006: 23).

1990–1991 Eğitim Öğretim Yılı’ndan itibaren bu okulların açılması yaygınlaştırılmıştır. Günümüzde adı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri diye değiştirilen Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nin sayısı 56’yı bulmaktadır (Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri’nin isim listesi Ek 1’de yer almaktadır).

AGSL’ler, güzel sanatlara yönelik programlar uygulayan yüksek öğrenim kurumlarının buldukları yerler tercih edilmek sureti ile güzel sanatlar faaliyetlerine elverişli yerlerde açılır. AGSL’nin öğrenim süresi, ilköğretim üzerine bir yılı hazırlık olmak üzere toplam dört yıldır (Bu uygulama, eğitimin 12 yıla çıkarılması kapsamında yapılan çalışmalar ile değiştirilip hazırlık sınıfları kaldırılarak toplam dört yıl eğitim olarak düzenlenmiştir). Okul yatılıdır, ancak velinin isteği ve okul idaresinin kararı ile öğrenciler gündüzlü olarak öğrenimine devam edebilirler. Bu okullarda karma eğitim yapılıdır (Civan, 2006: 24).

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nin öğrenci kontenjanı, MEB’nin Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği’nin 7. Maddesinde “Okulların resim ve müzik alanlarının her birine bir öğretim yılında alınacak öğrenci sayısı 24’ü geçemez, bu öğrencilerin sanat derslerinde dersliklere dağılımı, sanat derslerinin özelliği dikkate alınarak okul yönetimince düzenlenir” şeklinde belirtilmiştir (Mumcu, 2006: 4).

AGSL müzik bölümü giriş sınavına, ilköğretimlerini tamamlamış, müziğe ilgi duyan, 7. sınıf yılsonu başarı notu ortalaması en az üç, müzik dersi yılsonu notu en az dört olan öğrenciler başvurabilirler. Bu şartları taşıyan adaylar arasında yapılan müzik özel yetenek sınavında ilk yirmi dört sıraya giren öğrenciler bu okullarda okumaya hak kazanırlar. Sınavı kazanan yirmi dört öğrenciden fiziksel uygunlukları ve öğrenci tercihleri göz önünde bulundurularak her branşın daha önce saptanmış

öğrenci kontenjanına göre keman, viyola, viyolonsel, kontrabas, flüt, klarinet, obua, gitar, ud, kanun vb. çalgılarına seçim yapılır (Orhan, 2006: 130).

“Öğrenim süreleri 1 yılı hazırlık olmak üzere 4 yıl iken, Ortaöğretimin Yeniden Yapılandırılması kapsamında Talim ve Terbiye Kurulu’nun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararıyla hazırlık sınıfları kaldırılarak öğrenim süreleri 4 yıla göre yeniden düzenlenmiştir” (Köse, 2006: 338).

16 Haziran 2009 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan bir kararla Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri adı altında toplanarak yeniden yapılandırılan bu liselerin 1990 yılından 2009 yılına kadar değişikliğe uğramış amaçlarının bilgisine aşağıda değinilmiştir.

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Genel Amaçları

21 Eylül 1990 tarihli ve 20642 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 1990, Köse, 2006: s.336’daki alıntı) AGSL yönetmeliğinin 6. Maddesi’ne göre bu okulların amaçları aşağıda belirtilmektedir;

- Güzel sanatlar dallarında yetenekli öğrencilerin yaratıcı, yapıcı ve yorumcu yeteneklerini geliştirmek,
- Öğrencileri araştırmacı ve geliştirici çalışmalara yöneltmek, yetenekleri doğrultusunda bağımsız, doğru ve seçenekli yorum ve uygulamalar yapabilecek kişiler olarak yetiştirmek,
- Öğrencilerin ulusal ve evrensel, tarihi ve yeni sanat eserlerini tanımaları ve anlamalarına yardımcı olmaktır.

Bu yönetmeliğin düzenlenmesiyle oluşan 20 Haziran 1993 tarihli ve 21613 sayılı MEB (MEB, 1993, Köse, 2006: s. 336’daki alıntı) AGSL yönetmeliğinde de amaçlar, sözcüklerle sınırlı kalan değişikliklerle ve benzer ifadelerle yer almaktadır;

Bu yönetmeliğe göre amaçlar ise;

- Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri olan öğrencilerin eğitimlerini sağlamak,
- Öğrencileri araştırmacı ve geliştirici çalışmalara yönleltmek, yetenekleri doğrultusunda seçenekli, bağımsız, doğru yorum ve uygulamalar yapabilecek kişiler olarak yetiştirmek,
- Öğrencilerin milli ve milletlerarası, tarihi ve yeni sanat eserlerini tanımalarına yardımcı olmaktır.

20. 08. 1999 tarih ve 23792 sayılı Resmi Gazete' de açıklanan amaçlara ve MEB tarafından 2001 yılında yayımlanan AGSL Okul Gelişim Kitapçığına göre de okulun amacı, öğrencilerin;

- Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini,
- Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Yabancı dil öğrenmelerini,
- Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,
- Milli ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktır.

2009 yılının Haziran ayında bu okulların Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri olarak bir araya getirilip amaçlarında küçük değişiklikler yapılmadan önceki amaçlarında “yabancı dil öğrenmeleri” ile ilgili madde kaldırılmıştır.

Son olarak, düzeltmelerinin yapıldığı ve 23 Haziran 2009 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan kararla Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri adı altındaki bu okulların amaçları şöyledir:

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Anadolu Lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır.

Öğrencilerin Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçlarının yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;

- a) İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,
- b) Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
- c) Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,
- ç) İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,
- d) Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,
- e) Millî ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,
- f) Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlılığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27260_0.html).

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin amaçları içerisinde öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bilgi ve beceri kazanmaları yer almaktadır. Bu kurumlarda verilen müzik eğitiminin niteliğinin ve birincil amaçlarının ne olması gerektiğini sorgularsak, Uçan'ın aşağıdaki saptamalarından yararlanabiliriz.

Uçan (1997: 15), müzik eğitiminin öğrencinin müziksel algılama ve yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmesi, öğrenciyi belli koşullandırmaların ürünü olan tek yanlı müzik yapma, üretme ve dinleme alışkanlıklarından kurtarması öğrenciyi müziğin çeşitli çok yönlü tını özelliklerine, yapı taşlarına, kuruluş biçimlerine ve etki alanlarına açması öğrenciyi müzikle ilişkilerinde daha yüksek bir düzeyde bilinçlilik ve eleştirme gücü kazandırması gerektiğini düşünmektedir.

Uçan'ın müzik eğitiminin öğrenciye kazandırması gerektiğini düşündüğü bu nitelikler, tabii ki müzik eğitimini oluşturan dalların eğitiminin, öğrenciye doğru bir yolla verilmesinden geçmektedir.

“Müzik eğitiminin boyutları ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, çalgı eğitimi ve yaratıcılık eğitimi olarak ele alınabilir” (Bilen, 1995: 14).

Aşağıda, bu araştırmanın konusuyla ilgili olarak müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimi konusuna değinilmiştir.

ÇALGI EĞİTİMİ

Uçan (Uçan,1980; Özgün, 2006: s. 8'deki alıntı), çalgı eğitiminin, çalgı öğretimi yoluyla bireyler ve onların oluşturdukları toplulukların, devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değışiklikler oluşturma ve bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma süreci olduğunu belirtmiştir.

Akkuş (Akkuş,1996; Özgün, 2006: s.8'deki alıntı), çalgı çalmanın gerçekleşmesi ve çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar geliştirmek amacıyla uygulanan süreçlerin tümünün çalgı öğretimi olduğunu belirtmiştir. Ona göre, çalgı öğretim sürecinde bilgi, beceri kazanılır ve davranış geliştirilir, böylece estetik anlayış gelişir ve müziksel kişilik oluşumu başlar.

Öz (2001: 3), çalgı eğitiminin öğrencilerin müzik bilgi ve beğenilerini, müzikalitetlerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirmelerini, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları kazanmalarını, ulusal ve evrensel müzik sanatını tanımalarını amaçladığını belirtmiştir.

Şeker (2005: 7) de, çalgı eğitimi sayesinde öğrencinin, öğrendiği bütün müzikal bilgileri harmanlayıp onlardan yepyeni ifadeler yaratma fırsatı bulunduğunu,

müzikalitesini geliştirdiğini, müzikal bilgisini ve repertuarını (dağar) genişletme olanağı elde ettiğini belirterek, yukarıdaki düşünceyi desteklemektedir.

Bilen (1995: 18), her müzik eğitimi programında zorunlu olmamakla birlikte, çalgı eğitiminin Türkiye’de giderek yaygınlaştığını, araştırma bulgularıyla da desteklendiği gibi çocukların müzik derslerinden beklentileri arasında bir çalgıyı çalmayı öğrenmenin de yer aldığını belirtmektedir. Bilen’e göre çalgı öğretiminin ikinci önemli yararı, çalgı eğitiminin öğrencilerin toplum içerisinde kendilerine bir yer edinebilmelerine yardımcı olabilmesi ve kendilerine olan güvenin kazanılmasında rol oynamasıdır. Fakat çocukların çalgıyı belli bir düzeye getirebilmeleri ve etkilice çalabilmeleri, iyi programlanmış bir çalgı eğitim programı sayesinde mümkün olacaktır. Aksi takdirde çalgı öğretimi yukarıda söz edilen yararlardan uzak yüzeysel olmaktan öteye gidemez.

Uçan (Uçan, 1997; Burubatur, 2006 s.4’teki alıntı), çalgı çalmayı, müzik eğitiminde öğrencilere kazandırılması öngörülen davranışlar arasına almış ve bu davranışları;

1- Bilişsel (zihinsel, zihni),

2- Duyuşsal (duygusal, hissi),

3- Devinişsel (devinimsel, hareki) olmak üzere üç grupta toplamıştır.

Özen (Özen, 2004; Burubatur, 2006: s.4’teki alıntı), çalgı eğitiminde çalgı terimlerinin öğrenilmesi ve çalgı çalmada gereken tekniklerin kavranmasının bilişsel alanı, çalgının sevilmesi, çalmaya ilişkin disiplinli çalışmaya yönelik bir tutum geliştirilmesi ve çalgı çalmaya yaşantıda yer verilmesinin duyuşsal alanı, çalgı çalmada iki elin eş güdümünün sağlanması, çalgı çalmada karşılaşılan problemleri çözmeye yönelik davranışların kazanılmasının ise devinişsel alanı kapsadığını belirtmiştir.

Çalgı eğitiminin ‘karmaşık davranışlar örüntüsü’ olarak da tanımlandığını ifade eden Saraç (Saraç, 1992; Burubatur, 2006: s. 4’teki alıntı), çalgı öğreniminde

çalgıyı tanıyabilme, çözümlenebilme, deneyebilme, çalabilme, geliştirebilme aşamalarının kavranmasının esas olduğunu belirtmiştir.

“... Bir çalgıyı öğrenme süreci, çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır” (Scheleuter,1997; Özmenteş, 2004: s.6'daki alıntı).

Çilden'e (2006: 543) göre, çalgı eğitiminde başarılı olabilmek için de; öğretilen çalgıyla ilgili öncelikle temel tekniklerin öğretmen tarafından çok iyi bilinmesi ve öğrenciye çok iyi aktarılıp öğretilmesi için gerekli bütün çalışmaların sabırla ve ısrarla yapılması ve yaptırılması, bunun için gerekli olan çalışma programlarının öğrenciye göre düzenlenmesi, kontrollerinin yapılması gerekmektedir.

Çalgı Eğitiminde Temel Tekniğin Önemi

Schleuter (Schleuter, 1997; Özmenteş, 2004: s. 6'daki alıntı), her çalgının değişik teknik ve kendine özgü yetenekler gerektirdiğini fakat genel olarak çalgı çalma tekniklerinin, duruş, tutuş, yay kullanma, el pozisyonu, nefes, dilin kullanımı, ses kalitesi, bilek, kol ve parmakların durumu, entonasyon ve vibratodan oluştuğunu belirtmektedir. Ona göre bütün çalgılar için gerekli olan temel prensipler şunlardır:

- Çalgıyı çalarken doğru bir duruşa sahip olunmalıdır.
- Çalgı çalarken el, kol ve parmaklar doğru pozisyona sahip olmalıdır.
- Çalgının tonu kaliteli ve kendine özgü olmalıdır.
- Entonasyon temiz olmalıdır

Çalgı çalmada öğrenciye doğru tekniklerin öğretilmesi kadar, öğrencinin fiziksel özelliklerine uygun bir çalgının seçilmesi de önemlidir.

Saraç (Saraç, 1992; Kırılıoğlu, 2002: s. 21'deki alıntı), çalgı eğitiminde bireye önce fiziksel açıdan uygun çalgının seçilmesi, daha sonra da bireyin sistematik bir eğitime yönlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Çalgı eğitimi bir süreç

olduğu için, öğrencinin belleme, kavrama, deneme, uygulama ve çalma gibi durumlara en iyi biçimde ulaşması, öğretme durumlarının, öğretim programında sağlıklı bir biçimde uygulanması ve geliştirilmesiyle mümkün olacağını, çalgı öğreniminde çalgıyı tanıyabilme, çözümleyebilme, deneyebilme, çalabilme, geliştirebilme aşamalarının kavranmasının esas olduğunu vurgulamıştır.

Çilden (2006: giriş), çalgı eğitiminin karmaşık ve güç birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesi ve davranış biçimine dönüştürülmesi gereken bir eğitim süreci olması nedeniyle sorunlarını da beraberinde getirdiğini belirtmiştir. Çilden, çalgı eğitimi sürecinde yaşanan sorunların içerisinde öğretmen, öğrenci, çalgı, öğretmen yetiştirme programları, çalgı eğitimi programları ve çevre faktörünü saymıştır. Ona göre, çalgı eğitiminde yaşanan sorunların birçoğu, nitelik konusuna yeterince önem verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu süreç içinde amacın temelini “nitelik” oluşturursa, konuyla ilgili sorunların azalması ve hatta ortadan kalkması sağlanabilir.

“...çalgı çalma becerisinin çeşitli düzeylerde ve güçlüklerde davranışların organik bir örüntüsü olduğu unutulmamalı, öğrencinin çalgı çalma veya öğrenme yolu ile yoğun ve ayrıntılı bilgi edinme konusuna gereken dikkat gösterilmelidir” (Ercan, 1999; Öztosun ve Barış, 2004: giriş’teki alıntı).

Çilden’e (2006: 543) göre, müzik eğitimi içindeki disiplinlerden biri olan “çalgı eğitimi” AGSL’den başlamak üzere üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında devam eden toplam sekiz yıllık çalgı eğitimi süreci içerisindeki basamakların her öğrenci için çok iyi planlanıp değerlendirilmesi, çalgı çalma disiplininin öğrencilere sabırla, hiçbir basamak atlanmadan verilmesi büyük önem taşımaktadır. Aksi halde çalgı çalma, bir disiplin olmaktan çıkarak öğrencinin teknik sorunlarla boğuştuğu ve giderek dağ gibi büyüyen sorunlar silsilesi olmaya başlamaktadır. Çalgı eğitimi verdiğiniz öğrenciyi teknik olarak nasıl yönlendirirseniz o doğrultuda şekillenecektir. Doğru bir teknikle etkili çalgı çalmayı öğrenmek her öğrencinin en doğal hakkı olmalıdır.

Çilden’in de belirttiği gibi, öğrencinin çalgı eğitimine doğru ve sistemli bir başlangıç yaparak, belli bir disiplin içinde doğru teknik bilgilerle öğrenmesine devam

etmesi son derece önemlidir. Aksi halde çalgı eğitiminin, temeli bozuk ve gelişemeyen kısır bir süreçten öteye geçmesi beklenemez.

“Uygulamaya çalışılan eğitim sürecinde, “sanat eğitimi” eğitimin, “müzik eğitimi” sanat eğitiminin, “çalgı eğitimi” müzik eğitiminin, “viyolonsel eğitimi” de çalgı eğitiminin temel boyutlarından biri olarak kabul edilebilir” (Demirbatır, 1996; Özgün, 2006: s. 9’daki alıntı).

Aşağıda bu araştırmanın konusu ile ilgili olan, yaylı çalgılar ailesinden viyolonsel eğitimi konusu yer almaktadır.

Viyolonsel Eğitimi

Viyolonsel, yaylı çalgılar ailesinin en geniş sesli (range) çalgısıdır. Akordu, ince telden kalın tele doğru, la-re-sol-do şeklinde tam beşli aralıklarının oluşturulmasıyla yapılır. Gövdesi 74-76 cm, uzunluğu ise, sap ile birlikte 120 cm kadardır. Yere dayanarak çalındığı için, pik adı verilen metal bir çubuk viyolonsel altına monte edilir. Sesi çok dokunaklı ve insan sesine en yakın olan viyolonsel, hem orkestra hem de solo çalgısıdır.

Günümüzde viyolonsel eğitimi, ortaöğretim kapsamındaki Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde; müzik öğretmeni yetiştiren eğitim fakültesi müzik öğretmenliği anabilim dallarında, sanatçı yetiştiren konservatuvarlarda, bazı konservatuvarların “yarı zamanlı eğitim” adı altındaki kurslarında ve özel müzik merkezlerinde gerek hobi, gerekse belli bir müzik eğitimi kurumuna öğrencileri hazırlama amacıyla verilmektedir.

Şimdiye kadar eğitim, sanat eğitimi, müzik eğitimi, çalgı eğitimi başlıkları altında tanımlara yer verildi. Çalgı eğitiminin boyutları içerisinde yer alan viyolonsel eğitimi de, Demirbatır’ın (Demirbatır, 1996; Özgün, 2006: s. 9’daki alıntı) tanımına göre: Viyolonsel öğretimi yoluyla bireylerin devinişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yolu ile ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanabilir.

Demirbatır (1997:158), müzik eğitiminin bu önemli boyutunu oluşturan viyolonsel eğitimi ve öğretimi etkinliklerinin, bireyi bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönleriyle bir bütün olarak ele almakta olduğunu, bu etkinliklerin viyolonsel öğrenilebilmesi için bireyin müziksel davranışlarına belli bir düzen ve disiplin kazandırmayı amaçladığını belirtmektedir. Doğru duruş, tutuş, temiz ses üretebilme, çalgının yapı ve özelliklerini bilme belli düzeydeki etüt ve eserleri seslendirebilme vb. birtakım hedefler, viyolonsel eğitiminin amaçladığı temel bilgi ve becerilerdir.

Bu tanımdan yola çıkarak viyolonsel eğitiminin amaçladığı temel bilgi ve becerilerle ilgili açıklamalara yer vermekte yarar vardır. Temel bilgi ve becerilerin ilk basamağını da, viyolonsel tutuş ve oturuş esnasında beden ile uyumu oluşturur.

Vücutun Pozisyonu

Orhan (2009: 362), uygun boyutta çalgı seçiminin, eğitimin başlangıç aşamasında dikkat edilmesi gereken en önemli koşul olduğunu belirtmiştir. Viyolonsel, “çeyrek, yarım, üççeyrek, tam (büyük)” olarak dört farklı boyutta olduğu bilgisini verip, ayrıca viyolonsel öğrencinin vücut ölçülerine uygun olması gerektiğini, çocuğun kendine göre büyük ya da küçük bir çalgıyla çalışıyor olmasının, çalgı eğitimi açısından uygun olmadığını vurgulamıştır. Öğrencinin boyuna ve oturma yüksekliğine uygun bir sandalyenin belirlenmesi, öğrencinin sandalyenin arkasına yaslanmaması, sırtının dik olacak şekilde sandalyenin ucuna doğru oturtulması, oturma sırasında bacakların açıklığının belirtilmesi ve topukların yerde olması, daha sonra viyolonsel pik yüksekliğinin öğretmen tarafından öğrencinin boyuna göre belirlenip tutuşun öğretilmesini de başlangıçta üzerinde durulması gereken önemli noktalar olarak belirtmiştir.

Tokay’a (Tokay, 2000; Orhan, 2009: s. 363’teki alıntı) göre pik yüksekliği, viyolonsel ayarlanabilen tek ölçüsüdür ve üzerinde dikkatle durulması gerekir. Pikin zemine dayanma noktası tercihen bacakların açıortayının hafifçe sağ tarafı olmalı, böylece viyolonsel pik ucu ve salyangoz arasında oluşan eksene, biri vücuda diğeri sağ tarafa yatan iki eğim verilmelidir. Viyolonsel göğse ve dize olan teması sağlanmalıdır.

“Çalgı ile müzisyen arasındaki iletişim bedenın tümüyle doğru kullanılmasıyla sağlanır. Bunun dışında kültür birikimi, yüksek disiplin, sorumluluk bilinci, spor yapmak ve nefesi bilinçlendirerek kullanma çok önemlidir” (Gökdağ, 2005: giriş).

Viyolonsel çalmada temel bilgi ve becerilerin kazanılması konusunda ikinci sırada teknik bilgilere yer verilebilir.

Genel Olarak Viyolonsel Tekniği

Gökdağ'a (2005: giriş) göre, yaylı sazlar ailesi içinde insana en yakın enstrüman olarak tanınan viyolonsel, gelişimini 500 yılda insan sesiyle paralel bir şekilde tamamlamıştır. Şarkı söyler gibi viyolonsel çalabilmek için, gereken tekniği ana hatlarıyla şöyle sıralamıştır.

- Doğru oturma
- Müzik diksiyonu için gereken sağ ve sol kol tekniğinin her tür problemi (ağırlıklı olarak sıkışma) çözecek bir bilgi ile inşa edilmesi. (örneğin: Sağ eldeki bütün eklemlerin bileğin, önkolun ve dirseğin ters ve yüz hareketlerle inşası)
- Her iki eldeki başparmakların gevşeme egzersizleri
- Sol eldeki sıkışmalar için çarpma ve tırmalama egzersizleri
- Bilinçli nefes almayı öğrenme yukarıdaki çalışmalarla beraber yürütülür.

Sun-Ah Lee (Lee, 2005; Topoğlu, 2006: s.9'daki alıntı) tarafından yapılan araştırmada başlangıç aşamasındaki viyolonsel öğrencilerinin çalışma sürecinde karşılaştıkları teknik sorunlar ortaya konmuş ve bu sorunların dört ayrı viyolonsel profesörü tarafından nasıl çözüldüğü tartışılmıştır. Aşağıda Lee'nin yaptığı araştırma doğrultusunda viyolonsel çalışma sürecinde karşılaşılan problemler ana başlıklar ve daha ayrıntılı olarak alt başlıklar halinde verilmiştir:

1. Vücutun Pozisyonu (Oturuş)

- Ayakların Konumu

- Pik Uzunluğu
- Gövdenin Duruşu
- Vücut Esnekliği

2. Sağ Kol

- El ve kol şekli
- Parmakların yay (arşe) üzerindeki yeri
- Parmak esnekliği
- Kol hareketliliği
- Başparmağın yeri ve esnekliği
- Tel geçişi
- Farklı yay tekniklerindeki denge noktaları

3. Sol Kol

- Başparmak ve el pozisyonu
- Pozisyon farkındalığı
- Pozisyon değiştirme ve kaydırma
- Parmak uzatma “aynı pozisyonda bir notadan başka bir notaya kaydırmadan parmak açarak geçiş”
- Vibrato

4. Müzikal uygulama

Yukarıdaki maddeler iyi, doğru ve nitelikli bir viyolonsel performansı için gerekli olan başlıca öğelerdir. Bu maddelerden de anlaşılacağı üzere doğru ve nitelikli çalış için doğru oturuş, doğru sağ el pozisyonu, doğru sol el pozisyonu ve müzikal uygulama şarttır.

Orhan'a (2009: 363) göre, yaylı çalgılarda sağ ve sol el'in birbirinden çok farklı işlevleri vardır. Sağ elde (yayda) temel davranış yayın tele sürülmesidir. Sol elde ise parmak düşürülüp kaldırılmasıdır. Sonuç olarak sağ el ses üretir, sol el ise sesleri belirler. Bu nedenle bu farklı iki işlemin ayrı ayrı ele alınması zorunludur. Viyolonsel eğitiminde başlangıç aşaması ile ilgili değişik yaklaşımlar olmakla birlikte yaygın olan öncelikle sağ el tekniği kazandırma daha sonra sol el tekniğine geçiş AGSL için önerilebilir. Yayıdaki kullanımla ilgili temel hareketler pekiştirilip alışkanlık haline geldikten sonra sol ele geçilmelidir.

Detache (Bağırsız Çalma) Tekniği

Atakır'a (Atakır, 2002; Orhan, 2009: s. 364'teki alıntı) göre, **detache** (bağırsız), sağ el tekniklerinin temelidir. Sözlük anlamı ayırmak, koparmak, bölmek, parçalara ayırmak olan Fransızca kökenli "detache"nin müzikte kullanılan anlamı ise, her notayı ayrı yayda çalma tekniğidir. Detache, yayın her tarafında uygulanır (alt yarı, orta, üst yarı, bütün yay gibi). Detache uygulanırken, sesler arasında kopukluk, boşluk yaratmadan, aynı dozda- gürlükte ses elde edilmesi hedeflenir. Bu şekilde çalmada ses diğer sese (notaya) kadar taşınır. "Detache, müzikal cümlenin farklı seslerini iyi ayırmak amacıyla, çekilen arşe hareketinde ve itilen arşe hareketinde tek bir nota çalmaya dayanmaktadır. Arşe hareketinin yön değişimleri sırasında (çekme-itme) ses sürekliliğinin sürdürülmesi zorunludur.

Legato (Bağlı Çalma) Tekniği

Göbelez'e (Göbelez, 1996; Orhan, 2009: s.364'teki alıntı) göre **legato** (bağlı); herhangi bir şekilde dizilmiş notaların, aynı yay çekişinde ya da itişinde çalınacağını belirten temel bir yay tekniğidir. Bağ devam ettiği sürece çalgıcı yayın yönünü değiştirmez ama bitişik komşu teller üzerindeki notaları aynı bağ içinde çalabilir.

Atakır'a (Atakır, 2002; Orhan, 2009: s. 364'teki alıntı) göre, karmaşık bir mekanizma gerektiren (arşenin dağılımı, hızı ve basıncı, tempo, nota sayısı ve süresi, rejistri ve nüansı) ve karşılaşılan güçlükler ne olursa olsun, her zaman büyük esneklik isteyen legato, yaylı çalgıların cümleleştirme tekniğinin mihenk taşıdır. Pablo Casals legatoyu “gökkuşaklarının birbirini izlemesi” olarak tanımlamaktadır. Çok sayıda nota içeren legato durumlarında son notaların değerini vermek ve arşe yönünü yeterli bir hareket rahatlığı ile gerçekleştirmek için yeterince arşe (yay) saklanmalıdır.

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Çalgı Eğitimi

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde çalgı eğitimi, bireysel çalgı kapsamında yürütülmekte, yaylı çalgılar bu eğitimin başında gelmektedir. Keman, viyola ve viyolonsel teknik kapasite, literatür ve müziksel ifadede oldukça geniş imkanlara sahip olan, mesleki eğitimde, öğretmenlik mesleğinde etkin bir biçimde kullanılabilen çalgılar arasındadır (Özgün, 2006: 8).

“Üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarına kaynak olması sebebiyle Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde yapılmakta olan çalgı eğitimi ve öğretiminin niteliği de çok önem taşımaktadır” (Çilden, 2006: 542).

Ece ve Kaplan'ın (2008: 285) “Müziksel Algılama (İşitme, Okuma, Yazma) Ses ve Çalgı Yeteneği Arasındaki İlişkilerin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarının sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Araştırmanın değişkenlerinden biri olarak, adayların mezun oldukları okullar iki grupta toplanmıştır. Bu kurumlar, ağırlıklı olarak sanat eğitimi verilen Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve lise seviyesindeki diğer (Genel Lise, Yabancı Dil Ağırlıklı Lise, Anadolu Lisesi, İmam Hatip Lisesi, Meslek Liseleri ve Açık Öğretim Lisesi) ortaöğretim kurumlarıdır. Adayların işitme puanları ve çalgı puanları mezun oldukları okul türlerine göre farklılık göstermektedir. Bu farklılık, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunu adayların lehinedir. Bu kurumlardan mezun olan adayların hem işitme, hem de çalgı puanlarının diğer okullardan mezun olan adaylara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. AGSL mezunlarının 4 yıllık eğitimleri süresince

yoğun olarak işitme-bireysel çalgı eğitimi ve bu eğitimlerini destekleyecek dersler almış olarak mezun olmaktadır. Yetenek sınavlarında, AGSL mezunlarının, diğer okullardan mezun adaylara göre daha yüksek not almış olmaları bu eğitimlerinin doğal bir sonucu olarak düşünülebilir.

Bu araştırma sonucundan da anlaşılacağı gibi, şimdiki adıyla Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde verilen çalgı eğitimi, öğrencilerin yüksek öğretim kurumları özel yetenek sınavlarında daha iyi bir performans göstermelerine yardımcı olacaktır. O halde lisede verilen eğitim ne kadar tutarlı ve sistemli olursa, öğrencilerin üniversite özel yetenek sınavlarındaki başarıları da o kadar anlamlı bir fark yaratacaktır.

Barışeri (...ve arkadaşları, 2006: 40), alana yönelik eğitim veren AGSL'lerdeki eğitimin niteliğinin de tartışmalı olduğunu, yurt genelinde sayıları artan AGSL'lerin nitelik açısından incelendiğinde özellikle çalgı eğitimi konusunda dikkati çekecek şekilde sorunlar yaşadığını belirtmektedir.

Akın'a (Akın, 2001; Burubatur, 2006 s. 11'deki alıntı) göre ilk bir buçuk yıl, öğrencinin yapabilirliğini ölçme ve teknik altyapısını sağlamlaştırma yönünde olmalıdır. Çünkü ileri sınıflarda çalışılacak olan daha zor eserler sağlam bir teknik altyapı olmadan çalınmaz. Sonraki yıllarda öğrenciye yeni pozisyon ve vibrato gibi sol el teknikleri ve değişik karakterde sağ el etütleri verilirken, aynı zamanda da viyolonsel repertuarının tanıtılmasına başlanacaktır.

Akın'ın yukarıdaki cümlesi, sonraki yıllarda teknik çalışmaların biteceği anlamına gelmemelidir. İlk bir buçuk yılda temel teknik altyapı oluşturulup, üzerine daha ileri düzey teknik çalışmalar yapılabilir. Bu da öğrencinin yeteneği ile doğru orantılıdır. Öğretmen öğrencinin bireysel yeteneğine göre bir yol çizmelidir.

Çilden (2006: 546), AGSL'lerdeki çalgı eğitiminde, belli basamaklar izlenmeden, her basamaktaki teknik ve müzikal kazanımların yeterlilik durumları dikkate alınmadan diğer basamaklara geçilerek, özellikle teknik becerilerin kazandırılmasında önemli eksiklik ve yanlışlıkların yerleşmesinin farkına varılmaması ve buna rağmen öğrencinin teknik düzeyinin üzerinde etüt ve eserlerin

çalıştırılmasında ısrar edilmesinin birkaç yönden giderilmesi zor sorunlar yaratabildiğini düşünmektedir.

Bu açıklamalar ışığında diyebiliriz ki, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin çalgı öğrenim programlarının gözden geçirilip, daha işlevsel bir biçim verilmesine ihtiyaç vardır.

EĞİTİM PROGRAMI VE EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME

“Eğitim programı; öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği olarak tanımlanabilir” (Demirel, 2006: 4).

Arsal (1998: 5), program hazırlamasının bir planlama işi olduğunu, hedeflerin saptanmasını, öğrenci davranışlarına dönüştürülmesini, öğrenme yaşantılarının örgütlenmesini ve değerlendirme için ölçüt ve işlemlerin saptanmasını içine aldığı belirtmiştir. Bu etkinlikler sonucunda bir taslak programın ortaya çıktığı görüşündedir.

“Program geliştirme ise taslak programın veya kılavuz olarak hazırlanan programın uygulamada ve uygulama sonunda sürekli değerlendirme ve araştırma faaliyetleri ile daha etkili duruma getirilmesi işidir” (Fidan, 1982; Arsal, 1998: s. 5’teki alıntı).

Demirel (2006: 5) de, program geliştirmeyi eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü olarak tanımlamayı uygun görmüştür.

Erden (Erden, 1998; Ekici, 2008: s. 12’deki alıntı) ise, program geliştirmenin en genel anlamıyla, eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi süreci olduğunu düşünmektedir. Ona göre, sistemli bir yaklaşımla bir eğitim programı tasarısının hazırlanmasında, iki ayrı düzeyde karar verilmesi

gerekmektedir. Birinci aşamada karar verirken toplumun, konu alanlarının ve öğrencilerin temel özellikleri, gereksinimleri, beklentileri vb. göz önünde tutulur. Bu aşamada alınacak kararlar çoğunlukla, toplumun sosyal, politik, ekonomik tercihleri ve planları doğrultusunda belirlenir. İkinci aşamada alınacak kararlar ise, daha özel ve tekniktir. Bu aşamada, birinci aşamada elde edilen bulgular doğrultusunda, programı oluşturan, hedef, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme öğeleri düzenlenir.

Varış'a (1988: 16) göre program hazırlama; amaçlar, içerik, yöntem ve değerlendirme boyutlarını içine alan kapsamlı ve çok boyutlu bir süreçtir. Program geliştirmede esas olan, kurumun amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak üzere düzenlenen içerik ve uygulamaların, uygun yöntem, teknik, araç ve gereçle geliştirilmesidir. Amaçlar, içerik ve uygulamalar, yöntemler, teknikler ve değerlendirmenin ilişkilerini göz önünde bulunduran böyle bir tutum, ders konularının bir liste halinde ders kitaplarından izlenmesinden meydana gelen bir süreçten farklıdır. Program geliştirme, programın kapsadığı amaçların sağlıklı ve etkin bir şekilde realize edilmesi için faydalanılan esasları prensipleri (teorileri) ve faaliyetleri (uygulama) operasyonel anlamda ele alan bir çalışmadır (<http://www.veribaz.com/viewdoc.html?egitimde-program-gelistirme-yaklasimlari-372319.html>).

Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında tüm eğitim etkinlikleri, önceden hazırlanan bir program çerçevesinde yürütülür. Kurumda, bireye hangi davranışların nasıl kazandırılacağı, eğitim programlarında yer alır. Eğitimin niteliği, büyük ölçüde uygulanan programa bağlıdır. Uygulanan programların aksaklık ve eksiklikleri giderilip, toplumdaki ve bilim alanlarındaki değişmelere göre yeniden düzenlendikçe, yani programlar geliştirildikçe, eğitimin niteliğinin de artması beklenir (Erden, 1982; Ekici, 2008: s. 11'deki alıntı).

Töreyn (1999: giriş) de, çağdaş öğretim programlarının; hedefler, hedef davranışlar, öğretme-öğrenme durumları, sınav ve ölçme durumları ile değerlendirme işlemleri gibi öğelerin önceden, dikkat ve titizlikle saptanmasına,

böylece de öğretim sürecinin verimli kullanılarak, kazanılan ve/veya değiştirilen davranışların istenilen nitelikte olmasına olanak tanıdığı görüşündedir.

Çeliköz (2004: giriş), tasarlanan eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi ile eğitim faaliyetlerinin bir program çerçevesinde yapılması arasında pozitif bir ilişki olduğunu düşünmektedir. Ona göre, eğitim faaliyetleri sonunda amaçlanan sonuçların gerçekleştirilmesi tutarlı ve ayrıntılı bir planlamanın yapılmasını gerektirir. Planlamada gaye, bireyde istenilen davranış değişmesini sağlamaktır. Bireyde meydana gelen önceden tasarlanmış bu davranış değişmesi öğrenme olarak tanımlanmaktadır. Davranış değişikliklerinin etkili biçimde gerçekleşmesi, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin önceden belirlenen bir plan çerçevesinde gerçekleştirilmesine bağlıdır.

Variş'a (Variş, 1988; Cüceoğlu, 2006: giriş) göre, eğitim programı içinde ağırlıklı olan, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan, bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerilerin eğitim programlarının amaçları doğrultusunda ve planlı bir şekilde kazandırılmasına dönük bir programdır.

Tan ve Erdoğan'a (Tan ve Erdoğan, 2004; Ekici, 2008: s. 8'deki alıntı) göre eğitim etkinliklerinin, yalnızca öğretmenleri, benzer şekilde yalnızca öğrencileri ya da belli bir konu alanının içeriğini dikkate alarak planlanması doğru değildir. Eğitim sistemi, belli amaçlara ulaşabilmek için, bazı öğelerin işbirliği içinde çalışarak, bir arada ve bir bütünü oluşturacak şekilde organize edilmelidir. Eğitim sistemi de her sistem gibi; "girdi, süreç, çıktı ve değerlendirme" öğelerinden oluşmaktadır. Birbirleriyle etkileşim içinde olan bu öğelerin herhangi birindeki değişiklik, eksiklik ya da yanlış işleyiş, sistemin çalışmasını ve elde edilecek ürünün niteliğini etkileyecektir.

Bir eğitim programının öğeleri şunlardır (Sönmez, 2007; Ekici, 2008: s.17'deki alıntı):

- Kişide gözlenmesi kararlaştırılan istendik özellikler (hedefler)
- Hedeflerin göstergesi olan davranışlar
- İçerik ve konunun örüntüsü (üniteler)

- Her davranışı, her bir öğrenciye kazandıracak eğitim durumları
- Her davranışı, her bir öğrencinin kazanıp kazanmadığını, kazandıysa ne derece kazandığını yoklayan sınama durumları.

Ertürk (1982: 13-14) ise, eğitim programını düzenli eğitim durumları olarak tanımlamakta ve program geliştirme sürecinde cevaplandırılması gerekli unsurları şöyle belirtmektedir:

- Eğitim hedefleri neler olmalı yani öğrencilere hangi davranışlar kazandırılmalıdır?
- Kendilerine bu davranışların gelişmesi için öğrenciler hangi yaşantıları geçirmeli, yani hangi eğitim durumlarında bulunmalıdırlar?
- Bu durumlar nasıl örgütlenirse istendik öğrenci yaklaşımlarını geliştirme bakımından en verimli olur?
- İstendik davranışların isabetlilik durumlarında (istendik davranışları geliştirme yönünden) etkinlik derecesi nedir?
- Dördüncü sorunun cevapları ışığında mevcut yetişekte (programda) ne gibi değişiklikler gereklidir?

<http://www.veribaz.com/viewdoc.html?egitimde-program-gelistirme-yaklasimlari-372319.html>

“Eğitim programlarını oluşturan tüm öğeler arasında karşılıklı bir etkileşim olduğu için, bir öğede oluşan aksaklık, diğer öğeleri doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Bu nedenle, programla ilgili bir karar alınırken, tüm öğeler dikkate alınmalıdır” (Erden, 1998; Ekici, 2008: s. 17’deki alıntı).

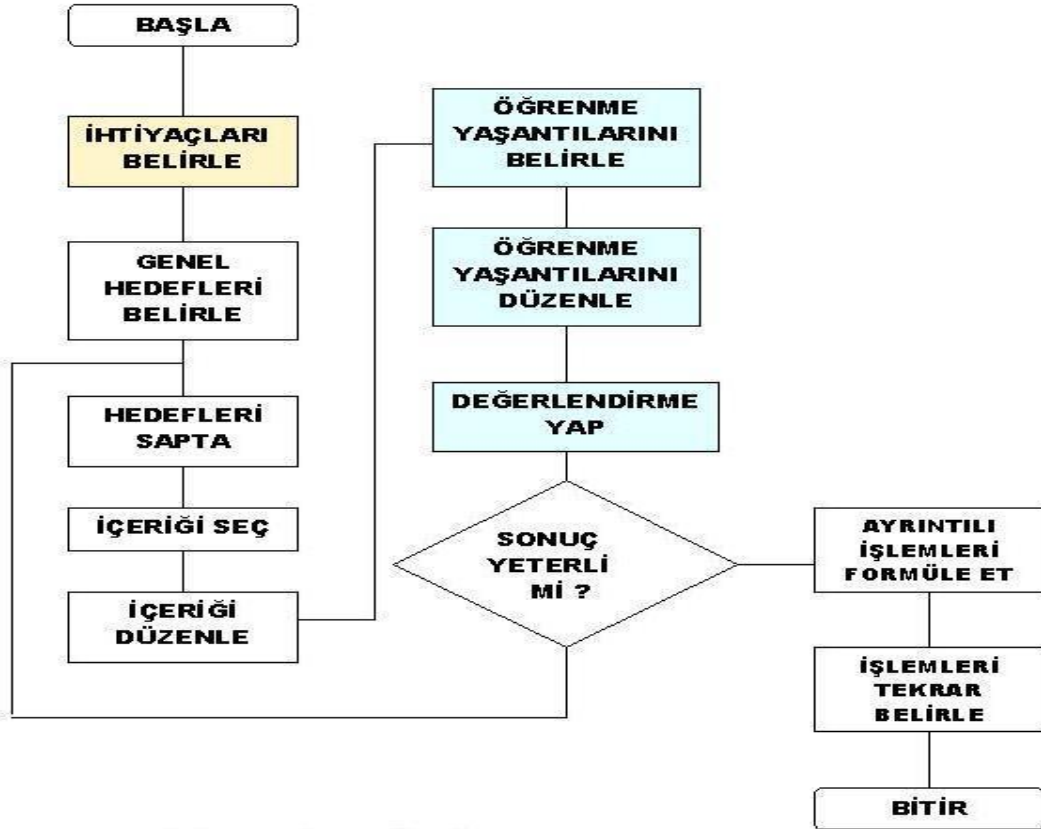
Program modelleri genellikle modeli öneren kişi ya da kişilerin adıyla anılmaktadır. Tyler, Taba, Saylor ve Alexander, Goodland, Hunkins, Miller ve Seller, Olivia, Davis, Wulf ve Schave, Popham-Schrang ve Blochus, Kerr, Butler, Tanner ve Tanner modelleri bunlardan bazılarıdır. Program modellerinin ortak özelliği planlılık, aşamalılık ve davranış değiştirmeyi hedefleyen bir örgütlenme deseni ile hedef, eğitim durumu ve değerlendirme öğelerini içermesidir (Çeliköz, 2004: 101).

Türkiye’de benimsenen program modelini belirlemek amacıyla Demirel’in yönetiminde Özgen ve Gönentürk (1988) tarafından yapılan bir araştırmada program geliştirme uzmanlarının Taba-Tyler modeline uygun bir model önerdikleri görülmüştür. Ayrıca uzmanların tamamına yakını programın temel öğelerinin amaç, içerik, süreç ve değerlendirme olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir (Demirel, 1999; Çeliköz, 2004: s. 101’deki alıntı).

Tümevarım yaklaşımını ele alan “Taba Modeli” aşağıdaki şemada yer almıştır.

ŞEKİL 1

TABA – TYLER PROGRAM GELİŞTİRME MODELİ

Programın hazırlanması için bir program ihtiyacının ortaya çıkması ve bu ihtiyacın en iyi şekilde karşılanması için, gerçek ihtiyacın ne olduğunun saptanması gerekir.

İhtiyaç

“Monette eğitim ihtiyacının, bireylerin bakış açısıyla ya da dışarıdan bir bakışla bilgi, beceri ve tutumlarda eksikliğin objektif olarak belirlenmesiyle tanımlanabileceğini söylemektedir” (Arsal, 1998: 19).

Demirel (Demirel, 1999; Ekici, 2008: s. 19-20'deki alıntı), ihtiyacın savunmaya değer bir amacın gerçekleştirilmesi için gerekli ve yararlı husus ya da güçlü istek anlamına geldiği görüşündedir. Ona göre ihtiyaç saptama, program geliştirme çalışmasının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Programın hazırlanması için, bir program ihtiyacının ortaya çıkması ve bu ihtiyacın en iyi şekilde karşılanması için de, gerçek ihtiyacın ne olduğunun saptanması gereklidir. İhtiyaç saptama çalışmalarında, toplumun, bireyin ve konu alanı ile ilgili ihtiyaçların saptanması önemlidir. Eğitim programlarının, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ve etkili olabilmesi için, program hedefleri ile konu alanları arasında tutarlı ilişkiler kurulmalıdır. Belirlenen hedefleri gerçekleştirmek için, ne tür konu alanlarının seçimine ihtiyaç olduğu belirlenmeli ve bu seçimde sürekli değişen bilgilerin ve çağdaş düşüncelerin programa yansıtılmasına özen gösterilmelidir. Demirel, İhtiyaç belirlemesi yapıldıktan sonra hazırlanan programların, çok olumlu sonuçlar verdiğini ve hedef kitlenin ihtiyacını karşıladığını, birçok uygulama sonucunda ortaya çıkan sonuçlardan gözlemleyerek belirtmektedir.

İhtiyaç Analizi

Arsal'a (1998: 20) göre toplumsal dinamizm, eğitim programlarının dinamik olmasını gerektirmektedir. Eğitim programlarının dinamizmi, objektif süreçlere yöneltmek suretiyle insan gücünü, toplum isteklerine uygun nitelikte yetiştirmekle mümkün olabilmektedir. Eğitim programları yalnızca okulda düzenli çalışmayı değil, aynı zamanda toplumda da yaşama ve öğrenme koşullarını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu sebeple eğitim programları toplum problemlerini ve ihtiyaçlarını esas alarak geliştirilmelidir.

Abella'ya (Abella, 1999; Ekici, 2008: s. 20'deki alıntı) göre; başarılı bir eğitim programının tasarlanması ve geliştirilmesinde yapılması gereken ilk iş,

eğitilecek insan grubunu ve bunların ne tür bir eğitime gereksinimi olduğunu belirlemektir. Bu amaçla yapılan işleme ve toplanan verilere genellikle “İhtiyaç Analizi” adı verilmektedir. Bu bilgiler, birçok değişik kaynaktan derlenir ve genellikle programın içeriğine, kullanılacak eğitim yöntemine ve uygulamada söz konusu olabilecek diğer soru ve hususlara ilişkin verileri kapsar. Ona göre, “İhtiyaç Analizi”, programın hedefleri, kapsamı ve şekli hakkında karar verebilmek için gerekli olan bilgileri sağlar. Uygun, doğru ve eksiksiz bir “İhtiyaç Analizi”, programın, eğitilecek bireylere yararlı ve performanslarını artırmalarına yardımcı olmasını garanti eder.

“İhtiyaç analizi doğrultusunda, bir eğitim programının hazırlanması aşamasında ilk olarak eğitim hedefleri belirlenmektedir” (Ekici, 2008: 20).

Hedefler

Bilen (1999: 5-9), planlı bir eğitimin gerçekleştirilebilmesinde, eğitim hedeflerinin belirlenmesinin önem taşıdığını belirtmektedir. Ona göre hedef, bireyde bulunması istenilen, eğitim yoluyla kazandırılabilir nitelikteki istendik özelliklerdir. Eğitim sisteminin bel kemiğini oluşturan ve her aşamada önemli işlevleri olan hedefler, eğitim düzenini örgütleme, uygulama ve değerlendirme sırasında yön gösterici, seçici, eleyici birer ölçüt niteliğini taşırlar.

Tan ve Erdoğan’a (Tan ve Erdoğan, 2004; Ekici, 2008: s. 25’teki alıntı) göre, öğretim hedefleri yazılırken, hedeflerin aşamalı olarak sınıflandırılması bir referans olarak kullanılabilir. Ancak, bir ders için tüm aşamalarda hedef yazmak ya da her aşamaya aynı ağırlığı vermek doğru değildir. Önemli olan, verilecek dersin içeriğine uygun hedef yazmaktır.

Aşağıdaki tabloda hedeflerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alanlardaki sınıflandırılması yer almaktadır.

Tablo 1.**Hedeflerin Aşamalı Olarak Sınıflandırılması**

Hedeflerin Aşamaları		
Bilişsel Alan	Duyuşsal Alan	Psiko- Motor Alan
Bilgi	Alma	Algılama
Kavrama	Tepkide Bulunma	Kuruluş
Uygulama	Değer Verme	Kılavuz Denetiminde Yapma
Analiz	Örgütlenme	Mekanizma
Sentez	Nitelenmişlik	Kompleks Tepki Faaliyeti
Değerlendirme		Uyum
		Yaratma

Demirel (2006: 110), hedeflerin yazılmasında aşamalı sınıflamaya uygun olarak sıralamanın yanında bazı noktalara da dikkat edilmesi gerektiğini belirtip, sözü geçen noktaları şu şekilde özetlemektedir:

— Hedef cümlelerinin sonunda, “bilgisi, becerisi, gücü, yeteneği, olup, ilgililik, farkındalık, hoşgörülük” vb. sözcüklerden biri bulunmalıdır.

— Hedeflerin, hangi içerikle ilgili olduğu belirtilmelidir.

—Hedefler, öğrenci davranışını ifade edecek biçimde yazılmalıdır.

—Hedefler, öğrenme süreci olarak değil, öğrenme ürünü olarak ifade edilmelidir.

—Konu başlıkları, davranışa dönüştürülemeyeceği için hedef olamaz.

—Hedefler, kapsamlı ve aynı zamanda sınırlı olmalıdır.

—Bir hedef cümlesi, tek bir öğrenme ürününü ifade etmelidir.

—Hedefler, binişik değil, tamamlayıcı, yani bitişik olmalıdır.

—Hedefler, birbirlerini desteklemeli, bir ders için yazılan hedefler kendi içinde mantıksal olarak tutarlı olmalıdır.

—Hedefler, hangi alanla ilgili yazılıyorsa (bilişsel, duyuşsal, devinişsel), o alanın niteliklerine ve basamaklarına uygun olmalıdır.

Eğitim hedefleri belirlendikten sonra, davranış olarak ifade edilmesi gerekir. Aşağıda hedef davranışlar ele alınmaktadır.

Hedef Davranışlar

Demirel'e (2006: 111) göre hedeflerin sadece özellikler şeklinde belirtilmesi ve kalması yeterli olmayacaktır. Çünkü eğitim durumlarının düzenlenmesinde ve değerlendirmede ölçütler takımı olarak kabul ettiğimiz hedeflerin bir birey tarafından kazanılıp kazanılmadığına karar vermek ve bireyde gözlemek zorundayız. O halde hedeflerin daha işlevsel olması ve amacımıza hizmet etmesi için davranışsal tanımlarının da oluşturulması gerekecektir. Bu nedenle hedeflerin davranışa dönüştürülmesi ve hedef ifadelerinin programda bir süs olmasından kurtarılması da sağlanmış olmalıdır.

Tan ve Erdoğan (Tan ve Erdoğan, 2004: 6), bir hedefin öğrenciler tarafından kazanıldığını gösteren etkinliklerin, o hedefin davranışları olarak adlandırıldığını belirtmektedirler. Davranış cümlelerinin sonunda, "yazma, söyleme, alma, tutma, çıkarma, düzenleme, isteme" gibi davranış ifade eden sözcüklerden biri olmalıdır. Davranışlar, kesinlikle hedefle tutarlı ve o hedefin kazanıldığını belirtmek için yeterli olmalıdır.

Ertürk'e (Ertürk, 1979; Ekici, 2008: s.28-29'daki alıntı) göre, hedefler davranışa dönüştürülürken, şu esaslara uyulmalıdır:

- Davranışlar, hedef alanını kapsamalı, tanımda bütün kritik davranışlar bulunmalıdır.
- Davranışların sınırları belli olmalı, her davranış, tanımdaki diğer davranışlardan tamamen ayrı olup, özelliğın belli bir dilimini yansıtmalıdır.
- Davranışlar kapsamlı olmalı, yani her davranış, ilgili birçok davranışı temsil edecek güçte olmalıdır.
- Davranış, gözlenebilir ve ölçülebilir olmalıdır.
- Bir grup öğrenci için, kritik davranışlar arasında bulunması gerekli görülen belli bir davranışın, söz konusu başka bir öğrenci için, kritik davranışlar arasında bulunmayabileceği hususu dikkate alınmalıdır.
- Hedef ve davranış ifadeleri karışıklıktan uzak, açık ve seçik olmalıdır. Bir hedef ifadesi bir özellik, davranış ifadesi de bir iş ve hareket göstermelidir

Eğitimde belirlenen hedef ve hedef davranışların gerçekleştirilmesi amacıyla, içeriğın oluşturulması önemlidir. Aşağıda içerik konusuna değinilmiştir.

İçerik

“İçerik, hedef ve davranışların açıklandığı, ilgili örneklerin, sorunların sunulduğu, tutarlı, dirik bir bütün olarak betimlenebilir” (Senemoğlu, 2005: 44).

“...Bilgi, öğrencinin en iyi şekilde ve kolayca anlayabileceği biçimde, öğrenilebilir ve kullanılabilir bir yapıya sahip olmalıdır. İçeriğın yapısı, içerikte yer alan bilginin özellikleri ve bunların birbirleriyle bağlantısı açısından ele alınmalıdır” (Demirel, 2006: 120).

Tan ve Erdoğan'a (Tan ve Erdoğan, 2004; Ekici, 2008: s. 29'daki alıntı) göre; bir öğretim programının ya da dersin içeriği, o derste öğretilecek konuların seçilmesi ve seçilen bu konuların düzenlenmesidir. Bunun için, önceden ortaya konmuş olan hedef davranışlardan yararlanılmaktadır. İçeriğın seçiminde ve düzenlenmesinde dikkat edilmesi gereken önemli noktalar şunlardır:

- Öğretim hedefleri,
- Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi,

- Aşamalılık ilkesi,
- Bilimsellik, güncellik ve revizyon,
- Düşünme yeteneği geliştirme,
- Uygulanabilirlik,
- Faydalılık,
- Sınıf içi uygulamalar,
- Yeterli materyallere erişilebilirlik,
- Bilgiye ulaşma ve bilgiyi işleme yeteneğini geliştirme.

Demirel'e (2006: 124) göre içeriğin düzenlenmesinde temel ölçütler, "öğrenme" ve "fayda"dır. İçerik, öğrencinin kısa zamanda öğreneceği şekilde örgütlenmeli, bireyin yaşamına dönük olmalı ve problem çözme becerisini geliştirmelidir. İçerikte kavramlar, ilkeler, fikirler, önceden belirli bir bütünlük içinde düzenlenmeli, öğrenci de, düzenlenen bilgiyi anlamlı biçimde içselleştirmelidir.

"İçerik, hedef davranışlarla tutarlı, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, birbirinin önkoşulu ve bilinenden bilinmeyene şeklinde düzenlenmelidir" (Tan ve Erdoğan, 2004; Ekici, 2008: s.30'daki alıntı).

İçerikle birlikte ele alınması uygun görülen "eğitim durumları" konusuna aşağıda kısaca değinilmektedir.

Eğitim Durumları ve Düzenlenmesi

"Öğretme – Öğrenme durumları öğrencilerin hedef davranışları kazanmaları için, gerekli öğrenme yaşantılarını geçirmelerine olanak sağlamak üzere hazırlanıp düzenlenen ve ayarlanan çevredir" (Güler, 2006: 608).

Demirel'e (2006: 135) göre eğitim durumları, program geliştirme çalışmalarının süreç boyutunu oluşturmaktadır. Öğrencilere istenen davranışların

kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi bu aşamada ele alınmaktadır. Öğrencilerde istenilen davranışların gelişebilmesi için yaşantılarının etkili bir biçimde düzenlenmesi söz konusudur. Diğer bir anlatımla, bu yaşantıların düzenlenmesinde belli ölçütlerin olması ve öğrenmelerin nasıl olduğunun bilinmesi gereklidir. Bu nedenle eğitim durumlarını öğrenci açısından öğrenme yaşantıları düzeneği, öğretmen açısından da öğretme yaşantıları düzeneği olarak düşünebiliriz

Demirel'e (2006: 149-150) göre eğitim durumları, şu özelliklere sahip olmalıdır:

- Hedefe Görelilik: Eğitim durumları, öncelikle belirlenen hedeflere hizmet edici, yani belli davranışları geliştirici nitelikte olmalıdır.
- Öğrenene Görelilik: Öğrencinin gereksinimlerini giderici olmalı, onu tatmin etmelidir. Öğrenen, geçirdiği eğitimsel yaşantıdan haz almalıdır. Ayrıca, öğrencinin öğrenme gücünü aşmamalı, hazır bulunuşluk (bilgi, zekâ, yetenek, ilgi, alışkanlık, tutum, değer) düzeyine uygun olmalıdır.
- Ekonomiklik: Araç-gereç ve öğretme zamanı açısından ucuza mal edilmelidir.
- Diğer Yaşantılarla Kaynaşıklık: Her öğrenme yaşantısı, diğer yaşantılarla tutarlılık içinde olmalı, yaşantılar birbirini desteklemelidir.

Sınama- Ölçme Durumları

Demirel (2006: 155) sınama durumlarını, öğrencide gözlemeye karar verdiğimiz istendik davranışların kazanılıp kazanılmadığı hakkında bir yargıya varma işi olarak tanımlamaktadır. Yetiştirilen öğrencinin istendik davranışlara sahip olup olmadığına bakarak sınama durumlarını düzenleyebiliriz. Bu amaçla her davranışı yoklayan bir ölçme aracı ya da test maddesi ile davranışın öğrenilip öğrenilmediğini ortaya çıkarmak olası görülmektedir.

Başka bir değişle Sansa'ya (Sansa, 2004; Güler, 2006: s.612'deki alıntı) göre, sağlıklı bir öğrenme için programın hedef aldığı davranışların öğrencide oluşup oluşmadığının ve programa girişte öğrencide aranan özelliklerin programın hedefleri doğrultusunda gerçekleşen öğrenmelerle ilişki gösterip göstermediğinin kanıtlara dayalı olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Uygun görülen eğitim durumlarının etkili olup olmadığının belirlenmesi için değerlendirme durumlarının belirlenmesi gerekir. Aşağıda değerlendirme durumları ele alınmaktadır.

Değerlendirme Durumları

“Yalın ve özlü anlamıyla değerlendirme, ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak bir değer yargısına ulaşma sürecidir” (Turgut, 1997; Uçan, 1997: s.64'teki alıntı).

Erden'e (Erden, 1998; Ekici, 2008: s. 43'teki alıntı) göre, eğitim programları gelişigüzel geliştirilemez. Programları daha etkili hale getirecek doğru kararların alınabilmesi, bu kararların dayanaklarının bilimsel çalışmalarla araştırılmasına ve uygulamaların değerlendirilmesine bağlıdır. Değerlendirme, program geliştirme sürecini tamamlar ve yeni gelişmelere olanak hazırlar.

Tekin'e (Tekin, 1982: 27, Ekici, 2008: s.43'teki alıntı) göre değerlendirme, şu amaçlara yönelik yapılmaktadır:

Tanıma ve Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme: İki nedenle yapılmaktadır;

1. Öğrencilerin, belli bir kurs, ders ya da ünitenin önkoşulu olan giriş davranışlarına sahip olma derecesini belirlemek,
2. İlgili kursun geliştirmeyi hedeflediği davranışlardan, öğrenciler tarafından önceden edinilenler olup olmadığını belirlemek. Böylece, öğretimin başlangıç noktası saptanarak, öğretim öğrenci düzeyine göre ayarlanabilmektedir.

Biçimlendirme-Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme: Öğretim sürecinin bir parçası olarak görülmelidir. Temel işlevi, öğretim sürerken, her bir ünitedeki

öğrenme eksikliklerini ve güçlüklerini belirlemek ve bunların giderilmesi için her öğrenciye önerilerde bulunmaktır.

Değer Bıçmeye Yönelik Değerlendirme: Genellikle eğitim dönemi sonunda, ara dönem içinde, program hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığına bakılarak, öğrenci, öğretmen ve programa yönelik yargılarda bulunulur.

Bir eğitim programının, yukarıda ele alınan temel öğelere göre geliştirilmesi, eğitimin daha sağlam, tutarlı, nitelikli ve işlevsel olmasına yardımcı olur.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Problem durumunda irdelenen konuları kısaca özetlersek;

- Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin müzik eğitiminde önemli bir yer tuttuğu,
- Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde çalgı eğitiminin, dolayısıyla viyolonsel eğitiminin önemli bir yer tuttuğu,
- Çalgı eğitiminin güç bir süreç olduğu, sağlıklı yürütülebilmesinin program geliştirme ile bağlantılı olduğu vurgulanmıştır.

Bireyleri hayata hazırlayan ve onların istendik davranışlarla donanmalarını sağlayan eğitim süreci tesadüflere bırakılmadan, önceden tasarlanıp planlanmalıdır. Öğrenme yaşantıları sağlamak eğitim programları aracılığı ile mümkün olabilir. Bu fikirleri destekleyen cümleleriyle Öztosun ve Barış (2004: giriş), iyi bir eğitimin ancak mükemmel bir program ve iyi bir planlama sonucu oluşabileceğini, bilimsel tarzda hazırlanmış bir programın eğitimde başarının en önemli unsurlarından biri olduğunu vurgulamışlardır.

Güler (2006: 608), müzik eğitiminde program geliştirmenin temelde bir program iyileştirme süreci olduğunu, bu sürecin eldeki programı daha gerçekçi, daha sağlam daha tutarlı ve daha etkili duruma getirmeye, bu nitelikleri taşıyan yeni bir program oluşturmaya ya da bunun her ikisine birden yönelik olduğunu belirtmiştir.

Bu araştırmada da, ihtiyaç analizi kapsamında uygulanan, viyolonsel öğretmen ve öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler ışığında, 1997 yılından 2009 yılına kadar kullanılmış olan şimdiki adıyla Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin birinci yılını kapsayan viyolonsel öğrenimi programını daha gerçekçi, daha sağlam daha tutarlı ve daha etkili duruma getirmeye, bu nitelikleri taşıyan yeni bir program taslağı oluşturmaya çalışılmıştır. Çünkü;

“...Çocukların çalgıyı belli bir düzeye getirebilmeleri ve etkilice çalabilmeleri, iyi programlanmış bir çalgı eğitim programı sayesinde mümkün olacaktır” (Bilen, 1995: 18).

“...Başarılı bir müzik programının bir diğer amacı da, öğrencinin çalgı çalmadaki güvenini arttırmak ve müzikal anlayışını geliştirmek olmalıdır” (Stabley, 2000; Topoğlu, 2006 s.17’deki alıntı).

Ayrıca,“...her AGSL’nin çalgı eğitimini aynı yolda yürütmesi, ortak bir programın uygulanması önerilmektedir” (Türkmen, 2006: 714). Problem durumunda da değinildiği gibi Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamaktadır. Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin müzik bölümünden mezun olan öğrencilerden, öncelikle eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarına olmak üzere, konservatuvarlara ve güzel sanatlar fakültelerinin müzik bilimleri anabilim dalı ve müzik teknolojisi anabilim dallarına öğrenci akışı olmaktadır. Bu eğitim kurumlarına her ilden değişik kültür ve yapıda öğrenciler gelmekte, dört yıl sürecek olan mesleki eğitimlerine başlamaktadırlar. Öğrencilerin lisede aldıkları eğitim ne kadar benzer olursa, sürece alışmaları ve arkadaşlarıyla buldukları sınıfta gösterecekleri performans ve uyum o kadar iyi olacak ve mesleki eğitim kalitesi yükselecektir. Bu durumun oluşmasının sadece programla mümkün olmayıp, yeterli sayı ve nitelikteki öğretmen ve program birlikteliği ile sağlanacağı da göz ardı edilmemelidir.

Müzik eğitiminde çalgı çalmanın gerekliliği üzerine yer alan görüşler ışığında, yaylı çalgılar ailesinden olan viyolonsel in işlevsel bir program ile başlangıçtaki ilk bir yıllık öğretiminin, büyük önem taşıdığı görülmektedir.

Bu çalışmada, Talim Terbiye Kurulu’nun 27 Ocak 1997 tarih ve 2470 sayılı MEB Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi birinci yılının viyolonsel dersleri için 2009–2010 öğretim yılına kadar kullanılan “Temel Sanat Eğitimi (Çalgı-Viyolonsel) Dersi Öğretim Programı”nın konu, hedef ve hedef davranışları, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme ölçütleri temel alınarak, mevcut öğretim programının onarılması gereken taraflarını ihtiyaç analizi doğrultusunda ortaya çıkarmak ve yeni bir viyolonsel öğretim programı taslağı geliştirmeye çalışmak amaç edinilmiştir. Ancak projeli sisteme dâhil olan bu çalışmanın önerisi 2005 yılında verilmiş ve araştırma sonuçlanmadan yani 2009 yılında adı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri olarak değiştirilen bu liseler için Milli

Eğitim Bakanlığı tarafından yeni bir viyolonsel ğretim programı oluşturulmuştur. “08.10.2009 tarihinden itibaren GSSL yeni viyolonsel programı <http://ttkb.meb.gov.tr/> adresindeki web sitesinde yayınlanmış ve 2009-2010 ğretim yılı için kullanılması hedeflenmiştir” (<http://ttkb.meb.gov.tr/>). Bu nedenle yeni program üzerinden de bazı değerlendirilmeler yapılmış, yeni programdaki kazanımlar ve etkinlik örneklerinin yapılan ihtiyaç analizi sonucu elde edilen bilimsel bulgulara dayalı olarak, uygunluğu vurgulanmıştır.

Oluşturulan bu program taslağının, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri’nde okuyan, viyolonseli ana çalgı olarak seçmiş ya da seçmesi öğretmenlerince uygun görülmüş olan öğrencilere, viyolonsel öğrenimlerinin birinci yılı (9. sınıf) için uygun olacak bir ğretim programı olma özelliği taşıması hedeflenmektedir.

Problem Cümlesi

Yürürlükteki (eski, 1997 yılı) viyolonsel programının ders içeriği ve program geliştirme aşamalarının ğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi sonucu, oluşturulması hedeflenen taslak programa yönelik ortaya çıkan öneriler nelerdir?

Alt Problemler

- 1- Viyolonsel Dersinin İçeriğine Yönelik;
  - a) algıyı tanıma aşamaları
  - b) Yayın kullanımı ve yay teknikleri
  - c) Entonasyon ile ilgili viyolonsel öğretmenleri ve ğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
- 2- Yürürlükteki (Eski) Programa Yönelik;
  - a) Yürürlükteki programın konu başlıkları, hedef ve hedef davranışlar açısından değerlendirilmesi
  - b) Hedef ve hedef davranışların gerçekleştirilmesinde haftalık ders saatinin yeterliliği
  - c) Yeni program taslağına yönelik neri

Sayıtlar

Bu araştırmada, görüşme yapılan ğretmen ve ğretim elemanları soruları içtenlikle yanıtlamışlardır.

Sınırlılıklar

- Bu araştırma, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin 9. sınıfları (ilk yıl) için hazırlanıp, iki dönemlik viyolonsel dersi ğretim programı taslağı ile sınırlıdır.
- Bu araştırmada yalnızca Batı Müziği konularına yer verilmiştir.
- Bu araştırma Ege Bölgesi ile sınırlıdır.

Kısaltmalar

AGSL: Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

GSSL: Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri

MMM: Musiki Muallim Mektebi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MAJ: Majör

min: minör

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Viyolonsel Eğitimi ile İlgili Araştırmalar

Walden¹ (1994), Fransız ve Avusturya- Alman okullarında viyolonsel yay tekniklerinin karşılaştırılmasıyla ilgili doktora tezinde, 1785 ve 1839 yılları arasında Fransa, Avusturya ve Almanya’da viyolonsel yay tekniklerinin gelişimini incelemiştir. Veri elde etmek için, günümüze ait viyolonsel metotları, periyodik incelemeler, resim materyalleri, günlükler, mektuplar, müzik el yazıları, ilk baskı icra repertuarı, kongre kütüphanesi araştırmaları, Smithsonian Enstitüsü ve Berkeley’deki Kaliforniya Üniversitesi birinci el araştırmaları kullanılarak bu okullardaki teknik yöntem incelenmiştir. Bu süreçte, J.P. Duport, J.L.Duport, Janson, Trickler, Breval, J.H.Levasseur, Lamare, Hus-Desforges, Baudiot, Norblin, Vaslin ve Franchomme vs. yorumcularda ve metotlarında farklı çalma biçimleri olduğu görülmüştür. Yay tekniklerindeki bu fark, 1785-1839 yıllarındaki Fransız, Avusturya-Alman viyolonsel yorumlarında çeşitliliğe sebep olmuştur.

-----
¹Walden, Valerie Elizabeth, “An Investigation and Comparison of The French and Austro-German Schools of Violoncello Bowing Techniques: 1785-1839”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: belirtilmemiş. The University of Auckland (New Zealand), 1994) s: 944 ProQuest document ID:747038441

Araştırmanın giriş bölümünden sonra, bölüm 1 ve 2, 1785'ten önceki gelişmelerle ilgili bilgi vermektedir. Bölüm 3'te 1785-1839 yılları arasında çalgı ve yayda meydana gelen değişikliklerden söz edilmektedir. Bölüm 5'te viyolonselcilerin biyografileri incelenmiş, bölüm 6'da Fransız Devrimi ve sonrasında gelen savaşların Fransız keman okulu ve müzisyen etkileşiminden söz edilmiştir. Fransız ve Avusturya-Alman okullarının değişken yorum karakterlerinin çözümü ve incelenmesi bölüm 7'dedir. Bölüm 8, bu viyolonselcilerin performanslarının incelenmesini içermektedir. Bölüm 9 ve 10'da icra tekniklerinin birbirleriyle olan akrabalığını ortaya koymuş ve bölüm 11'de ulaşılmış bulgular özetlenmiştir. Sonuç olarak, bahsedilen bu okullarda yay tekniği, sonorite ve icra farkının, repertuarda bulunan eserlerle yakından ilgili olduğu ortaya çıkmıştır.

Ergenekon (2000)'un "Viyolonsel Eğitiminde Yay Problemleri Olan Lise Öğrencilerine Önerilecek Çalışmalar" adlı yüksek lisans tezinde konservatuvar lise düzeyinde viyolonsel öğrencilerinin yay problemlerinin tespiti ve belirlenen problemlerin çözümüne ilişkin öneriler üzerine çalışma yapılmıştır. Yay problemlerini ortaya koymak için, genel olarak viyolonsel eğitimini ve öğretme durumlarını da betimler nitelikli bir anket İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'ndaki 24 öğrenci ve 9 öğretmene uygulanmıştır. Sonuçların yorumlanmasına yardımcı olması amacıyla anketi yanıtlayan öğrenci ve öğretmenlerle görüşme tekniğinden de yararlanılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS bilgisayar programı ile çözümlenip, ortaya çıkan çözümler ışığında bulgular yorumlanmıştır. Ayrıca, Türkiye'de viyolonsel eğitiminde görülen yay problemlerinin çözümünde kullanılmakta olan eserler tespit edilmiş ve bu eserlerden seçilen bazı örnekler verilmiştir.

Kırlioğlu (2002) tarafından hazırlanmış olan "Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Viyolonsel ve Keman Eğitiminde Kullanılan Yay Tekniklerinin Yöntemsel Analizi" adlı yüksek lisans tezinde, bu okullarda mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin başlıca yay tekniklerini ne kadar ve nasıl kullandığı ortaya koyulup,

öğrenci tutumu, beklentisi ve öğretmenlerin bu konudaki görüşlerine ilişkin düşünceleri yer almıştır. Yay tekniklerinin öğrenciye kazandırılmasında uygulanan yöntem ve çalışmalara ilişkin 24 eğitimcinin ortak ve farklı görüşleri tespit edilmiş bu görüşler analiz edilerek yay tekniklerinin öğrenciye kazandırılmasında etkili yöntem ve çalışmalara ulaşılmıştır.

Orhan (2009), Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri (AGSL), Çalgı- Viyolonsel Eğitiminde 9. Sınıflara Yönelik Temel Davranışların Kazandırılması ile İlgili Yaklaşımlar adlı çalışmasında viyolonsel başlangıç düzeyinde temel tekniklerin kazandırılmasının önemi üzerinde durmuş, bu konuda öneriler sunmuştur. Çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Viyolonsel öğretimi bireysel bir ders olduğundan belirtilen yaklaşımların gerçekleşmesi öğrencinin kendine özgü özellikleriyle gelişebilen davranışlar edinmesine bağlıdır. Bu bağlamda viyolonsel dersi öğretim programında belirtilen kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik olarak her öğrenci bireysel olarak değerlendirilmeli, asgari kazanımlar belirlenmeli ve programa uyma kaygısıyla öğrencinin seviyesinin üzerinde davranış oluşturulmamalıdır. Sağ el ve sol el temel davranışlarının doğru kazandırılması öğrencinin viyolonsel eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Bu temel davranışların alışkanlık haline gelmesi, öğrencinin viyolonsel eğitiminin devamlılığı için esastır.

Aydın (2006), yayımlanmamış yüksek lisans tezinde, viyolonsel eğitiminde yaygın olarak kullanılan D.Popper Op.73 no'lu metodu incelemiştir. Araştırmada D.Popper'in Op.73 no'lu metodunda yer alan ve belli teknik konuların dağılımına göre seçilmiş yirmi etüt, teknik ve müzikal açıdan incelenmiş ve inceleme sonucunda çeşitli zorlukların çözümü ve müzikalitenin gelişmesi için sistemli çözüm önerileri oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın “sonuç” kısmında, “yay çalışmalarından elde edilen sonuçlar ve ilgili öneriler”; “Sol el çalışmalarından elde edilen sonuçlar ve ilgili öneriler” başlıkları altında önerilere yer verilmiştir.

Güler (2007), “Viyolonsel Eğitime Yönelik Olarak Geliştirilmiş Bir Etüt Analiz Modeli” adlı doktora tezinde, viyolonsel eğitime yönelik özgün bir “etüt analiz modeli” geliştirmeye çalışmıştır. Teknik konular ve teknik çalışmalar olmak üzere iki ana boyuttan oluşan bu model, Justus Johann Friedrich Dotzauer'in “113

Violoncello Etuden Band 1” başlıklı albümünden seçilen 34 etüt ve Sebastian Lee’nin “Melodische und Progressive Etüden für Violoncello, Opus 31” başlıklı albümünden seçilen 40 etüt üzerinde uygulanmıştır. Etütlerin her birinin içerdiği teknik konular belirtilmiş, iki metodun ortak teknik konuları saptanarak tablolatırılmış; sağ ve sol el için teknik çalışma pasajlarına yer verilmiştir.

Sakar’ın (1997), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yüksek lisans tezi olarak kabul edilen “Viyolonsel Başlarken Çalgı Tekniği İçin Gerekli Olan Temel Metotların Dökümü ve Bunların Analizi” başlıklı çalışmasında, viyolonsel eğitimine önemli katkılarda bulunan bestecilerin yaşam öyküleri, viyolonsel eğitiminde başlangıç metotlarının içerikleri ve öğretim yöntemleri ve söz konusu metotlar yanında kullanılması zorunlu olan etüt ve alıştırma kitaplarına ilişkin bilgi ve bulgulara yer verilmiş ve bunların söz konusu metotlar içinde ne şekilde yer aldığı ortaya konulmuştur.

Burubatur (2006), “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Birinci Sınıf 1. ve 2. Yarıyıl Viyolonsel Eğitiminde En Çok Kullanılan Metot Etüt ve Egzersizlerin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde en çok hangi metotların kullanıldığını, yaptığı görüşmeler sonucu tespit etmiş ve bunlardan; J.J.F. Dotzauer “113 Violoncello Etuden Heft I, J.J.F. Dotzauer “113 Violoncello Etuden Heft II, L.R. Feuillard “60 Etudes Du Jeune Violoncelliste, S. Lee “Melodische und Progressive Etüden Für Violoncello, S. Lee “12 Melodische Etuden Für Violoncello, J.J.F. Dotzauer “Violoncello schule Band I_II, J. Werner “Praktische Violoncello Schule, L.R. Feuillard “Daily Exercise” ve O. Sevcik “Changes of Position & Preparatory Scale Studies” adlı etüt kitapları analiz edilmiştir.

Topoğlu (2006), “Yaylı Çalgı Çalışma Sürecinde Eşlikli Çalışmanın Önemi ve Viyolonsel İçin Eşlikli Parmak Açma Çalışmaları” adlı yüksek lisans tezi çalışmasında, orta düzey viyolonsel çalıcıları için eşlikli parmak açma çalışmalarından oluşan bir metot önerisi ortaya koymuştur. Literatürde bulunan parmak açma çalışmalarını incelemiş ve bu inceleme sonucunda çeşitli etütler belirlemiş veya yazmıştır. Çalışma, armonik olarak piyano ile eşliklendirilmiş on adet etütten oluşmuştur

Özgün (2006), “Türkiye’deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Viyolonsel Eğitime Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinde, viyolonsel öğretmenleri ve öğrencilerinin viyolonsel eğitimine ilişkin görüşlerini, taşıdıkları belli özellikleri, viyolonsel eğitiminde program ve programın uygulanmasına yönelik viyolonsel öğretmenlerinin yaklaşımını, viyolonsel eğitiminde kullanılan dağara yönelik görüşleri ve kullanılan metot-kitapları, ilgili öğretmenlere ve öğrencilere göre viyolonsel eğitiminde karşılaşılan güçlükleri ve sorunları, ilgililerin viyolonsel eğitiminin geliştirilmesine yönelik görüş ve önerilerini ortaya koymuştur. Araştırmanın sonucunda, Viyolonsel eğitiminde başlangıç seviyesinden itibaren karşılaşılan güçlükler viyolonsel öğretmenlerine göre 1. derecede 5 öğretmenin “Doğru ve Temiz Ses Çıkarmaya Yönelik Güçlükler”, 2. derecede 4 öğretmenin “Viyolonsel Çalmada Duruş”, 3. derecede 3’er öğretmenin “Sol El ve Parmakların Kullanımı ile ilgili Güçlükler” ve “Düzenli Çalışma Alışkanlığı ile ilgili Güçlükler”, 4. derecede 3 öğretmenin “Sağ El ve Yay Kullanımına ilişkin Güçlükler”, 5. derecede 4 öğretmenin “Değişik Pozisyonlarda Çalmaya ilişkin Güçlükler”, 6. derecede 5 öğretmenin “Düzenli Çalışma Alışkanlığı ile ilgili Güçlükler” şeklinde bir sıralama yapılmıştır.

Müzik Eğitiminde Program Geliştirme İle İlgili Araştırmalar

Scarborough² (1979)un, “Lisede Genel Müzik: Program Gelişimi İçin Müfredat Esaslı Bir Çerçeve” adlı doktora tezinin amacı, geleneksel lise müzik müfredatlarında, koro, bando veya orkestra derslerinin nadiren verilmesi nedeniyle teknik bir yaklaşım önererek bu eksiği tamamlamaktır. Bu doğrultuda hazırlanan bir anketin sonuçlarından öğrencilerin; müziğin estetik niteliklerini tanıma, müzik tüketiminde bilinçli tercihler yapma ve müziğin diğer sanat dalları ile olan ilişkisini anlama konularında gelişime ihtiyaçları olduğu saptanmıştır.

-----
²Scarborough, Iris Gray, “General Music in The Secondary School: A Curricular Framework for Program Development”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: belirtilmemiş. Peabody College for teachers of Vanderbilt University, United States-Tennessee1979) s: 193. Yayın No: AAT 8116093

Anketi dolduran müzik eğitimcileri, uygulamalı müzik becerilerinin geliştirilmesi yerine, klasik müzik eğitimi, müzikal tiyatro ve müzik değerlendirme [music appreciation] derslerinin önemini vurgulamışlardır.

Bilen (1983), “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Okutulan Müzik Öğretim Yöntemleri Dersinin Program Geliştirme Açısından Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, “Müzik Öğretim Yöntemleri” dersinin programının oluşturulabilmesi için öneriler sunmayı amaçlamıştır. Araştırmaya somut veriler sağlamak amacıyla, bu dersi okutan öğretmenler ve son sınıf öğrencilerine anket uygulamıştır. Verilerin çözümlenmesi sonucunda: Dersin amaçlarının açık olmadığı, ders içeriğinin amaçlara yeterince hizmet etmediği, derse yönelik kaynakların yetersiz olduğu, dersin teorik bölümü için var olan değerlendirme tekniklerinin uygun, fakat dersin uygulama bölümünün değerlendirme tekniklerinin uygun olmadığı sonuçları elde edilmiştir.

Coates³ (1983)ın, “Müzik Eğitimi: Müfredat Tasarımı İçin Davranışsal Bir Model” adlı doktora tezi çalışmasının ana teması, 1980’li yıllarda müfredat tasarımı ve Müzik Eğitimcileri Ulusal Konferansı (Music Educators National Conference)dir. Coates’a göre, yeni müzik eğitim müfredatlarının gelişimi üç seçenek barındırmaktadır: Son yirmi yıldan beri baskın olan estetik gerekçe temel oluşturmaya devam edebilir, 1950’li yıllarda hakim olan pragmatik modele dönüşebilir, diğer alternatif ise; 20. yüzyılın son yıllarında gerçeklerini yansıtan yeni gerekçelerin gelişimidir. Bu çalışmada yeni bir tasarım öne sürülmektedir. Yeni tasarımın gelişiminde müfredat kuramı ve davranış felsefesi kullanılmaktadır.

-----
³Coates, Patricia Shaw, “Music Education: A Behavioral Model for Curriculum Design”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: belirtilmemiş. Georgia State University- United States 1983) s: 145. ProQuest Belge Kimliği: 748963001

Leach⁴ (1983), “Ohio ve Bitişik Eyaletlerde Amerika İncil Kolejler Derneği Okullarında Müzik Müfredatlarına Bir Bakış” adlı doktora tezi çalışmasında, Amerika İncil Kolejler Derneğinin 18 okulunun müzik müfredatlarının belli nitelikleri hakkında anket, mülakat ve evrak inceleme yolları ile bilgi toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara dayanarak aşağıdaki gelişme ve düzeltmeler önerilmiştir: 1) Disiplinler arası ilişki ve müzik eğitim programlarının gelişim olanakları dikkate alınmalı 2) Eyaletlere özgün müzik eğitim programlarının sertifikasyon şartları araştırılmalı 3) Var olan kilise müziği müfredatlarının yeterliğini ispat etmek için müzik programı mezunlarının mesleki etkinliği araştırılmalı 4) Mesleksi özel ders hazırlığı olarak zorunlu yönetsel müzik derslerinin sayısı arttırılmalı 5) Atanan müzik öğretim elemanlarında yüksek lisans ve deneyim şartı aranmalı 6) Kilise müziği ve müzik eğitimi alanlarında mesleksi gelişim için, müzik öğretim elemanlarına yeterli fırsatlar sunulmalı 7) Müzik müfredatı ve öğretim elemanlarının etkili gelişimi için, müzik kaynaklarına takviye yapılmalıdır.

Biber (1986), “Müzik Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Türkiye’deki müzik eğitimi programlarını inceleyerek, çağdaş program anlayışına göre müzik eğitimi programı geliştirilmesine katkıda bulunmaya çalışmıştır. Araştırmada, Türkiye’de uygulanmış ve uygulanmakta olan müzik eğitimi programlarına yönelik müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirdiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: Çağdaş eğitim programlarında bulunan hedefler, hedef davranışlar, eğitim durumları ve değerlendirme durumları müzik eğitimi programında yer almamaktadır.

-----
⁴Leach, Lena Mae, “A Survey of Music Programs in Schools of the American Association of Bible Colleges in Ohio and Contiguous States”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: belirtilmemiş. The Ohio State University-United States 1983) s: 134. ProQuest Belge Kimliği: 752079301

Nelson⁵ (1988), “Orta Öğretimde Genel Müzik Müfredatı Geliştirme: Bilgisayar Destekli Eğitim ile Müzik Öğrenme Kuramı Sentezi” adlı doktora tezi çalışmasında, 7. sınıf genel müzik derslerinde müziksel idrak ve becerileri destekleyen bir bilgisayar programı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın üç ana hedefi vardır: 1) Bu tarz bir müzik müfredatına olan ihtiyacı karşılamak, 2) Uygulanan müfredatı revize etmek 3) Bilgisayarlı orkestrasyon ve kompozisyon küme çalışmalarından elde edilen sonuçları tanımlamak. Müzik kursu için öğrencilerin performans, deşifre ve nota yazılım becerilerini geliştiren ders planları 12 hafta süren bir çalışmayla hazırlanmıştır. 1985–1987 yılları arasında yaptığı araştırmada, bilgisayarın 7. sınıf genel müzik müfredatının bir parçası olarak uygun olduğunu ispatlamıştır.

Montarroyos⁶ (1988), “Brezilya Devlet İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi: 7-10 Yaş Arası Çocuklar İçin Önerilen Bir Müfredat” adlı doktora tezi çalışmasında, Brezilya’daki devlet okullarında uygulanabilen ve pratik aktivitelerden oluşan bir müzik müfredatı geliştirmiştir. Az masraflı malzemelerin kullanıldığı müfredatta, Brezilya halk müziği ile klasik müzik örnekleri yer almaktadır. Müzik performansı, dinleme/tanımlama ve doğaçlama/hareket konularıyla gruplandırılabilen tezin üç ana kategorisinde ezgi, ritim, doku, biçim, tını, nüans ve tempo konulu aktiviteler yer almaktadır.

-----
⁵Nelson, Beth Johanna Pearce, “The Development of a Middle School General Music Curriculum: A Synthesis of Computer-Assisted Instruction and Music Learning Theory”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: belirtilmemiş. The university of Rochester, Eastman school of Music- United States 1988) s: 306. ProQuest Belge Kimliği: 743944611

⁶Montarroyos, Joseide Gomes, “Music Education in Brazilian Public Elementary Schools: A Proposed Curriculum for Children of Ages Seven Through Ten”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: Boyle, J. David, Jordan-DeCabro, Joyce. University of Miami, United States-Florida 1988) s: 265. ProQuest Belge Kimliği: 746350561

Strange⁷ (1990), “Kapsamlı Müzisyenlik Prensipli Bir Bilgisayar Müzik İstasyonu Entegre Edilmiş Bir Başlangıç Keman Programı/Müfredatı Geliştirme” adlı doktora tezi çalışmasında son yıllarda uygulanan performans ağırlıklı müzik müfredatlarının, eğitimci tarafından müzik teorisi, tarih, edebiyat ve kompozisyon konularında yetersiz olarak görüldüğünü belirtmiştir. Strange, bilgisayar merkezli bir keman müfredatı ile bu sorunu gidermeye çalışmaktadır. Bu sayede öğrenciler müzik eğitim yazılımları ile kompozisyon, performans, doğaçlama, dinleme ve armonik çözümlene gibi müziksel konularda becerilerini geliştirebilmektedir.

Schulz’un⁸ (1991), “St. Boniface Okul Bölgesi No. 4’te Sınıfta Gitar Eğitimi İçin Bir Program Modeli” adlı yüksek lisans tezi, üç bölümden oluşmaktadır: Müfredat Geliştirme Modeli, Yöntem Tasarımı ve Repertuar Biriktirme. Gitar öğretmenleri tarafından oluşturulan müfredat, sınıf ortamında başlangıç, orta ve ileri seviyeleri kapsamaktadır.

Kocabaş (1993), “1986 Lise Müzik Dersi Öğretim Programı”nın Ege Bölgesinde Görevli Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine ve Çağdaş Program Geliştirme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde, 1986 Lise Müzik Dersi Öğretim Programı’nın, Ege bölgesinde görevli müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda, durumunu saptayarak bir değerlendirme yapmış ve lise müzik dersi programlarının geliştirilmesine yönelik yeni öneriler sunmayı amaçlamıştır.

-----
⁷Strange, Cheryl May, “The Development of a Beginning Violin Curriculum Integrating a Computer Music Station with the Principles of Comprehensive Musicianship”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: Abeles, Harold F. Columbia University Teachers College. United States-New York 1990) s: 261. ProQuest Belge Kimliği: 744061431

⁸Schulz, Richard E., “A Program Model for Classroom Guitar Instruction in St. Boniface School Division No. 4”, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, danışman: Belirtilmemiş. The University of Manitoba, Canada 1991) s: 205. ProQuest Belge Kimliği: 748218861

Araştırmanın örneklemini, 1992–1993 öğretim yılında, Ege bölgesindeki, genel liseler, Anadolu liseleri ve Fen liselerinde görevli müzik öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmada veriler, müzik öğretmenlerine anket uygulanarak, ayrıca kaynak tarama ve program çözümleme yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen bulgular ve yorumları sonucunda, 1986 Lise Müzik Dersi Öğretim Programı'nın, bir programda olması gereken hedefler, hedef davranışlar, içerik, öğrenme-öğretme durumları, ölçme ve değerlendirme durumlarını tam olarak içermediği sonucuna varılmıştır.

Kalyoncu (1996), “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Piyano Öğretim Programlarının Hedeflerine Ulaşma Durumu” adlı yüksek lisans tezinde AGSL hazırlık sınıflarında uygulanan piyano dersinin devinişsel hedeflerine ulaşma düzeyinin saptanmasını amaçlamıştır. Ankara, Bolu ve Diyarbakır AGSL’de derecelendirme ölçeği şeklinde performans testleri uygulamış ve değerlendirmesini yapmıştır. Bu değerlendirme sonunda, AGSL Müzik Bölümleri Hazırlık Sınıflarında uygulanan piyano dersinin devinişsel hedeflerinin gerçekleşme düzeyi “geçerli öğrenme düzeyi” olarak saptanmıştır. Araştırmanın yapıldığı üç ilde okullar arasında hedeflere ulaşma düzeyi açısından anlamlı bir fark bulunmuş; teknik becerilerin gerçekleşme derecesinin, müzikal becerilerin gerçekleşme derecesinin altında kalmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Masear'un⁹ (1999), “Bir İlköğretim Yaylı Çalgılar Müfredat Modelinin Gelişimi ve Alan Uygulaması” adlı doktora tezi çalışması, Hedefler, Liderlik, Öğretim Elemanı için Müfredat ve Programı, Araç/Gereçler, Donanım, Tesisler ve Sonuçlar başlığındaki sekiz konudan oluşmaktadır. Bu deneme unsurları, 1994 yılında yaylı çalgı eğiticileri ve araştırmacıları tarafından ortaya konan Ulusal Standartlara dayanmaktadır. Çalışma, “hedefler” kısmına odaklanmaktadır.

-----
⁹Masear, Claude, “The Development and Field Test of a Model for Evaluating Elementary String Programs”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: Pogonowski, Leonore. Columbia University Teachers College, United States- New York 1999) s: 275. ProQuest Belge Kimliği: 729765241

Bu konu, Genel Müzik Becerileri (GMC) ve Spesifik Çalma Becerileri (SPC) diye ikiye ayrılmaktadır. Çalışmanın sonuç bölümünde uygulanan müfredatın değerlendirilmesi, hedefler bölümünün başka araştırmalarla ilişkilendirilmesi ve gelecekte bütçe gibi incelenmesi gereken konuların önerisi yer almaktadır.

Acim (2004)'in "Müzik Eğitimi Programları "Elektronik Org Eğitimi" Dersinin ve Amaçlarının Yeniden Gözden Geçirilmesi" adlı çalışmasında, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Öğretmenliği Programları'nda okutulmakta olan "Elektronik Org Eğitimi" dersinin amaçları ve uygulama yöntemleri gözden geçirilmiştir. Bu amaçla bu dersi veren öğretim elemanlarının cevaplaması için bir anket hazırlanmıştır. Bu ankette, "Elektronik Org Eğitimi" dersinde hangi kaynaklardan yararlanıldığı, dersin verilisinde takip edilen müfredat programları'nın varlığı, dersi alan öğrencilerin sahip oldukları önbilgilerin niteliği, dersin amacının neler olabileceği, dersin uygulanmasında izlenen dizge, dersi daha önceki yıllarda almış öğrencilerin meslek yaşamlarında bu dersin sonuçlarının geri dönüşüm bilgileri çerçevesinde gözden geçirilip geçirilmediği sorgulanmıştır. "Dünya Bankası projesiyle yeniden yapılandırılan Eğitim Fakülteleri ve bu fakültelele bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, yapısal değişikliklere uğratılmış, eski adı Müzik Eğitimi Bölümü olan kurumlar, bilim dalı haline dönüştürülerek eğitimbilimsel zayıflığa sürüklenmiştir. Bunun doğal sonucu olarak, değiştirilen ders programlarında ciddi pedagojik hatalara göz yumulmuş ve bir ülkenin en önemli kurumlarından biri olma niteliği taşıyan Eğitim Fakülteleri, eğitimbilimsel açıdan en olumsuz zamanlarını yaşamaya başlamıştır. Bu olumsuzluk Müzik Öğretmenliği eğitimine de yansımış, ders programları ülke gerçeğinden uzaklaştırılmış, müzik eğitiminin temel ilkelerinden uzaklaştırılmış bir şekilde, Müzik Öğretmenliği programları yaşantılarını sürdürmektedirler" şeklindeki görüşünü Acim, araştırmasının sonuç bölümünde sunmuştur.

Otaçoğlu (2005), Müzik Öğretmenliği Piyano Eğitimi Dersi İçin Bir Model Denemesi" isimli doktora tezinde, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanmakta olan klasik piyano öğretimine bir eleştiri getirerek, Türkiye koşullarına uygun bir piyano öğretim modelinin, programlandırılmış öğretime dayalı

olarak geliştirilmesini ve etkililiğinin denenmesini amaçlamıştır. Deneysel olan bu araştırmada, “Kontrol Gruplu Ön Test-Son Test Deney Deseni” kullanılmıştır. Araştırmada gruplar rastlantısal olarak deney ve kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Her iki grubun belirlenmesinde, grupların özelliklerinin denk olmasına özen gösterilmiştir. Deney öncesinde her iki gruba, araştırmacı tarafından geliştirilen, Başarı Testi, Müzikal Algılama Testi, piyano dersi için hazırlanan gözlem formu ve Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğinden piyano dersine uyarlanan, Piyano Dersi Tutum Ölçeği uygulanarak, her iki grubun bağımsız değişkenler yönünden başlangıç düzeyleri belirlenmiştir. Deney grubuna, güz döneminde programlandırılmış öğretime dayalı piyano dersi öğretimi verilmiştir. Kontrol grubundaki öğrenciler ise, klasik piyano öğretimine dayalı piyano derslerine devam etmişlerdir. Deney süreci sonunda, başlangıçta uygulanan testler öğrencilere tekrar uygulanarak, bağımsız değişkenler yönünden öğrencilerin son düzeyleri belirlenmiş ve deneysel çalışma tamamlanmıştır. Araştırma sonucunda, 1.sınıf güz dönemi piyano dersi için geliştirilen öğretim modelinin ve yönteminin, klasik piyano öğretimine dayalı olarak verilen piyano dersinden daha etkili ve geliştirici olduğu deneysel olarak kanıtlanmıştır.

Güler (2006), “Devlet Konservatuvarlarındaki Viyolonsel Eğitim-Öğretim Programlarının Çağdaş Öğretim Programcılık Anlayışına Uygunluğunun İncelenmesi” adlı çalışmasında, Ankara Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Adana Çukurova Üniversitesi ve İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarlarında uygulanmakta olan viyolonsel müfredat programlarının, çağdaş öğretim programına uygunluğunu, karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmaya konu olan konservatuvarların yürürlükte olan öğretim programlarının incelenmesi sonucunda; Hedefler, Hedef Davranışlar, İçerik ve konular, Öğretme-öğrenme durumları, Sınama-Ölçme Durumları ve Değerlendirme işlemleri bakımından ulaştığı sonuçlar şunlardır:

— Hedefler yönünden programlarda öğrencinin kazanacağı ya da öğrencide geliştirilmek istenen özellikler olan, çağdaş öğretim programcılık tekniğine uygun olarak saptanmış hedeflere rastlanmamış, ancak her sınıfın düzeyine göre seçilmiş olan eserlerin listelerinin olduğu görülmüştür.

— Programlarda hedeflerin gerçekleşmesi için en önemli öğelerden biri olan “hedef davranış” ifadeleri görülmektedir. Öğretim sürecinde ele alınması, işlenmesi, üzerinde durulması ve kazandırılması gereken müziksel bilgileri konu alan içerik ve konular öğretim programlarında listelenmiş bir şekilde görülmektedir.

—“Sınama-ölçme durumları” ögesiyle ilgili olarak incelenen programlarda, bu öge “sınav” ya da “yılsonu sınavı” başlıklarıyla belirtilmiş ve öğrencilerin sorumlu olduğu eserler maddeler halinde verilmiştir. Sınama durumlarından elde edilen ölçme sonuçlarını, hedeflerde kapsanan ölçütlerle karşılaştırarak öğrenci, öğretmen ve program hakkında yargıya varma süreci olan “değerlendirme işlemleri”ne ilişkin bir ifade görülmektedir.

Araştırmacı, “viyolonsel öğretim programları konservatuvarların kendi bünyesinde oluşturacağı ya da konservatuvarlar arasında kurulabilecek, ilgili uzmanlardan oluşan bir “program geliştirme kurulu” tarafından, program geliştirme sürecine girmelidir” önerisinde bulunarak çalışmasını sonuçlandırmıştır.

Özyörük (2006), “Öğretim Programları Açısından Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Uygulanan Bireysel Çalgı (gitar) Eğitimi Dersinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Türkiye’deki müzik öğretmeni yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında görev yapan gitar öğretim elemanlarının uygulanmakta olan gitar dersinin öğretim programları yönünden genel durumuna ilişkin görüşlerini ortaya koymuştur. 19 Müzik Eğitimi Anabilim dalında görev yapan 21 gitar öğretim elemanı, araştırmasının örneklemini oluşturmuştur. Araştırma için toplanan nitel veriler kaynak tarama yoluyla, nicel veriler ise öğretim elemanlarına uygulanan anket formlarıyla elde edilmiştir. Sonuç olarak, kurumlarda uygulanan programların, birbirlerinden farklı olduğu, altı ögeli çağdaş öğretim programına çok az yer verildiği, ders saatinin yetersiz olduğu konuları saptanmıştır.

Foster¹⁰ (2006), “Ortaöğretim Müzik Eğitiminde Gordon Yaklaşımı: Düzenlenmiş Bir Tahmin Çalışması” adlı doktora tezi çalışmasında Gordon’un müzik eğitimi teorisinin ortaöğretim seviyesinde ders ortamında nasıl uygulanabileceğini araştırmıştır. Bu bağlamda müzik öğretmenlerinin farklı deneyimlerinin çok kültürlü bir öğrenci kitlesinin taleplerine nasıl adapte edilebileceği incelenmiştir. Bu çalışma, kişisel gelişimin yanı sıra sosyal, akademik, entelektüel ve güncel yaşamdaki başarılarında müzik eğitiminin gerekliliğini varsaymaktadır.

Aksu (2007), “İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi” adlı doktora tezine kaynaklık eden araştırmasında, ilköğretim 8. sınıf müzik programının hedeflerine ulaşma düzeyini belirlemeyi amaç edinmiştir. Çalışma, ilköğretim 8. sınıf müzik programındaki öğrenme etkinliklerinin organizasyonu ve işletilmesi ile ilgili sorunların tespitini ve programın bilişsel alan, devinişsel alan ve duyuşsal alan hedeflerinin bir arada değerlendirilmesini kapsamaktadır. “Tek grup öntest-sontest deseni”ne göre ele alınan çalışmada, örneklemdaki 426 öğrenciye 2005–2006 Eğitim-öğretim yılı başlangıcında, dönem içinde ve sonunda olmak üzere üç kez hazırlanan testler ve formlar uygulanmıştır. Bu farklı uygulamalar arasındaki ilişkilerin hangi yönde olduğunun tespitine dönük istatistiksel işlemler uygulanarak hedeflerin gerçekleşme düzeyleri saptanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ilköğretim 8. sınıf müzik programının uygulanması aşamasında öğrenme etkinliklerinin organizasyonunda ve işletilmesinde önemli sorunların olduğu ortaya çıkmıştır. Bunların sonucunda da bilişsel ve devinişsel alan hedeflerine ulaşma düzeyi yetersiz bulunmuştur.

-----
¹⁰Foster, Kenneth J., “Gordon’s Approach to Music Learning in Middle School: A Modified Delphi Study”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: Simon, Marilyn. Walden University, United States- Minnesota 2006) s: 172. ProQuest Belge Kimliği: 1179963321

Programın duyuşsal alan hedeflerine ulaşmada başarılı olduğu ancak öğrencilerin zaten sürece girerken müzik dersine karşı olumlu bir ilgiye sahip oldukları ve eğitim-öğretim sürecinde bu ilgiyi korudukları belirlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular yorumlanarak, çalışmadan çıkan sonuçlar ve olası çözüm önerileri araştırmacı tarafından maddeler halinde sunulmuştur.

Özdemir (2007), “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Uygulanan Viyola Öğretim Programına Dayalı Üçüncü Sınıf Düzeyinde Devinişsel Hedeflere Ulaşma Durumları” adlı yüksek lisans tezinde, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde okuyan üçüncü sınıf viyola öğrencilerinin mevcut öğretim programında öngörülen devinişsel hedeflere ulaşma durumlarını tespit etmek ve karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri getirme amacı gütmüştür. Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan bir ölçek formu, MEB Orta Öğretim Genel Müdürlüğü’ne bağlı Ankara, Adana, Adıyaman, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Bolu, Denizli Hakkı Dereköylü, Diyarbakır, İçel Nevit Kodallı ve Muğla Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanmış ve elde edilen veriler, istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen genel sonuç, AGSL üçüncü sınıf viyola öğrencilerinin mevcut programda öngörülen devinişsel hedeflere %73,6 oranında ulaşabildiği yönündedir.

Dural (2007), “Yan Flüt Eğitiminde Diyafram Nefesinin Önemi ve Diyafram Nefesinin Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Yan Flüt Dersi Öğretim Programlarındaki Yeri” adlı yüksek lisans tezini, flüt eğitiminde diyafram nefesinin önemini vurgulama ve Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki flüt dersi öğretim programlarında diyafram nefesine ne derece yer verildiğini tespit etme amacıyla yapmıştır. Araştırma sürecinde “flüt eğitiminde diyafram neden önemlidir?” ve “Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki flüt dersi öğretim programlarında diyafram nefesi eğitimine ne derece yer verilmektedir?” sorularına cevap aramıştır. Araştırmada diyafram nefesi ile ilgili kaynaklar taranmış, diyafram nefesinin nitelikleri ve flüt eğitimine etkileri açıklanmaya çalışılmıştır. Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren 22 kurumun 8 tanesinin flüt dersi öğretim programlarına ulaşılmış (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, Muğla Üniversitesi

Eğitim Fakóltesi, Çanakkale Üniwersitesi Eğitim Fakóltesi, Mehmet Akif Ersoy Üniwersitesi Eğitim Fakóltesi, Adnan Menderes Üniwersitesi Eğitim Fakóltesi, Pamukkale Üniwersitesi Eğitim Fakóltesi ve Abant İzzet Baysal Üniwersitesi Eğitim Fakóltesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bireysel çalgı eğitimi (flüt) dersi öğretim programları), ulaşılan programlar incelenmiş, içeriklerinde diyafram nefesi eğitimine ne derece yer verildiği tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanan flüt dersi öğretim programlarında, diyafram nefesi eğitimine çok az derecede yer verildiği tespit edilmiştir.

Ekici (2008), “Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Program Geliştirme Çalışması” adlı doktora tezinde, müzik öğretmenliği lisans programında yer alan Bireysel Ses Eğitimi dersi programının geliştirilmesine yönelik bir çalışma yapmayı amaçlanmıştır. Tarama modeli ve nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmada veriler; Literatür taraması, Bireysel Ses Eğitimi öğretim elemanları, müzik öğretmeni adayları ve çalışmakta olan müzik öğretmenlerine yönelik görüşme formları ve ihtiyaç analizine yönelik, öğretmen adayları için geliştirilmiş ölçek ile toplanmıştır. Araştırmanın evrenini, en az 25 yıllık deneyimi olan Eğitim Fakólterinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları oluşturmuştur. İhtiyaç analizine dayalı olarak, Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik hedef ve hedef davranışlar saptanmış, ilgili eğitim durumları düzenlenmiş ve değerlendirme ölçeği geliştirilmiştir. Ayrıca, çalışmaya ek olarak, bu ders için önerilen programa yönelik içerik eklenmiştir. Araştırmanın sonunda şu sonuçlara varılmıştır:

—Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersinde, kuramsal içeriğe (ses anatomisi, sesin oluşumu, ses sağlığı ve korunması vb.) ve teknik uygulamalara ağırlık verilmeli, her öğrencinin ses özelliğine, yeteneğine ve gelişimine uygun ses eğitimi repertuarı kullanılmalıdır.

—BSE dersi, ilgili derslerle koordinasyon sağlanarak işlenmelidir.

—BSE dersi, piyano eşliği ile işlenmelidir.

—BSE dersinde, çocukluk ve ergenlik dönemi ses eğitimi konusuna yer verilmeli, okul şarkıları repertuarı çalışılmalıdır.

—BSE dersi, konuşma eğitimini içermelidir.

—BSE dersinde, öğrenciler dinletiyeye yönlendirilmelidir.

—BSE dersine yönelik değerlendirme ölçütleri belirlenmelidir.

—BSE dersinde edinilen bilgi ve becerilerin mesleki alana aktarılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Nolan¹¹ (2009), “American Elementary Music Programs: Current Instructional Methods, Goals, Resources, and Content Standards by Geographic Region and Grade Level” adlı doktora tezinde, Amerikan ilköğretim okullarındaki müzik programlarının özelliklerini uygulama, amaçlar, içerik standartları vs yönünden saptamaya ve okullarda bu programların hangi düzeyde uygulandığını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma için Amerika okullarındaki 963 ilköğretim müzik öğretmeni katılımcı olarak yer almıştır. İlköğretim öğrencilerine en çok okutulan dersler: % 84,57 genel müzik, %5.36 Orff-Schulwerk ve %3,12 orkestra olarak ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin %81’inden fazlasının, dersleri geliştirirken, devlet standartlarını göz önüne aldıkları ortaya çıkmıştır. Katılımcıların ancak %38’inin her zaman belli bir program takip ettikleri ortaya çıkmıştır. Katılımcıların %48’inin basılı müzik yayınlarını bazen, %36’sının daima kullandıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin müziği öğretirken farklı alanları da kullandıkları görülmüştür: %73.31 dil sanatı, %66.03 matematik, % 55.77 sosyal çalışmalar, %39.87 bilim ve %33.21 tarih. En çok kullanılan, tercih edilen müzik programlarında hedef olarak öğrenciye müziği yaşam boyu sevdirmeye, müzik beğenisi, temel müzik becerileri ve müzik okuma becerilerinin olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak aştırmacı, coğrafi bölge ve sınıf düzeyine uygun tepkileri karşılaştırırken, her anket ögesi için önemli farklar bulmuştur.

-----
¹¹Nolan, Karin, “American Elementary Music Programs: Current Instructional Methods, Goals, Resources, and Content Standards by Geographic Region and Grade Level”, (Yayımlanmış doktora tezi, danışman: Hamann, Donald L. The University of Arizona, United States 2009) s: 241. Publication Number: :3355911

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, araştırmanın katılımcıları, veri toplama araçları ve veri çözümlene teknikleri yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada tarama modeli ve nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Karasar'a (Karasar, 2002; Başaran, 2008: s.3'teki alıntı) göre tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir biçimde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır, önemli olan, onu uygun bir biçimde "gözleyip" belirleyebilmektir.

Yıldırım ve Şimşek (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 19), Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamaktadırlar.

Bu araştırmada, ihtiyaç analizi doğrultusunda viyolonsel ğretmen ve ğretim elemanları ile yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgular ışığında Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin birinci yılına (9. sınıf) yönelik yeni bir program taslağı oluşturulmuştur. Taslak programda üniteler, konular, hedef ve hedef davranışlar, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme lütleri oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu alışmanın Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin ilk yılının viyolonsel dersine yönelik işlevsel ve sistematik olarak ilerleyen bir program taslağı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Katılımcıları

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 20 kişiden oluşan ve Ege Bölgesi sınırları içerisinde bulunan tüm Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde görev yapan viyolonsel öğretmenleri ile Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarını ve Devlet Konservatuvarlarında görev yapan viyolonsel ğretim elemanları oluşurmaktadır. Katılımcılar; İzmir Işılay Saygın ve mran Baradan Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarını, Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarını, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalını, Kütahya Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalını, Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli Devlet Konservatuvarını, Muğla Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalını, Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalını, Uşak Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarını ğretmen ve ğretim elemanlarıdır.

Veri Toplama Araçları

Bu alışma için araştırmacı tarafından, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin birinci yılının viyolonsel dersi içeriği ve program geliştirme ile ilgili 25 maddeden oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. 2 Eğitim Bilimleri Uzmanını, 2 GSSL yaylı algılar ğretmeni, 2 viyolonsel ğretim elemanı, 1 keman ğretim elemanı, 2 müzik eğitimcisinin oluşturduğu 9 kişiden uzman görüşü alınmış ve bu görüşler

doğrultusunda nihai form 17 maddelik son biçimini almıştır. Form, küçük bir grup üzerinde uygulanmış, işlerliği kontrol edilmiş ve gerekli düzeltmeler tekrar yapılarak, hedef kitleye uygulanmaya hazır hale getirilmiştir. Görüşmeler, ses kayıt cihazı kullanarak ve yazılı not alarak yapılmış ve araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Görüşme soruları hazırlanırken, açık ve anlaşılır olmasına, sade bir dille yazılmasına, içerik açısından araştırmacının amacına hizmet etmesine özen gösterilmiştir. 17 maddeden oluşan görüşme soruları; “çalgıyı tanıma, yayın kullanımı ve yay teknikleri, entonasyon, yürürlükteki programın konu başlıkları, hedef ve hedef davranışlar açısından değerlendirilmesi, haftalık ders saatinin yeterliliği, yeni program taslağına yönelik öneri” şeklinde kategorilere ayrılmıştır. Viyolonsel öğretmenleri ve öğretim elemanları için hazırlanmış görüşme formu kategorilere ayrılmış şekliyle Tablo 2’de yer almaktadır.

Briggs görüşmenin, sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama yöntemi olduğunu savunmakta ve bu durumun, görüşme yönteminin; bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine, şikâyetlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi elde etmede oldukça etkili bir yöntem olmasından kaynaklandığını belirtmektedir (Yıldırım ve Şimşek; 2000: 92).

“Görüşme, ihtiyaç analizi yaparken en çok kullanılan tekniklerden biridir. Yüz yüze yapılabildiği gibi, yazılı olarak anket formları ile de yapılabilmektedir” (Demirel, 1999; Ekici, 2008: s. 92’deki alıntı).

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan görüşme tekniği ile toplanan veriler, içerik analizi ile tanımlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca tezin ikinci bölümünde araştırmacının konusu olan “viyolonsel eğitimi” ve “müzik eğitiminde program geliştirme” ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Demirel (2006: 101), İhtiyaç değerlendirme çalışması yaparken, son yıllardaki literatürün taranması ve dünyadaki eğilimlerin hangi yönde olduğunun ortaya çıkarılması, eğitimle ilgilenen tüm kamu ve kuruluşlar ile üniversitelerde eğitim programlarındaki son gelişmelerin, ilgili literatür ve yapılan bilimsel çalışmaların dikkatle incelenmesi, bu incelemelerin hem yurt içi, hem de yurt dışındaki literatüre ulaşılacak şekilde kapsamlı bir şekilde yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Veri Çözümleme Teknikleri

Araştırmada, ihtiyaç analizine yönelik yapılan görüşme verilerinin çözümlenmesinde, sorular kategorilere ayrılmıştır. Daha sonra, her soru için verilen yanıtlar, kullanma sıklığına göre alt boyutlara ayrılarak benzer cümleler arasından her bir kategori ile ilgili örnek cümleler saptanmış, kategorilere ayrılarak tablolandırılmış ve tablolar yorumlanmıştır. Tablolarda ve tablo yorumlarında ayrıca frekans ve yüzde hesabı kullanılarak sonuçlar nicel bulgularla da desteklenmiştir.

Tablo 2.
Kategorilere Ayrılmış Görüşme Soruları

KATEGORİLER	SORULAR
Çalgıyı Tanıma	1) Viyolonsel öğrenimine yeni başlayan bir öğrenciyle ilk derste neler yapılmalıdır?
Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri	2) Viyolonsel Öğreniminin İlk yılındaki bir öğrenci için yay tutuşu ve yay çekme konusunda sizce ortalama ne kadar süre harcanması gerekir? 3) Yayın tutuşu ve viyolonselden ses elde etme çalışmalarında sizce öğrenciye hangi uygulama aşamaları izletilebilir? 4) Sizce viyolonsel öğreniminin ilk yılındaki öğrenciye önce datache yay tekniği mi, yoksa legato yay tekniği mi öğretilmelidir? 5) Staccato tekniğinin sizce hangi davranış ya da davranışlar öğrenildikten sonra öğretilmesi uygundur?
Entonasyon	6) Birinci pozisyonda bütün parmakları kullanarak doğru ve temiz ses elde etme davranışını öğrenciden ne zaman görebilmeyi hedeflersiniz? Niçin? 7) Viyolonsel öğreniminde öğrencilere çalgı akordu bilgisinin verilmesi sizce ne zaman uygun olabilir? 8) Öğrenciye ilk yılda hangi majör ve minör diziler çaldırılabilir? Niçin?

<p>Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri</p>	<p>9) Öğrencilerin çalabileceği bu diziler legato çalınırsa kaç bağlı ve hangi yay teknikleriyle çaldırılmalıdır? Niçin?</p>
<p>Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi</p>	<p>10) Programda yer alan “Müzikte Ses Değiştirici İşaretler, Hız ve Nüans Terimleri” gibi temel müzik bilgileri içerisinde yer alan konular viyolonsel dersinde sizce nasıl bir yöntemle öğretilmelidir?</p> <p>11) Yürürlükteki müfredat programının ilk yılında yer alan ünite ve konular ilk yıl için uygun mudur?</p> <p>12) Ünite ve konular hedeflerle örtüşmekte midir?</p> <p>13) Hedeflerle ilgili davranışsal hedefler çalma becerisinin gelişmesini destekleyecek nitelikte midir?</p> <p>14) Öğrenme- öğretme durumları viyolonsel öğretmenlerine rehberlik edecek nitelikte midir?</p> <p>15) Değerlendirme ölçütleri hedeflerin gerçekleştirilmesini ölçecek nitelikte midir?</p>
<p>Hedef ve Hedef Davranışların Gerçekleştirilmesinde Haftalık Ders Saatinin Yeterliliği</p>	<p>16) İlk yıl Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri’nde haftada bir saat viyolonsel dersi verilmektedir. Ders saatini yeterli buluyor musunuz? Niçin?</p>
<p>Yeni Program Taslağına Yönelik Öneri</p>	<p>17) Yeni bir program taslağı için farklı görüş ve önerileriniz varsa açıklar mısınız?</p>

İçerik Analizi

Yıldırım ve Şimşek'e (2000: 162) göre, içerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyebilen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilir. İçerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışırız. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, elde edilen verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan her alt probleme ait bulgulara ve bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

Viyolonsel Dersinin İçeriğine Yönelik Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Görüşleri

Araştırmanın birinci alt problemi şöyledir: Viyolonsel Dersinin İçeriğine Yönelik;

- Çalgıyı tanıma
- Yayın kullanımı ve yay teknikleri
- Entonasyon ile ilgili viyolonsel öğretmenleri ve öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

Viyolonsel öğretim elemanları ve öğretmenleriyle yapılan görüşme sonuçlarına dayalı olarak araştırmanın alt problemleriyle ilgili elde edilen bulgular aşağıdadır.

Çalgıyı Tanıma

Soru 1) “Viyolonsel öğrenimine yeni başlayan bir öğrenciyle ilk derste neler yapılmalıdır?” sorusunun ait olduğu “Çalgıyı Tanıma” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin İlk Dersin İçeriği İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Çalgıyı Tanıma Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Doğru Oturuş ve Tutuş	<p>“...genel bilgileri verdikten sonra, viyolonselın nasıl tutulacağına dair oturuş pozisyonları nasıldır, ayak nerde duracak, bacağıın neresinde duracak gibi, viyolonseli göğsünün neresine dayayacak, viyolonselın vücuda açısı nasıl olacak gibi şeyler öğretilmeli...”</p> <p>“Başlamak her zaman için zordur. Önce viyolonsel olmadan düzgün oturmayı öğrenmek ve öğrencinin viyolonseli düzgün kavramasını sağlamak gerekir...”</p>	20	15	75
Viyolonselın Tarihçesi	<p>“Tutuş, oturuş, viyolonsel nasıl bir çalgı, tanıtılır. Çalgıyı sevdirmek açısından öğretmen tarihçesinden söz eder. Gelişiminden bahsedebilir...”</p> <p>“Viyolonselın tarihçesi, fiziksel yapısıyla ilgili bilgiler verilmeli...”</p>	20	11	55

Yayın Tanınması ve Yay Tutuşu	<p>“...Bundan sonra da bu süreci çok mükemmeli bekleyerek uzatmanın da doğru olmadığını düşünüyorum. Çünkü o yaştaki bir öğrencide bu çok sıkıntılı bir süreç haline gelebilir. Bununla birlikte yay tanıtılır, nasıl tutulacağı öğretilir ilk derslerde.”</p> <p>“...viyolonselın yayından bahsederim. Yayın nasıl tutulması gerektiğini anlatırım...”</p>	20	10	50
Viyolonselın Kısımları	<p>“İlk derste öncelikle viyolonsel tanıtılmalı. Viyolonselın kısımları tanıtılmalı... Genel olarak ben viyolonselın tarihçesi hakkında, viyolonselın kısımları hakkında bilgi veriyorum...”</p> <p>“İlk olarak öğrenciye enstrümanı tanıtırım. Yani ne tür ağaçtan yapıldığını, viyolonselın hangi bölgesinde ne tür ağaç kullanıldığını anlatırım. Çünkü sonuçta yaşayan bir organizma olarak görmelerini istediğim için tanıtıyorum...”</p>	20	8	40
Viyolonsel Müziği Örnekleri Dinletme	<p>“Bence öğrenciye önce dinleti yapılmalı. Çalgının sesini tınısını duyması fark etmesi sağlanmalı...”</p> <p>“...viyolonseli sevdirmek için birlikte müzik dinleme, benim çalacağım küçük şeyleri dinletme, bilgisayardan, CD’den dinletip ilgisini çekmek şeklinde geçiyor ilk dersler...”</p>	20	3	15
Viyolonsel ile Temas	<p>“...bence önce öğrencinin viyolonsel ile dokunması sağlanabilir... Önce enstrümanla öğrenciyi baş başa bırakmak gerekir diye düşünüyorum...”</p> <p>“...İlk derslerde çelloyu tutuş dokunma vücuda adapte etme çalışmaları, öğrenciye benim çello çalmam yaptığım ilk dersin başındaki çalışmalardır.”</p>	20	2	10

Öğretmen- Öğrenci tanışması	“Ben ilk ders bir şey öğretmeyi pek uygun bulmuyorum. Al çocuğum, tut bu viyolonsel deyince, öğrenciyi korkuturum. İlk bir iki hafta sohbet, kendimi tanıma ve öğrenciyi tanıma hatta viyolonsel sevdirmek için birlikte müzik dinleme şeklinde geçer...”	20	1	5
Sol Telinde Yay çektirme	“...ondan sonra da yay tutuşu gösterilmelidir. Sonra öncelikle sol telinde yay çektirmeye çalışırım.”	20	1	5

Tablo 3’de görüldüğü gibi, yirmi kişiden on beş kişi, doğru oturuş ve tutuş üzerine bilgi verdiğini, yirmi kişiden on bir kişi, viyolonsel tarihçesinden söz ettiğini, on kişi yayı tanıyıp yayın nasıl tutulacağını öğrettiğini, sekiz kişi viyolonsel fiziksel yapısını (kısımlarını) anlattığını, üç kişi viyolonsel müziği örnekleri dinletip, öğrenciyi çalmaya heveslendirdiğini, iki kişi öğrencinin viyolonsele temasını sağladığını, bir kişi ilk derste öğrenciyi tanıma ve kendini tanıma üzerine sohbet ettiğini ve bir kişi ise, öncelikle sol telinde öğrenciyeye yay çektirdiğini belirterek görüşlerini bildirmişlerdir.

Tablo 3’teki bulguların sonucunda doğru oturuş ve tutuş, viyolonsel tarihçesi, yayın tanınması ve yay tutuşu, viyolonsel kısımlarını tanıtmak konularının ön planda tutulduğu söylenebilir.

Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri

Soru 2) “Viyolonsel öğreniminin ilk yılındaki bir öğrenci için yay tutuşu ve yay çekme konusunda sizce ortalama ne kadar süre harcanması gerekir?” sorusunun ait olduğu “Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin veriler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yay Tutuşu ve Yay Çekme Süresi İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
İki hafta yay ve beraberinde sol el.	"...ilk iki hafta yay tutup yay çekmeye başladıktan sonra sol eli de işin içine katıyorum ama sol elde sadece pizzicato çalıştırarak. Çünkü sadece yay çalışmaları bir süre sonra çocukta sıkılma meydana getiriyor. O sıkıntıyı alması için sol ele de başlıyorum."	20	1	5
Üç hafta	"...ama sol eli kullanmadan sadece yay çekmek için asgari süreyi soruyorsanız, üç haftalık bir süreç diye düşünüyorum."	20	1	5
Bir ay	"...Bence en az bir ay olmalı..." "...ortalama bir süre olarak en az bir ay sadece yayla kaliteli ses üretilen yay tutuş üzerinde durulmalı..." "... Bence güzel sanatlar liseleri için en azından bir ay yay çekme konusuna ağırlık verilmesi gerekiyor..." "İlk bir ay bu konuyla geçiyor."	20	4	20
Bir buçuk-iki ay	"Sol el devreye girmeden önce bir buçuk – iki ay kadar sadece yaya yoğunlaşmak önemlidir." "...ortalama 4 – 6 haftalık süreç içerisinde değişik zamanlarda ve tüm tellerde yay çekme ve yay tutuş konusu tamamlanmış olur..."	20	6	30

İki-Üç ay	“...iki-üç aylık ortalama bir süreçten sonra sol eli de işin içine katarak süreç içinde hem sağ hem sol el beraber de gidebilir...”	20	1	5
Üç ay	“Üç ay süre harcanmalıdır. Bir ay sonra sol elde sadece pizzicato çaldırılabilir aralık tanıtmak için.” “Yay tutuşu fiziksel yapı ve uyumla ilgilidir ama yaklaşık olarak yay tutma 1 -1,5 ay, yay çekme ise eş güdüm açısından en az 2 en fazla 4 yaklaşık olarak 3 ay söylenebilir.”	20	2	10
Altı ay	“Altı ay bana göre maksimum süre.”	20	1	5
En az bir dönem	“Güzel Sanatlar Liseleri için bence bir dönem ayrılmalı. Bu bir dönemde sol elde sadece pizzicato da verilebilir.” “En az bir dönem. Çünkü biz bunu daha önceki senelerde de yaşadık, bir dönem üzerinde duruyoruz sonra gerekirse ikinci, üçüncü yılda başa döndüğümüz oluyor. Hatta bizden mezun olan öğrenciler, gittikleri yüksek öğrenim kurumlarında tekrar tekniklerden başlıyorlar. Öyle bir sıkıntı yaşanmaması için en az bir dönem yay tutuşu, yay çekme, sol elin duruşuyla ilgili en az bir dönem teknik konuların üzerinde durulmasından yanayım. Ama tabii bu arada sadece yay çekme değil, sol elde devreye girer yavaş yavaş.”	20	2	10
Bir yıl boyunca her ders.	“... İlk yıl her ders sağ el çalışmaları yaparım.”	20	1	5

Öğrenciye göre değişir.	<p>“...Ama her öğrencinin kavrama düzeyi farklı olduğu için de bu süre azalabilir ya da çoğalabilir...”</p> <p>“Bu kişiden kişiye değişiyor. Öğrencinin algısıyla ilgili bir şey...”</p> <p>“ Bu öğrenciden öğrenciye değişir ama benim için sol el önemlidir...”</p>	20	6	30
-------------------------	---	----	---	----

Tablo 4’te görüldüğü gibi, yirmi kişiden bir kişi, sadece yay ile öğrenciyi sıkamak ve çalgıdan soğutmamak için, iki hafta yay çektirdikten sonra beraberinde sol eli de devreye sokmak gerektiğini, bir kişi üç hafta yay çekilmesinin uygun olduğunu, dört kişi bir ay boyunca sadece yay çekilmesi gerektiğini, altı kişi bir buçuk–iki ay süreyle yay çekilmesi gerektiğini, bir kişi iki–üç ay yay çektirilmesi gerektiğini, iki kişi, üç ay sadece yay çekilebileceğini, bir kişi, altı ay yay çektirilmesi gerektiğini, iki kişi en az bir dönem yaya ağırlık verilmesi gerektiğini, bir kişi bir yıl boyunca her ders yay çekme çalışmalarının yapılması gerektiğini, altı kişi, öğrenciye göre değiştiğini belirtmişlerdir. Neredeyse bütün katılımcılar, yayın sol ele geçtikten sonra da sürekli takip edilip eksikliklerin giderilmesi, viyolonsel öğrenimi boyunca öğrencinin çalışmasının en başında sürekli yapması gereken çalışmalar olduğu şeklindeki görüşlerini de eklemişlerdir.

Tablo 4’teki bulguların sonucunda büyük çoğunluğun bir ay ya da bir buçuk–iki ay yay çekmeye süre harcanması gerektiğini düşündüğü ve öğrenciye göre bu sürenin değişebileceğinin ön planda tutulduğu söylenebilir.

Soru 3) “ Yayın tutuşu ve viyolonselden ses elde etme çalışmalarında sizce öğrenciye hangi uygulama aşamaları izletilebilir?” sorusunun ait olduğu “Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yayın Tutuşu ve Ses Elde
Etme Çalışmalarındaki Uygulama Aşamaları İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Sırasıyla Sol-re-do-la tellerinde yay çekme	<p>“Sırasıyla sol-re-do ve la tellerinde öncelikle bütün arşe kullandırırım.”</p> <p>“Tel sırasını söyleyeyim; ilk önce sol teli re, do ve la diye düşünüyorum. Tel bölümlerini kullanmak tabii sağlıklı bir yay çekme alışkanlığı kazandıktan sonra çellodan iyi bir ses alındıktan sonra çellonun o karakteristik tonunu alan bölgede, daha sonra tuşeye yakın bölgede, daha sonra da eşığe yakın bölgede çeşitli sesler, tonlar alınarak bu çalışmalar yapılabilir...”</p> <p>“...yeni başlayan öğrenciye sol telinden başlatmayı tercih ederim. Eşiğin en yüksek noktası olduğu için. Ondan sonra re teli, sonra do ve en son la teli. Hatta öğrencinin gösterdiği performans göre sol ve re tellerinde sol el çalışmaları verdikten bir müddet sonra da do ve la tellerine geçiş sürecini uzatmak da mümkün. Yani illa ki hepsinde boş tel yay çalışması yapsın da, ondan sonra sol elini kullansın diye bir görüşü benimsemiyorum.”</p>	20	19	95

Bütün yay kullanarak yay çekme	<p>“... Mesela bir dört vuruş içerisinde dipten uca kadar yayın tamamını kullanmayı çekerek-itererek her telde çalıştırıyorum...”</p> <p>“Tutuşun doğru olduğunu düşündükten sonra, vuruşlarla yayı eşit bölümlenmeleri için çalışıyoruz. Mesela bir dört vuruş içerisinde dipten uca kadar yayın tamamını kullanmayı çekerek-itererek her telde çalıştırıyorum...”</p>	20	9	45
Yayı iki, üç ve dört parçaya bölümlenme	<p>“... Arşeyi dört, üç, iki bölüm şeklinde kullandırırım...”</p> <p>“... Önce yayın tamamının sonra 2 ve sonra da 4 eşit parçasının da kullanılması gereklidir...”</p>	20	4	20
Yayın ortasında detache çalma	<p>“... Öncelikle orta yayda iki vuruş detache başlıyorum.”</p> <p>“Genelde yayın ortası ve detache çalma ile Sol –Re -La-// Re-Sol-Do olabilir.”</p>	20	4	20
Yayın üst yarısını kullanma	“Yay çekerken, bütün yaylı çalgılarda olan bir sıkıntı, omuzdan yay çekme olayıdır. Buna engel olabilmek için ben her zaman için öğrenciye başlangıçta yayın üst yarısını kullandırıyorum...”	20	2	10
Arka kol, ön kol ve elin kullanımı	“...burada tabii ki çocuğa anlatılması gereken şey kolun üç parça halinde düşünülmesi; arka kol, ön kol ve el şeklinde...”	20	2	10
Kol ve dirsek açısı	“... Baskılama için kol açılarını, dirseğin açısının doğru olup olmadığını kontrol ederim.”	20	2	10
Sağ el parmaklarının işlevi	“... Arkadaki başparmak, serçe parmak, işaret parmağı, orta parmak gibi parmakların her birinin ayrı bir işlevi olduğunu bilmesi gerekir.”	20	2	10

Tuşe ile eşiğin ortasında çalma	“... Tuşe ile eşiğin ortasında çalışmasını sağlarım...”	20	1	5
Yayın köprüye açısı.	“... Bir kere yayın ucunun nereye doğru bakacağı benim için çok önemli. Çünkü aşağı ya da yukarı doğru bakarsa öncelikle elinin pozisyonunu düzeltmesi gerekiyor. Belki kolunu hafif kaldırması ya da düşürmesi gerekiyor. Geri çekip ya da ileri itmesi gerekiyor...”	20	1	5
Çift telde yay çektirme	“... Köprünün fiziksel yapısına göre ben çift tel olarak çektiriyorum. Aynı ayrı çektiklerinde köprünün kavisini yakalayamayabiliyorlar...”	20	1	5

Tablo 5’te de görüldüğü gibi, verilen yanıtların %95’inde yayın teorik olarak nasıl tutulacağını konuştuktan ve öğrenciye uygulattıktan sonra, önce iç teller olan sol ve re, sonra dış teller olan do ve la tellerinde yay çektirmenin uygun olacağı konusunda düşünceler belirtilmiştir. Ayrıca yirmi kişiden dokuz kişi bütün yay kullandırarak öğrenciye yay çektirdiğini, dört kişi yayı iki-üç ve dört parçaya eşit bir şekilde böldürerek yay çektirmeyi önemseydiğini, dört kişi yayın ortasında detache çaldırmanın öncelikli çalışma olabileceğini, iki kişi özellikle yayın üst yarısını kullandığını, iki kişi yay çekerken arka kol, ön kol ve elin kullanımını öğrenciye kavratmak gerektiğini, iki kişi kol ve dirsek açısını öğrenciye kavratacak şekilde yay çektirdiğini, iki kişi sağ el parmaklarının işlevinin öğrenci tarafından iyi öğrenilip uygulanması gerektiğini, bir kişi, öğrencinin tuşe ile eşiğin ortasında çalmasına dikkat çektiğini, bir kişi yayın köprüye paralel durmasına özen gösterilmesi gerektiğini ve bir kişi çift tel kullanarak yay çektirilebileceğini belirterek görüş bildirmiştir.

Tablo 5’teki bulgularda sırasıyla Sol-re-do-la tellerinde yay çekme, bütün yay kullanarak yay çekme, yayı iki, üç ve dört parçaya bölümlenme ve yayın ortasında detache çalma basamaklarının ön planda tutulduğu söylenebilir.

Soru 4) “ Sizce viyolonsel öğreniminin ilk yılındaki öğrenciye önce detache yay tekniği mi, yoksa legato yay tekniği mi öğretilmelidir?” sorusunun ait olduğu “Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Detache ve Legato Yay Tekniklerini Öğretme Sırası İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Detache	<p>“Önce detache öğretilir diye düşünüyorum çünkü legatoda sol el devreye girer. Boş teller arası legato ise, senkronize açısında zor olacaktır.”</p> <p>“Ben detacheyi tercih ediyorum. Bağlı çalınca notalar, okuması, sol ele hâkimiyet de devreye giriyor çünkü.”</p> <p>“Kesinlikle detache öğretilmelidir diye düşünüyorum. Çünkü öğrenci sağ ele de, sol ele de henüz hâkim değil. Legato için sol elin devreye girmesi gerekiyor.”</p>	20	12	60
Detache ve Legato birlikte	<p>“İkisi aynı anda yürütülür. Yay egzersizlerimiz her iki tekniği de kapsar. Detache’den kastımız asla staccato değildir ama bu önemli bir detay.”</p> <p>“Bence ikisi de beraber öğretilir. Çünkü öğrencinin öğrenmesi gereken temel yay biçimlerinden ikisi. Ama önce detache daha kolay. Bir de sol el henüz devreye girmemişse, tel geçişleri yaptırarak legato çaldırırın.”</p>	20	4	20

Legato	“Legatoyu yayda öğretmek çok önemli. Yayı çekip iterken, arada boşluk bırakmadan çekme-itme arasında bağlı çalmak öncelikle öğretilmeli. Detacheye önce girsek, bunun yanında bir sürü ayrıntıyı da öğretmemiz gerekecek; dirsek, ön kol, bilek, parmaklar vs. Bu yüzden yay üzerinde legatoyu öğretmek önceliklidir bence. Sol eli kullanmadan tabii ki.”	20	3	15
İlk yıl bu tekniklerden söz etmeye gerek yok	“İlk yıl detache ya da legato terimlerini kullanmayacağım. İlk yıl bütün kılları yine kolunun durumunu ayarlayarak sağ kolu nasıl kullanacağı önemli.”	20	1	5

Tablo 6’da görüldüğü gibi, yirmi kişiden on iki’si “detache yay tekniği ile başlanması gerekir” yanıtını vermiştir. Dört kişi, iki tekniğin de birlikte öğretilmesini uygun bulmuştur. Üç kişi, önce legato yay tekniğinin öğretilmesini; bir kişi ise, ilk yıl bu tekniklerden söz edilmesine gerek olmadığı görüşünü bildirmiştir.

Tablo 6’daki bulguların sonucunda detache tekniğinin legatodan önce öğretilbileceği sonucu çıkarılabilir.

Soru 5) “ Staccato tekniğinin sizce hangi davranış ya da davranışlar öğrenildikten sonra öğretilmesi uygundur?” sorusunun ait olduğu “Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Staccato Tekniğini
Öğretme Zamanı İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Yay kontrolü ve hâkimiyeti sağlandıktan sonra	<p>“Staccato, dışarıdan gözlendiğinde kolay görünmesine rağmen aslında çok zor bir teknik. Dolayısıyla yay hâkimiyeti sağlandıktan sonra öğretilmesi gerekir...”</p> <p>“Arşe kontrolünü öğrenmiş bir öğrenciye staccato öğretilbilir...”</p> <p>“...detache öğrettikten sonra, öğrenciye staccato öğretebilirsin diye bir şey yok maalesef. Keşke öyle olsaydı. Ama staccato için yaya çok iyi hâkim olmak gerekiyor.”</p>	20	13	65
İlk yılda öğretilemez	<p>“İlk yıl için konuşuyorsak staccato tekniğine hiç girilmemesi gerekir bence...”</p> <p>“...Bu ilk yılda olabilecek bir konu değildir.”</p> <p>“...Dolayısıyla yay hakimiyeti sağlandıktan sonra öğretilmesi gerekir. İlk yılda öğretilebilecek bir teknik değil.”</p>	20	11	55
Sağ el parmaklarını kullanmayı öğrenince	<p>“Önce eklemlerin ne işe yaradığını öğretmek lazım. Bunu öğrenci öğrendikten sonra o noktaya geliyoruz aslında. Çocuk sağ elde parmak kullanma noktasına gelince, staccatoyu yapabilir düzeye varmış oluyor...”</p>	20	3	15

Detache çalabildikten sonra	“Stacatto tekniği bence detache tekniğinden sonra verilmelidir.”	20	2	10
Yayın ağırlık noktası ve ağırlık noktalı denge becerisi kavrandıktan sonra	“Yayın ağırlık noktası ve kol ağırlığının telden yayı kaldırmadan uygulandığı ağırlık noktalı denge becerisinden sonra noktalı çalma şekillerine geçilebilir.”	20	1	5

Tablo 7’de görüldüğü gibi, katılımcıların %65’i öğrencinin yaya büyük ölçüde hâkim olmasından sonra öğretilbileceği ve %55’i bunun ilk yıllık programda yer almaması gerektiği üzerine benzer düşünceler belirtmişlerdir. Bunun yanında %15’i öğrencinin sağ el parmaklarını kullanmayı öğrendikten sonra, %10’u detache çalabildikten sonra ve %5’i yayın ağırlık noktasını kavradıktan sonra öğretilbileceği şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7’deki bulguların sonucunda staccato tekniğinin yay kontrolü ve hâkimiyeti sağlandıktan sonra öğretilbileceği, bu durumda programa konulmaması gereken bir konu olduğu görüşünün ön planda tutulduğu söylenebilir.

Soru 9) “ Öğrencilerin çalabileceği bu diziler legato çalınırsa kaç bağlı ve hangi yay teknikleriyle çaldırılmalıdır? Niçin?” sorusunun ait olduğu “Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Dizilerin Hangi Yay
Teknikleriyle ve Kaç Bağlı Çaldırılabilceği İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yayın Kullanımı ve Yay Teknikleri Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
İki, dört ve sekiz bağlı. Ayrıca yayın farklı bölgelerinde detache	<p>“Legato tekniği düşünebiliriz ilk aşamada. İlk önce iki bağ, dört, sekiz bağa kadar çaldırılabilir. Detache tekniğinde de yayın dibi, ortası, ucunu kullanarak da çalışmalar yapılabilir.”</p> <p>“2 4 8 bağlı. Legato ilk olarak başlanabilir. Sonra belki ortada detache olarak hızlı çalmalarını sağlamak adına denenebilir”</p>	20	7	35
Dört bağliya kadar, ayrıca detache	<p>“En fazla dört bağliya kadar çalabilir. Bunun dışında yayın farklı bölümlerinde detache çaldırılabilir...”</p> <p>“Önce detache isterim. Legato olursa, ilk yılda dört bağliya kadar çıkabilir.”</p>	20	7	35
En fazla iki bağli. Bunun yanında detache	<p>“Legato olursa en fazla iki bağli olur. Detache çaldırılır, bütün yay çaldırılmalı. Detache çalışmada yayın hangi bölümünde çaldırılacağı da vurgulanmalıdır. Bunlar bir yıl için yeterlidir.”</p> <p>“İlk yılı temel alarak her telin iki ayrı bağ ile çalınması uygundur. Yani 2 bağli olması gerekmektedir. Bunun için de detache yay kullanılmalıdır...”</p>	20	4	20
En fazla üç bağli. Bunun yanında yayın dip ve ortasında detache	<p>“Legato çalınrsa en fazla üç bağliya kadar çalınabilir. Bunun dışında yayın orta ve dibinde detache çaldırılabilir.”</p>	20	1	5

Tablo 8’de görüldüğü gibi, yirmi kişiden yedi kişi dizilerin iki-dört ve sekiz bağliya kadar çaldırılabilceğini, bunun yanında yayın farklı bölgelerinde detache çaldırılabilceğini belirtmişlerdir. Yedi kişi, dört bağliya kadar çaldırılabilceğini, bunun yanında detache tekniğinin kullanılabilceğinden söz etmiştir. Dört kişi, en fazla iki bağli çaldırılabilceğini, bunun yanında detache tekniğinin de kullanılabilceğini belirtmiştir. Bir kişi ise en fazla üç bağli çaldırılıp, bunun yanında yayın dip ve ortasında detache çaldırılabilceğinden söz etmiştir.

Tablo 8’deki bulgulara göre, dizilerin iki bağli dan sekiz bağli ya kadar çaldırılabilceği görüşünün ön planda tutulduğu söylenebilir.

Entonasyon

Soru 6) “Birinci pozisyonda bütün parmakları kullanarak doğru ve temiz ses elde etme davranışını öğrenciden ne zaman görebilmeyi hedeflersiniz? Niçin?” sorusunun ait olduğu “Entonasyon” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Öğrenciden Doğru ve
Temiz Ses Elde Etmeyi Hedefledikleri Zamanla İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Entonasyon Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Birinci yılın sonunda.	<p>“Birinci yılın sonunda. Çünkü doğru ses elde edebilmek için iyi bir teknik şart. Tekniğin iyi oturması zaten bir dönem alır. Ondan sonra da entonasyonu geliştirmek için bir dönem harcarsak...”</p> <p>“ ... Standart bir öğrenci olduğunu düşünürsek, ilk yılın sonunda beklerim.”</p> <p>“...ortalama bir süre söylersek yine ilk yılın sonunda birinci pozisyonda temiz ses elde etmeyi beklerim öğrenciden.”</p>	20	7	35
Öğrencinin kulak seviyesi ile ilgili	<p>“... Öğrenci ne kadar yetenekliyse, kulağı ne kadar iyi ise o kadar çabuk sağlar...”</p> <p>“...Öğrenci ne kadar yetenekliyse, kulağı ne kadar iyi ise o kadar çabuk sağlar...”</p> <p>“ ... kulağı duyan ve solfej çalışan bir öğrenci entonasyonu çok çabuk fark edecek. Yani öğrencinin kulak seviyesi çok önemli. Çok mükemmel bir kulak bir ay sonra da duyabilir. Ya da başka bir kulak iki yılın sonunda da duyamayabilir.</p>	20	6	30
Üç ay	<p>“Bir öğrenci derslerinin az olmasına rağmen ilk üç aylık zamanda sesleri temiz basabilmelidir.”</p>	20	3	15

İlk yıl değil	“Temiz çalmanın ben ilk sene olabilmesini beklemiyorum...”	20	3	15
Öğrencinin çalışma temposuna göre değişir	“...öğrencinin çalışma temposuna göre, çelloya ne kadar vakit ayırdığına göre hepsi bunların değişir.”	20	3	15
Birinci dönemin sonuna kadar	“Birinci dönemin sonuna kadar (hızlı ve zor geçişler olmadığı sürece) birinci pozisyon seslerini temiz çalabilmesini beklerim...”	20	2	10
Üç-dört ay	“Tam anlamıyla üç veya dört ay sonra temiz ses çıkarmaya başlarlar.”	20	1	5
Bir ay sonra	“Bir ay sonra görebilmeyi beklerim çünkü onun görevi bunu başarabilmektir.”	20	1	5
Bir-iki yıl arasında değişebilir	“Temel gamları çalıştıktan, ikinci ve üçüncü parmağın konumunu anladıktan sonra. Bu da sanırım yaklaşık bir ile iki yıl arasında değişebilir.”	20	1	5

Tablo 9’da görüldüğü gibi, yirmi kişiden yedi kişi, birinci yılın sonunda temiz ses çalabileceklerini, altı kişi öğrencinin kulak seviyesiyle ilgili bir durum olup öğrenciye göre değiştiğini, üç kişi üç ay sonra temiz ses beklediğini, üç kişi bunun ilk yıl mümkün olmadığını, üç kişi, öğrencinin çalışma temposuna göre değiştiğini, iki kişi birinci dönemin sonuna kadar temiz ses beklenebileceğini, bir kişi, üç-dört ay sonra bunu beklediğini, bir kişi bir ay sonra temiz ses beklediğini çünkü öğrencinin görevinin bu olduğunu belirtmiş ve bir kişi de bir-iki yıl arasında bu sürecin değişebileceği yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 9’daki bulgulara göre, birinci yılın sonunda öğrencinin temiz ses çalması beklentisine varılabileceği yanında, müziksel işitme yeteneğinin de çok önemli bir faktör olduğu görüşünün ön planda tutulduğu görülmektedir.

Soru 7) “ Viyolonsel öğreniminde öğrencilere çalgı akordu bilgisinin verilmesi sizce ne zaman uygun olabilir?” sorusunun ait olduğu “Entonasyon” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Öğrenciye Çalgı Akordu
Bilgisini Verme Zamanı İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Entonasyon Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
İlk derslerde.	<p>“İlk derslerde bu bilgi verilebilir. Ayrıca bir ünite konusu olarak ya da bir ders boyunca akort bilgisi verilmesi gerekmez. Genel olarak kısaca anlatılması yeterli...”</p> <p>“Akort bilgisi ilk derslerde ister istemez veriliyor zaten.”</p> <p>“İlk derslerde bu bilgi verilebilir ama ünite konusu olmasına gerek yok.”</p>	20	18	90
Öğrenci aralık kavramını öğrendikten sonra	“...Aralık kavramını tam anlamıyla kavradıktan sonra verilmesi uygun olur.”	20	1	5
Birinci yıl için gereksiz	“Birçok terim var akortla ilgili. Öğrenci korkacaktır, bu yüzden ilk yıl akort bilgisine gerek yok, çok erken.”	20	1	5

Tablo 10’da görüldüğü gibi, yirmi kişiden on sekiz kişi ilk derslerde akort bilgisinin tel isimlerini öğretirken zaten verilmiş olduğunu fakat ayrıca bir ders konusu olarak ele alınmasına gerek olmadığını belirtmiştir. Bir kişi, öğrencinin aralık kavramını öğrenmesinden sonra bu bilginin verilebileceğini, bir kişi ise, akort ile ilgili birçok terim olduğundan, öğrenciyi korkutmamak adına ilk yıl bu konudan söz edilmesine gerek olmadığını belirtmiştir.

Tablo 10’daki bulgulara göre, akort bilgisinin ilk derslerde tel isimlerini öğretirken verilebileceği görüşünün ön planda olduğu söylenebilir.

Soru 8) “Öğrenciye ilk yılda hangi Majör ve minör diziler çaldırılabilir? Niçin?” sorusunun ait olduğu “Entonasyon” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin İlk Yıl Hangi Majör ve Minör Dizilerin Çaldırılabilceği İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Entonasyon Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Do Maj-la min sonra tek diyez ve tek bemollü gamlar.	“İlk yıl Do Majör ve la minör tonlarının, bir diyezli ve bemollü dizilerin çalınması bence daha doğru olur...” “Tek diyez ve bemol içeren diziler verilmeli ve açık pozisyon yerleştirilmelidir.” “İlk yılda Do Maj, la minör çaldırılır. Ondan sonra tek diyezli, tek bemollü çaldırılır....”	20	6	30
Do Maj- la min-Sol Maj- mi min.	“İlk yıl Do Majör, la minör, Sol Majör, mi minör... İlk yılda bu kadar değiştirici işaret öğretilabiliyor zaten.” “İlk yılda hiç arıza almadığı için Do majör tonu ve tek diyez alan sol majör ve bu tonların ilgili minör tonları gösterilebilir.”	20	3	15
Sadece Do Maj.	“İlk yıl sadece Do Majör. Başka bir tona gerek yok...”	20	2	10
Boş tellerden başlayan sadece Majör diziler	“Boş telde başlayabilecekleri dizileri çaldırabiliriz. Do-Sol-Re-La Majör. Minör düşünmem...”	20	2	10

Arızasız gamlar ve devamında bir ve iki arızalı gamlar	“Önce Majör gamlar çaldırılmalı en fazla iki diyezli olanlara kadar yani Do Majör, Sol Majör ve Re Majör”	20	1	5
En fazla iki diyezli Majör gamlara kadar	“Do Majör, Re Majör ve Sol Majör. Açık telleri kullanarak çalınabilinen en rahat gamlar bunlar.”	20	1	5
mi min. ve si min. Hariç, iki diyez-iki bemol alan majör ve minör gamlar	“Do Majör, Fa Majör, Sol Majör ve Re Majör olur. İkinci dönemin ortalarında geniş pozisyona geçilebilir diye düşünüyorum... Minörlerden sol minör olur. Onun dışında re minör olur. Bence sene sonunda iki diyez- iki bemollü Majör ve minör diziler mi ve si minör hariç yapılabilir diye düşünüyorum.”	20	1	5
Boş tellerden başlayan Majör diziler ve sol min-re min.	“Toniği açık tellerde olan diziler çaldırılabilir. Do Majör, Sol Majör, Re Majör ve kısıtlı olarak La Majör olabilir. İlk yılın sonuna doğru sol minör ve re minör de olabilir.”	20	1	5
Do Maj-Sol Maj-Re Maj-Fa Maj ve ilgili minörleri	“İlk yılda teorik olarak beynini çok zorlamayacak az değiştirici işaret almış gamları tercih ederim. Do Majör, Sol Majör, Re Majör, Fa Majör gamlarını tercih ederim. İlgili minörleri de olabilir.”	20	1	5
Do Maj- la min. Re Maj-si min ve La Maj.	“...Do Majörde iki oktavlık gamı birinci pozisyonda rahatlıkla yaptırabiliriz. Geniş pozisyonların öğretilmesi için diyezli tonlara da girilmesi gerekiyor, mesela Re Majör. Onunla da iki oktav yaptırabiliriz... İlk yıl en azından Do Majör ve la minörü kavraması önemli. Diğer tonlara da girilebilir... İlk yıl geniş pozisyonu öğrenebilmesi için Re Majör, si minör öğretilmelidir. Hatta zorlayıcı olsa da La Majör bile olabilir.”	20	1	5

Do Maj-la min.	“İlk yılda Do Majör ve ilgili minörü la minör olabilir. Çünkü değiştirici işaret almıyor. Do Majör öğrencilerin daha rahat anlayıp çalabilmesi için. la minör de, ilgili minörü olduğu için tercih edilebilir.”	20	1	5
----------------	---	----	---	---

Tablo 11’de görüldüğü gibi, bu soruya küçük farklarla da olsa değişik cevaplar alınmıştır. Yirmi kişiden altı kişi; Do Majör-la minör sonra tek diyez ve tek bemollü gamlar ilk yılda çaldırılabilir cevabını vermiştir. Üç kişi; Do Majör- la minör-Sol Majör- mi minör çaldırılması taraftarı olmuştur. İki kişi; sadece Do Majör dizisini uygun bulmuştur. İki kişi; boş tellerden başlayan sadece Majör diziler demiştir. Bir kişi; arızasız gamlar ve devamında bir ve iki arızalı gamları uygun bulmuştur. Bir kişi; en fazla iki diyezli Majör gamlara kadar çaldırılabilir cevabını vermiştir. Bir kişi; mi minör ve si minör hariç, iki diyez-iki bemol alan Majör ve minör gamlar olabileceğini belirtmiştir. Bir kişi; boş tellerden başlayan Majör diziler ve sol minör-re minör tonlarını uygun bulmuştur. Bir kişi; Do Majör-Sol Majör-Re Majör-Fa Majör ve ilgili minörlerini uygun bulup, son olarak bir kişi; Do Majör ve ilgili minörü olan la minörün ilk yıl için yeterli olduğunu düşünmektedir. Birden fazla diziden söz eden katılımcılar, özellikle boş telden başlayan dizilerin uygun olduğunu belirtmişlerdir. Sadece Majör tonların öğretilmesini savunanlar, minör tonlarla öğrencinin kafasını karıştırmama düşüncesindedirler.

Tablo 11’deki bulgulara göre, Do Majör - la minör sonra tek diyez ve tek bemol içeren gamların çalınması ön planda tutulduğu söylenebilir. Bunun yanında tabloda açık olarak görülmeyip, katılımcıların çok büyük bir bölümünün açık tellerden başlayan Majör dizileri öncelikli olarak uygun bulduklarını da belirtmek gerekir.

Araştırmanın ikinci alt problemi şöyledir: Yürürlükteki (1997'den 2009 yılına kadar kullanılmış olan) Programa Yönelik;

- d) Yürürlükteki programın konu başlıkları, hedef ve hedef davranışlar açısından değerlendirilmesi
- e) Hedef ve hedef davranışların gerçekleştirilmesinde haftalık ders saatinin yeterliliği
- f) Yeni program taslağına yönelik öneri

Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi

Soru 10) “ Programda yer alan ‘ Müzikte Ses Değıştirici İşaretler, Hız ve Nüans Terimleri’ gibi temel müzik bilgileri içerisinde yer alan konular viyolonsel dersinde size nasıl bir yöntemle öğretilmelidir?” sorusunun ait olduğı “Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Temel Müzik Bilgileri
Konularını Derste Öğretme Yöntemiyle İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
<p>Bu konuları çalgı dersinde öğrenciye yazdırmaya gerek yoktur</p>	<p>“... Ben bunları yazdırmıyorum çünkü zaten öğrenciler bunu öğreniyorlar. Yani müziğe giriş dersimiz var, koro, işitme dersimiz var. Yani tekrar tekrar işlemek gerekmiyor. Ama unuttukları zaman hatırlatma adına sadece anlatıyorum, ama yazdırmıyorum.”</p> <p>“...İşitme dersiyle paralel giderse, o zaman bu tür konuları söyleme yazma gibi şeylere girmeye gerek kalmaz viyolonsel dersinde. Olması gereken şey de bu. Programda bunları yazmak gerekmiyor. Pratik yaparak, çalarak, çaldırarak öğretilir. Çünkü teorik kısmı zaten diğer derslerde anlatılıyor.”</p> <p>“...Notanın üzerinde yazan her şeyi çocuğa açıklamak lazım. Yazmanın bu derste gerekli olduğunu düşünmüyorum.”</p>	20	18	90
<p>Etüt ya da parçada sırası geldiğinde çalarak, uygulayarak, örnekleyerek</p>	<p>“Hiçbir çalgı dersinde böyle bir başlığa gerek olmadığını düşünüyorum. Çalgı eğitimindeki konulardan biri değildir. Bunlar öğrencinin karşısına çıktıkça onu uygulayarak öğrenecek, pratikte öğrenecek. Böyle bilgi bütünü sunmaya çalgı dersinde hiç gerek yok.”</p>	20	17	85

	<p>“Bu konuların hepsi o konuların yer aldığı etüt ve eserler ile birlikte öğretilmelidir. Buradaki en önemsedğim durum ise uygulayarak öğretmektir. Yani öğretmen çalarak anlatmalı ve beraber çalmaya özen göstermelidir.”</p> <p>“Etüt, parça üzerinde uygulayarak, çalarak öğreniyoruz. Teorik bilgiyi zaten solfej, temel müzik bilgileri derslerinde öğreniyorlar...”</p>			
Bu konular viyolonsel dersinde değil, solfej ve temel müzik bilgileri dersinde öğretilir	“Bu bilgiler öğrenciye viyolonsel dersinde değil solfej dersinde öğretilmelidir. Öğrenci solfej olarak öğrendikten sonra viyolonsel üzerinde uygulamakta ekstra bir zorluk çekmez.”	20	3	15
Örnekleme ve uygulama yanında yazdırmanın da bir sakıncası yoktur.	“Notaların üzerinde bu terimler yer aldığı zaten açıklıyor ve çaldırıyorum. Bu şekilde uygulayabiliyorlar. Ama kalıcı olması ve görsel olarak da desteklemesi için yazdırmakta da bir sakınca yok.”	20	2	10

Tablo 12’de görüldüğü gibi, yirmi kişiden on sekiz’i bu tür konuları çalgı dersinde öğrenciye yazdırarak anlatmaya gerek olmadığını, on yedi kişi derste çalarak, uygulayarak, parça ya da etütte yer alıyorsa yeri geldiği zaman anlatıp en çok örnekleme ve uygulama yoluyla öğretilbileceğini savunmuştur. Üç kişi ise, bu konuların viyolonsel dersinde değil, solfej ve temel müzik bilgileri derslerinde zaten öğretildiğini, dolayısıyla çocuğun bu bilgi donanımıyla geldiğini düşünerek sadece örnekleme yoluyla aktarılabilirliğini savunmuşlardır. Son olarak iki kişi ise, uygulamanın yanında yazdırmanın da bir sakıncası olmadığını belirtmiştir.

Tablo 12’deki bulgulara göre, “Müzikte Ses Değiştirici İşaretler, Hız ve Nüans Terimleri” gibi temel müzik bilgileri içerisinde yer alan konuların viyolonsel

dersinde yazdırılmasına gerek olmadığı, öğrenciye çalarak, örnekleyerek etüt ve parça üzerinde öğretilbileceği görüşünün ön planda tutulduğu söylenebilir.

Soru 11) “Yürürlükteki müfredat programının ilk yılında yer alan ünite ve konular ilk yıl için uygun mudur?” sorusunun ait olduğu “Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13.

Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın Ünite ve Konularının Uygunluk Durumu İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Kesinlikle uygun değildir.	<p>“Bence uygun değildir. Bir kere küçük konular için çok fazla zaman harcanmış... Oturuş-tutuş, sol ele girmek için çok erken davranılmış... Ayrıca yeterince yay çektirmeden sol ele geçildiği belli. Eğer öğrenciye gerçekten müzik yaptırılacaksa yay çektirmek lazım. Bu programda çok daha önceden gösterilmesi gereken veya başka eklenebilecek şeyler olduğunu görüyorum. Çıkarılması gereken şeyler zaten var. Staccato mesela, kesinlikle çıkarılmalıdır.”</p> <p>“Bence çok kapsamlı. İlk yılda bu öğretilirse 4 yılda ne öğretilir?”</p>	20	8	40
Uygundur.	<p>“Evet büyük ölçüde uygun.”</p> <p>“Konuları incelediğim kadarıyla ilk yıl için uygundur.”</p>	20	6	30

Kısmen uygun denebilir.	“Bence kısmen uygundur...”	20	3	15
Genel olarak uygun sayılsa da bazı konular fazladır ve ilk yıl için azaltılmalıdır.	“Uygun ama çok fazla. Öğrenci için yorucu ve sıkıcı bir aşama. Kültür dersleri de olduğu için çok ağır. Bu program sanki ilk yıl sadece viyolonsel dersi alacak öğrencilere hazırlanmış gibi.”	20	3	15

Tablo 13’te görüldüğü gibi, yürürlükteki müfredat programının ilk yılında yer alan ünite ve konuların yirmi kişiden sekiz kişi kesinlikle uygun olmadığını, altı kişi uygun olduğunu, üç kişi kısmen uygun olduğunu, üç kişi ise genel olarak uygun sayılabiliyor, yine de bazı konuların fazla olduğunu ve ilk yıl için azaltılması gerektiğini düşünmüşlerdir. Öğretmenlerin çoğu, staccato konusuna ilk yıl girilmemesi gerektiğini belirtip, yaya (arşe) daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğini ve ilk yıl gereksiz başlıklar ve yoğun konularla öğrenciyi sıkmamak gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 13’teki bulgulara göre, programda ilk yıl için yer alan ünite ve konuların uygun olmadığı görüşünün ön planda yer aldığı söylenebilir.

Soru 12) “ Ünite ve konular hedeflerle örtüşmekte midir?” sorusunun ait olduğu “Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın
Ünite ve Konularının Hedeflerle Örtüşme Durumu İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Bazı eksikler olsa da kâğıt üzerinde teknik olarak örtüşüyor	<p>“Teknik ve teorik anlamda örtüşüyor gibi görünüyor.”</p> <p>“Evet teknik olarak hedeflerle örtüşüyor.”</p> <p>“Evet uyumlular fakat ne kadar kullanışlı veya yararlı olduklarını söyleyemem.”</p>	20	14	70
Tam olarak örtüşmüyor. Eksiklik ve tutarsızlıklar var.	<p>“Tam olarak örtüşmüyor. Çünkü koyulan hedefleri daha az başlıkla da yapabilirlerdi. Az şeyle çok şey yaptırılabilir. Ne yapacağı değil, nasıl yaptıracağı önemlidir.”</p> <p>“Tutarsızlığın dışında eksik olduğunu düşünüyorum. Daha söylenmesi gereken çok şey var.”</p>	20	6	30

Tablo 14’te görüldüğü gibi, yirmi kişiden on dört kişi bazı eksikler olsa bile, ünite ve konuların kâğıt üzerinde teknik olarak örtüşüğünü düşünmektedir. Altı kişi ise tam olarak örtüşmeyip, eksiklik ve tutarsızlıkların olduğu görüşündedir.

Tablo 14’teki bulgulara göre, bazı eksikler olsa bile, ünite ve konuların kâğıt üzerinde teknik olarak örtüşüğü görüşünün ön planda yer aldığı söylenebilir.

Soru 13) “ Hedeflerle ilgili davranışsal hedefler çalma becerisinin gelişmesini destekleyecek nitelikte midir?” sorusunun ait olduğu “Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın Hedef Davranışlarının Çalma Becerisini Destekleme Durumu İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Destekliyor	<p>“Bence hedefler çalma becerisinin gelişmesini destekleyecek niteliktedir.”</p> <p>“Evet, çalma becerisini geliştirir tabii ama daha sistematik olsa, daha iyi bir gelişim sağlanabilir.”</p> <p>“Evet, çalma becerisini destekleyecek hedef davranışlar yazılmaya çalışılmış. Ama hangimiz bire bir bunlara uyuyoruz, tartışılır.”</p>	20	9	45
Destekliyor ancak iyileştirilmelidir	<p>“Yazılı olarak zaten belli şeyler üç aşağı beş yukarı belirtilmiş ama yazılı olarak belirlenen şeyleri biz birebir uyguladığımızda çok farklı şeylerle karşılaşabiliriz diye düşünüyorum. Bu programı görsel-duyuşsal bir materyali olmadan uygulayabilmek zor bence. Kalemle yazma –söyleme tarafı çok gereksiz. Bence programda yazan, çalma becerisini geliştirmeye çalışan hedef-hedef davranışlara ek olarak bir DVD,</p>	20	6	30

	görsel kaynak öğretmenlerin elinde olmalı.” “Daha önce bahsettiğimiz yoğunluğu azaltılabilirse, evet diyebilirim. Çalma becerisini geliştirme değil de, başlangıcını oluşturma diyebiliriz. Ama yine de bu yama bir program bence.”			
Desteklemiyor	“Hayır destekleyecek, katkıda bulunacak nitelikte değil.” “Görünüşte amaç ve davranışlar uygun görünüyor. Ama çocuk belirlenen amaçları bu kadar kısa sürede uygulayabilir mi? O anlamda pratikte çok fazla desteklemiyor.”	20	5	25

Tablo 15’te görüldüğü gibi, yirmi kişiden dokuz kişi davranışsal hedeflerin çalma becerisini desteklediğini söyleyebileceklerini belirtmiştir. Altı kişi destekliyor gibi görüldüğünü ama yine de iyileştirilmesi gereken taraflarının olduğunu belirtmiş ve son olarak beş kişi, çalma becerisini destekleyemediği görüşünü savunmuştur.

Tablo 15’teki bulgulara göre, hedeflerle ilgili davranışsal hedeflerin çalma becerisinin gelişmesini destekleyecek nitelikte olduğu görüşünün ön planda yer aldığı söylenebilir. Ancak %30 gibi önemli bir kısım da iyileştirilmesi gerektiğinden söz edip, bu konudaki önerilerini bildirmişlerdir.

Soru 14) “ Öğrenme- öğretme durumları viyolonsel öğretmenlerine rehberlik edecek nitelikte midir?” sorusunun ait olduğu “Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın
Öğrenme-Öğretme Durumlarının Öğretmene Rehberlik Edebilme Durumu
İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Rehberlik edebilecek niteliktedir.	<p>“Evet. Bu programın en güzel yanı, viyolonsel öğretirken öğrenen çocuğun da öğretebilme becerisini geliştirecek nitelikte olması. Ben ilk atandığım yıllarda sudan çıkmış balık gibi hissediyordum kendimi çünkü eğitim fakültesinde viyolonseli nasıl öğreteceğime dair bir ders almadım. Ama programı incelediğim zaman kafamdaki birçok soruya cevap buldum. Rehberlik anlamında güzel yanı.”</p> <p>“Öğretmen yeterli donanıma sahipse öğrenme – öğretmen durumları rehberliği konusunda sorun olacağını sanmıyorum.”</p> <p>“Evet yol gösterici olabilir ama her zaman öğretmenin insiyatifi de devreye girmeli.”</p>	20	9	45
Rehberlik edebilecek gibi görünse de belli kriterlerle eleştirilebilir	<p>“Evet, tabii ki viyolonsel çalabilen her öğretmen bunu anlar, rehber olarak görebilir. Ama burada öğretmenin tüm konulara hâkim olabilmesi çok önemli. Öyle programdan, hah şimdi şu konuyu öğretmeliyim diye moda mod takip etmeye kalkışırsa çok da iyi olmaz. Bence yazının dışında görsel bir</p>	20	8	40

	şeylerin de olması gerekiyor.” “...Öğretmene rehberlik görevini yapıyor ama bu konu dizimine göre öğrenci her isteneni yapabiliyor mu?”			
İyi bir rehber değildir, ayrıntı ve açıklamalar yetersiz ve eksiktir.	“Tam bir rehberlik etmiyor, sadece teorik olarak konuları belirtmiş...”	20	3	15

Tablo 16’da görüldüğü gibi, yirmi kişiden dokuz kişi öğrenme- öğretme durumlarının viyolonsel öğretmenlerine rehberlik edebileceği görüşündedir. Üç kişi bu konuda iyi bir rehber olmadığını, ayrıntı ve açıklamanın yetersiz olduğunu, eksikliklerinin olduğu görüşündedir. Sekiz kişi ise, rehberlik edebilecek bir program gibi görünse de bunun belli kriterlerle eleştirilebileceği görüşündedir. Mesela, öğretmenin yeterliliği, kişisel birikimi, bu programı okuyup okumayacağı, gerekli fiziki şartların sağlanabilirliği vs.”

Tablo 16’daki bulgulara göre öğrenme- öğretme durumlarının viyolonsel öğretmenlerine rehberlik edecek nitelikte olduğu görüşü ön plandaymış gibi görünse de, bir eksik farkla öğretmenlere rehber olabilir, eleştirilecek ve geliştirilmesi gereken taraflarının olduğu görüşünün de sonucun önemli bir kısmını oluşturduğu söylenebilir.

Soru 15) “ Değerlendirme ölçütleri hedeflerin gerçekleştirilmesini ölçecek nitelikte midir?” sorusunun ait olduğu “Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yürürlükteki Programın
Değerlendirme Ölçütlerinin Hedeflerin Gerçekleşmesini Ölçebilme
Niteliğiyle İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ Yürürlükteki Programın Konu Başlıkları, Hedef ve Hedef Davranışlar Açısından Değerlendirilmesi Kategori Alt Basamakları	Örnek Cümleler	N	f	%
Değerlendirme ölçütleri son derece yetersizdir	<p>“Değerlendirme bu programda hiç olmamış. Enstrüman dersinde bir konu üzerine değerlendirme olmaz. Öğrenciyi çalgıyı tutuşundan, oturuşundan, tekniğine, hâkimiyetine vs A’dan Z’ye değerlendirmek gerekir. Komisyon sınavlarında net maddelerle belirlenmiş performans değerlendirme ölçeği kullanmak iyi olabilir...”</p> <p>“ ... Çalgı dersinde konu konu ölçme olur mu hiç?...”</p> <p>“Bir konu üzerine ölçme çalgı dersinde olmaz. Öğrenciyi yıl içindeki performansına ve şu anda gelmiş olduğu noktaya göre değerlendirmek daha anlamlı olur.”</p>	20	13	65
Hedeflerin gerçekleşmesini ölçebilecek niteliktedir	<p>“Evet. Çünkü Konuyla ilgili uygulamaları amacı içinde çok dağıtmadan ölçebilecek nitelikte...”</p> <p>“Değerlendirme konuları öğrenilen konuyu ölçmek için uygun belirlenmiştir...”</p>	20	4	20

Öğrencileri ilk yıl sınav ortamında ölçmemek gerekir	“... Öğrenci daha başlar başlamaz sınavlarla karşı karşıya oluyor ve zaten büyük bir stresse giriyor. İlk yıllarda verilen notlar çok heves kırıcı olabiliyor bazen. Eğitimcilerin bu konuya dikkat etmeleri lazım. Sonuçta sadece sınav değil sene içindeki durumu da göz önünde tutulmalı bence.”	20	3	15
--	---	----	---	----

Tablo 17’de görüldüğü gibi, yirmi kişiden on üç kişi, değerlendirme ölçütlerinin son derece yetersiz olduğunu, çalgı dersinde öğrenciyi fen bilgisi dersinde olduğu gibi ünite ünite ya da konu konu değil de, bir bütün olarak ölçmek gerektiğini savunmuştur. Dört kişi, değerlendirme ölçütlerinin hedeflerin gerçekleşmesini ölçecek nitelikte olduğunu belirtmiştir. Üç kişi ise, özellikle ilk yıl, öğrencileri sınavla ya da başka bir şekilde ölçerek korkutmamak gerektiği, onları yıl içerisindeki performanslarına göre değerlendirmek gerektiği görüşündedir.

Tablo 17’deki bulgulara göre, değerlendirme ölçütlerinin hedeflerin gerçekleştirilmesini ölçecek nitelikte olmadığı görüşünün ön planda yer aldığı söylenebilir.

Hedef ve Hedef Davranışların Gerçekleştirilmesinde Haftalık Ders Saatinin Yeterliliği

Soru 16) “ İlk yıl Güzel Sanatlar Liselerinde haftada bir saat viyolonsel dersi verilmektedir. Ders saatini yeterli buluyor musunuz? Niçin?” sorusunun ait olduğu “Hedef ve Hedef Davranışların Gerçekleştirilmesinde Haftalık Ders Saatinin Yeterliliği” kategorisinin alt basamaklarına ilişkin görüşme verileri Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18.
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Haftalık Ders Saatinin
Yeterlilik Durumu İle İlgili Görüşleri

KATEGORİ				
Ders Saatinin Yeterliliği	Örnek Cümleler	N	f	%
Kategori Alt Basamakları				
Yetersiz	<p>“Liselerde yeterli değil. Yaklaşımım şu: Bir lise öğrencisi istikbal bilincine ulaşmadığı için haftada bir saat çocuklarla çalıştıktan sonra geriye kalan bir hafta içerisinde çocuğun verdiğimiz beceriyi geliştirmesini bekliyoruz. Ondan sonraki hafta da, üzerine bir şey koymak isteriz. Lise öğrencileri bu bir haftayı doğru değerlendiremez ve çalışmayı son güne bırakabilirler. O yüzden haftada iki ya da üç saat olursa çocuğu kontrol etmek kolaylaşır. Çalışma disiplini edinmesi sağlanır.”</p> <p>“Hayır 1 saat son derece yetersiz. Kontrol mekanizması yok. En az iki saat olmalı.”</p> <p>“Yeterli değildir. Çünkü çalgıya yeni başlayan öğrenci haftada bir saatte pek bir şey yapamaz. En azından iki saat olmalı diye düşünüyorum.”</p>	20	19	95
Yeterli	“İlk yıl bir, ama sonraki yıllarda en az iki saat olmalıdır.”	20	1	5

Tablo 18’de görüldüğü gibi, yirmi kişiden on dokuz’u ders saatinin kesinlikle yetersiz olduğunu, bu programdaki konuların hedef ve davranışlarının öğrenciye aktarılabilmesi ve çalgı dersiyle ilk defa karşılaşan öğrenciye belli bir

çalışma disiplini sağlamak amacıyla haftada en az iki saat farklı günlerde ders yapılması gerektiği düşüncesindedir. Bir kişi ise, ilk yıl bir saatin yeterli olabileceği ama sonraki yıllarda en az iki saat olması gerektiği görüşündedir.”

Tablo 18’deki bulgulara göre birinci yıl Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde bir ders saati olan sürenin kesinlikle yetersiz olduğu ve en az iki saat olması gerektiği yönündeki düşüncelerin ön planda olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgulara dayanarak, oluşturulan taslak programda ders saati haftada iki saat olarak düşünülmüştür.

Yeni Program Taslağına Yönelik Öneri

Soru 17) “ Yeni program taslağı için farklı görüş ve önerileriniz varsa açıklar mısınız?” sorusuna viyolonsel öğretmen ve öğretim elemanlarının verdikleri yanıtlar incelendiğinde, önerilerinin belli kategorilerde toplandığı görülmektedir.

Bu kategoriler ve ilgili örnek cümleler Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo.19
Viyolonsel Öğretim Elemanı ve Öğretmenlerinin Yeni Program Taslağı İçin
Görüş ve Önerileri

KATEGORİLER	ÖRNEK CÜMLELER
Öğretim Yöntemlerinde Çeşitlilik	“Öğrencinin daha başarılı olması için değişik müzik öğretim yöntemleri bir arada kullanılmalıdır. Örneğin, hafızaya dayalı bellek eğitimi halk ezgilerine dayalı yay teknikleri eşlikli çello dersleri gibi.”
Öğrenmeyi Öğretme (viyolonseli nasıl çalışmalı)	“...Viyolonsel nasıl çalışılmalı, bu öğretilmeli...”
Güdüleme	“...Öğrencinin isteğini çoğaltmak, çalgıyı sevdirmek için gerekli şeyler yapılmalı.”
Metot seçimi	“Programdan ziyade o programın uygulamasına yönelik metodun ne olacağı önemli yani biliyorsunuz birçok metot var hepsi birbirinden farklı yöntemler uygulamış. Sizin konu aldığımız program olsun alternatif diğer programlar olsun hepsinde metot sıkıntısı çıkıyor amaca yönelik etütleri bulmak için çok karıştırmak gerekiyor programın bunu standarda bağlaması lazım...”

Materyal Desteği	<p>“...Kullanılacak araç gereçlerin önemi belirtilmeli ayna, metronom gibi...”</p> <p>“...Diğer bütün konular görsel materyallerle desteklenirse çok daha iyi olur.”</p>
Öğretmenlerin Yetkinliğine Uygun Program Oluşturma	<p>“Bence ülke genelinde güzel sanatlar liseleri viyolonsel öğretmenlerinin seviyelerinin ne olduğu ortaya konulduktan sonra, hepsinin öğretebileceği nitelikte bir program oluşturulmalıdır...”</p>
Öğrenciye İyi Bir Temel Oluşturma	<p>“Daha sade bir program olmalı ilk yıl olduğu için. Çünkü her konuda öyledir ki, ilk adım çok önemli. Bazı konular hemen geçilmiş. Bunlar biraz daha açılıp, daha geniş bir zamana yayılmalı. Kolaydan zora doğru giden bir program olursa daha sağlıklı olur. bir şeyi zamanında sonra yapmaktansa, zamanında yapmak çok daha önemli. İleriki sınıflar için iyi bir temel atılmalı.”</p> <p>“...Bunun yanında o program tabii ki kolaydan zora gitmeli, çocuğa müziği, viyolonseli sevdirmeli...”</p>
Gam Çalmanın Önemini İçerme	<p>“...Gamın önemi öğretilmeli...”</p>
Eşlikli Çalışma ve Çalma	<p>“...iki viyolonsel çalıp veya piyano eşlikli çeşitli ritimlerde akorlar çalıp hem ritim duygusu verip hem de işi keyifli hale getirmeyi ve bu arada öğrenciyi gözlemlemeyi doğru buluyorum...”</p>

Bu öneriler, ön planda tutulup, oluşturulan taslak programın “öğrenme-öğretme durumları” kısmında işlenmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı sonuçlarına, bu sonuçlarla ilgili tartışmalara ve sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilecektir.

Sonuçlar

Talim Terbiye Kurulu'nun 27 Ocak 1997 tarih ve 2470 sayılı MEB Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi viyolonsel dersleri için 2009–2010 öğretim yılına kadar kullanılmış olan “Viyolonsel Dersi Öğretim Programı”nın konu, hedef ve hedef davranışlarını, öğrenme-öğretme durumlarını ve değerlendirme ölçütlerini temel alarak, mevcut öğretim programını daha işlevsel hale getirebilmeyi amaç edinen bu çalışmanın sonuçları şöyledir:

Viyolonsel dersinin işlenişi ile ilgili saptanan sonuçlar:

- İlk derste öğrenciye viyolonsel sevdirmeli, viyolonsel müziği örnekleri dinletilmeli, çalgı ve çalgının tarihi ile ilgili temel bilgiler verilmelidir.
- Çalgı tutuşu tüm ayrıntılarıyla anlatılıp, örneklenmeli ve öğrencinin uygulaması sağlanmalıdır.
- Yay tutuşu oldukça önemli bir konudur. En az iki-üç aylık zaman diliminde sadece yay çektirilebilir, fakat öğrencinin sıkılmaması için, pizzicato ile sol el de devreye girebilir.
- Viyolonsel için telleri olan “sol” ve “re” tellerinden başlayarak yay çektirilmeli, daha sonra “do” teli ve son olarak “la” telinde yay çekme çalışmaları yapılmalı ve bütün yay kullanarak yayın ağırlığı ile ağır tempoda yay çektirip, daha sonra ortada ve dipte detache çaldırılmalıdır.
- Öğrenci öncelikle detache çalabilmeyi öğrenmelidir.
- Staccato tekniği ilk yıl için gerekli bir teknik değildir, sonraki yıllarda konu edilmelidir.
- Öğrenciler farklıdır ve entonasyon algısı kişiden kişiye değişir. Entonasyonu en kısa zamanda oturtabilmek için öğrenciyi sürekli gözlemleyip, sık aralıklarla dinlemek, ses kontrolü yapmasını sağlamak ve eşlikli çalışmaya yönlendirmek gerekir.
- Çalgı akordu bilgisi öğrenciye ilk yıl verilmeli fakat akort yaptırılmamalıdır.
- Viyolonsel öğreniminde gam son derece önemlidir. Öğrenci gam çalışmayı alışkanlık haline getirmeyi ilk yıldan öğrenmelidir. Çoğunlukla, değiştirici işaret almayan gamlarla başlayıp, bir bemol ve bir diyez alan gamlarla devam etmek ve yılsonuna kadar sadece bu gamları pekiştirmek gerekir.
- Gamlar ilk yılda iki, üç, dört ve öğrenci başarabilirse sekiz bağlıya kadar bütün yay kullanarak çaldırılabilir. Bunun yanında yayın ortası ve dip kısmında da detache gam çalışmaları yaptırılabilir.
- Hız ve nüans terimleri gibi konular ünite konusu olarak işlenmemeli, etüt ya da parçada geçtiğinde yani sırası geldikçe açıklanarak ve örnekleyerek öğretilmelidir.

Programa yönelik sonuçlar:

- 2009 yılına kadar kullanılmış olan program konu dağılımı olarak değerlendirildiğinde fazlasıyla kalabalık ve zorlayıcıdır. İlk yılda hepsinin uygulanması zordur. Ancak kendi içinde tutarlıdır.
- Kâğıt üzerinde ünite ve konular belirlenen hedeflerle örtüşmektedir. Fakat uygulamaya gelince hedeflerin gerçekleşme düzeyi yeterli değildir.
- Kâğıt üzerinde, hedeflerle ilgili davranışsal hedefler çalma becerisini destekleyecek nitelikte görünse de, program çok yoğun olduğundan ve üzerinde daha uzun süre durulması gereken konular çabuk geçildiğinden, çalma becerisi çok da nitelikli olarak desteklenememektedir denilebilir.
- Eski programın, öğrenme-öğretme durumlarıyla ilgili viyolonsel öğretmenlerine rehberlik ettiği söylenebilir. Ancak öğretmenin yeterliliği de bu konuda oldukça önemlidir. Öğretmenin programı birebir takip etmesi nitelikli bir eğitim vermesi için yeterli değildir. Öğretmenin de yaratıcı çalışmalar oluşturup doğru kaynaklar kullanması gerekmektedir.
- Değerlendirme ölçütleri son derece yetersizdir. Fen Bilgisi ya da Matematik dersi gibi konu sonunda sadece o konuyu ilgilendiren ölçme yapılmamalıdır. Öğrenci bir bütün olarak değerlendirilmeli ve sene sonu jürilerden oluşan bir sınav yapılacaksa, performans derecelendirme ölçekleri hazırlanmalıdır.
- İlk yıl bir saat viyolonsel dersi kesinlikle yetersizdir en az iki saat olmalıdır.

Tartışma

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin 1997 yılından 2009 yılına kadar kullanmış olduğu 9. sınıf viyolonsel öğretim programını daha işlevsel hale getirebilmek amacıyla taslak program oluşturulması hedefini güden bu araştırmadan programa yönelik elde edilen sonuçlar şöyledir: Eski programın ünite ve konu başlıklarının kolaydan zora giden, sistemli, öğrenciye çalgı eğitiminde iyi bir temel oluşturacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekir. Hedef ve hedef davranışların tekrar düzenlenmesi öğrenme-öğretme durumlarının ve değerlendirme ölçütlerinin

oluşturulması gerekir. Katılımcıların belirlenen program geliştirme ilkeleri dışında, oluşturulması amaçlanan taslak programa yönelik önerileri arasında 1) Öğretim Yöntemlerinde Çeşitlilik 2) Öğrenmeyi Öğretme (viyolonsel nasıl çalışmalı) 3) Güdüleme 4) Metot Seçimi 5) Materyal Desteği 6) Öğretmenlerin Yetkinliğine Uygun Program Oluşturma 7) Öğrenciye İyi Bir Temel Oluşturma 8) Gam Çalmanın Önemini İçerme 9) Eşlikli Çalışma ve Çalma konuları da yer almaktadır.

Yukarıdaki başlıkları sırasıyla ele alırsak;

Sönmez (2007: 120), içeriği, ünite ve konuların hedef davranışları kazandıracak şekilde düzenlenmesi olarak ele almış, hedef davranışlar için bir araç olduğunu belirtmiştir.

“İçerik, hedef davranışlarla tutarlı, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, birbirinin önkoşulu ve bilinenden bilinmeyene şeklinde düzenlenmelidir” (Tan ve Erdoğan, 2004: 12).

Araştırma sonuçlarında ünite ve konuların yeniden düzenlenmesi, basitten zora, aşamalı olarak ilerlemesi gerektiği sonucu yer almaktadır. Bilimsel bulgular ışığında oluşturulmaya çalışılan taslak programda konular ve ünitelerin bu nitelikte olmasına özen gösterilmiştir.

Tan ve Erdoğan (Tan ve Erdoğan, 2004: 6), bir hedefin öğrenciler tarafından kazanıldığını gösteren etkinliklerin, o hedefin davranışları olarak adlandırıldığını belirtmektedirler. Davranış cümlelerinin sonunda, “yazma, söyleme, alma, tutma, çıkarma, düzenleme, isteme” gibi davranış ifade eden sözcüklerden biri olmalıdır. Davranışlar, kesinlikle hedefle tutarlı ve o hedefin kazanıldığını belirtmek için yeterli olmalıdır.

Oluşturulan taslak programda hedefler ve onların davranışları ünite ve konularla uyumlu, davranışlar hedeflerle tutarlı olarak düzenlenmeye çalışılmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi, Milli Eğitim Bakanlığı 2009 yılında yeni viyolonsel öğretim programı oluşturmuş ve uygulamaya koymuştur. Bu programda hedef ve hedef davranışlar artık kazanım olarak ifade edilmekte, öğrenme öğretme durumları

çoğunlukla öğrencinin aktif olarak yer aldığı etkinlik örnekleriyle ifade edilmektedir. Ders ya da ünite sonunda elde edilmesi düşünülen kazanımlara göre, içerik kendiliğinden oluşup, değerlendirme ölçütleri kapsamlı bir şekilde yer almaktadır. 2009-2010 eğitim öğretim yılından itibaren kullanılmaya başlanan viyolonsel programı da kazanımlar ve ders içeriği konusunda önceki programın yetersiz kalan taraflarını büyük ölçüde gidermiştir. Bu çalışmanın bulguları da ünite, hedef ve davranışlar, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme ölçütlerinin programda yer alması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çalışma, bir bakıma bu programın değerlendirilmesine temel oluşturacak nitelikte olup, hazırlanmış olan yeni programın gerekliliğini ve tutarlılığını desteklemektedir.

Albuz'a (Albuz, A; 2004: 14) göre, müzik eğitiminde program değerlendirme yaklaşımının tanımı "Bir müzik öğretim programının yapısı, sağlamlığı, işe yararlığı ve etkililiği hakkında elde edilen verileri; önceden tespit edilen ölçütlerle kıyaslayarak etkililiği hakkında yargıya varma süreci" şeklinde yapılabilir. Eğitimde program değerlendirme yaklaşımlarının ışığında müzik eğitiminde program değerlendirme çabaları beş ana başlık altında toplanabilir. Bunlar;

- Eldeki müzik eğitimi/öğretimi programın tasarısına bakarak değerlendirme
- Mevcut müzik eğitimi/öğretimi programın uygulandığı ortama bakarak değerlendirme
- Müzik eğitim/öğretim programın uygulanması sonucu ortaya çıkan başarıya bakarak değerlendirme
- Müzik eğitim/ öğretim programının sonucunda hedeflenen erişkiye bakarak değerlendirme
- Müzik eğitim/öğretim programının uygulanması sonucu ortaya çıkan ürüne bakarak değerlendirme olarak sıralanabilir.

Bu araştırmada, eldeki müzik eğitimi/öğretimi programın tasarısına bakarak değerlendirme yapılmıştır.

1997 yılı viyolonsel programında, değerlendirme ölçütleri oldukça verimsiz olarak kullanılmıştır. Sözgelimi staccato çalmak ile ilgili hedef ve davranışın değerlendirilmesi, dersin sonunda öğrencinin sadece staccato çalabilirliği açısından yapılyordu. Oysa çalgı eğitimi kapsamlı ve bütünlük içeren bir süreçtir. Öğrenciyi çalgıyı tutuş, oturuş, sağ el, sol el kullanımı, teknik, entonasyon, müzikalite yani, performansı açısından değerlendirmek gerekir. Erden&Akman'a (Erden ve Akman, 1998; Yayla, A. A, 2004: s. 1'deki alıntı) göre duyu organları, zihin ve kasların birlikte çalışması sonucu ortaya çıkan davranışlar psiko-motor olarak adlandırılmaktadır. Müzik eğitiminde bireyin çalma ve söyleme alanında sergilediği davranışlar müziksel performans olarak adlandırılmaktadır. Çalma ve söyleme aşamaları bireyin psiko-motor becerilerini sergilediği bölümdür.

“Eğitimde devinişsel (psiko-motor) davranışların ölçülmesinde kullanılan testlere performans testi denilmektedir” (Tekin, H. 1979; Yayla, A.A, 2004: s. 1'deki alıntı). Müzik eğitiminde bireyin çalma ve söyleme becerilerinin ölçülmesinde performans testleri önemli bir yer tutmaktadır. Araştırmacı tarafından taslak programın değerlendirme aşaması için uzman görüşü alınarak hazırlanmış performans derecelendirme ölçeği örneği Ek.3'te yer almaktadır. Bu performans derecelendirme ölçeğinin, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin viyolonsel çalgı dersi için gerek ders öğretmeni tarafından, gerekse yılsonunda yapılan komisyon sınavlarında ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliği sağlandıktan sonra kullanılabilceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın ihtiyaç analizi kapsamında yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgularında, yeni program için bazı önerilerin olduğundan söz edilmiştir. Bu öneriler değerlendirildiğinde;

1) Öğretim Yöntemlerinde Çeşitlilik: Çalgı dersi her ne kadar başlı başına aktif öğrenme demek olsa da, sadece öğretmenin örnekleme ve öğrencin tekrarlayıp öğreneceği düzeyde kalmamalıdır. Öğrenci, aldığı çalgı eğitimiyle ilgili ülkede ve dünyada görsel, işitsel ve yazılı kaynaklara kendi çabasıyla ulaşp, ders ortamında bu kaynakları öğretmen ve arkadaşlarıyla paylaşırsa daha etkili bir öğrenme gerçekleşebilir.

Eğitimciler, daha çok öğrenciyeye, daha az zamanda, daha fazla bilgi öğretmek zorundadır. Bu nedenle öğrenimin daha verimli olmasını

sağlayacak yeni öğretim teknik ve yöntemlerinin geliştirilmesi gerekmekte, öğrenci ve öğretmenlerin gereksinim duydukları bilgileri, kendi kendilerine arayıp bulma ve kullanma yeteneği geliştirmeleri zorunlu olmaktadır (web.inonu.edu.tr/~makdag/materyal.ppt).

Oluşturulan taslak programda, öğrenme-öğretme durumları etkinlik örnekleri ile zenginleştirilmiş, öğrencinin bizzat yürüttüğü ve sergilediği araştırma ve sunumlara yer verilmiştir.

2) Öğrenmeyi Öğretme (viyolonsel nasıl çalışmalı): Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri öğrencileri öncelikle eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarına öğrenci kaynağı sağlayan liselerdir. Bu öğrenciler çalgı eğitimi alırken, disiplin ve devamlılık içerisinde çalgı çalışmanın önemini benimseyip, ileride öğrencilerine nasıl rehberlik edeceklerini de öğrenmek durumundadırlar. Burada ders öğretmenine büyük görevler düşmektedir. Öğrencinin günlük çalışma disiplinine dâhil olabilecek tüm konularda öğrenciyi bilinçlendirip, davranışa dönüştürmesini sağlamak son derece önemlidir. Çilden'e (Çilden, 2003; Çilden, 2006: s.543'teki alıntı) göre, çalgı çalma disiplininin öğrencilere sabırla, hiçbir basamak atlanmadan verilmesi büyük önem taşımaktadır. Aksi halde çalgı çalma, bir disiplin olmaktan çıkarak öğrencinin teknik sorunlarla boğuştuğu ve giderek dağ gibi büyüyen sorunlar silsilesi olmaya başlamaktadır. Çalgı eğitimi verdiğiniz öğrenciyi teknik olarak nasıl yönlendirirseniz o doğrultuda şekillenecektir. Doğru bir teknikle etkili çalgı çalmayı öğrenmek her öğrencinin en doğal hakkı olmalıdır.

3) Güdüleme: Cansevil Tebiş'in (2001: 170) "Keman Öğretiminde Öğretmen Yaklaşımları" adlı yüksek lisans tezinden yola çıkarak yaptığı bildiride, çalgı eğitiminde güdüleme, istekli kılma konusundaki görüşlerin sonuçları şöyle belirtilmiştir:

Öğrenci içerik, araç, yöntem ve konular hakkında gerektiği kadar bilgilendirilmelidir. Öğrenilecek parçanın özellikle öğretmen tarafından veya işitsel araçlarla örnek bir dinletisinin yapılması mutlaka sağlanmalıdır. Öğrenciye başardığı davranışlar mutlaka söylenmeli, motive edici çabalar hissettirilmelidir. Güdülemeyi ders öncesi ve sonrası bir etkinlik olarak görmeli, öğrenciyle öğreneceği konular görüşülmelidir. Hedeflerle ilgili kesin bir çerçeve çizilmeli ve öğrenciyi bundan haberdar etmelidir. Bu davranışları neden kazanması gerektiği anlatılmalı, her ders kontrol sistemi işletilebilmelidir. Davranışı kazanmaya yönelik yol, yöntem, teknik,

çaba ve işlemler belirtilmeli, öğrenci araç ve gereçleri kullanma konusunda yönlendirilmelidir. Öğrenciye, saygı ve sevgiyle dinlendiği hissettirilmelidir. Onların doğru ve tutarlı çabalar içinde olmaları sağlanmalıdır. Derste mola süresi alma ihmal edilmemelidir. Ders sonunda kazanılanlar tekrar gözden geçirilmeli, eksiklik ve yanlışlıklar belirtilmelidir. Öğrenciyle her zaman ilgi, iletişim ve etkileşim içinde olunmalıdır. Ders sonunda izleme-biçimlendirmeye dönük bir değerlendirme yapılmalıdır. Öğrenciye öğrendiklerini yaşama geçirmesi konusunda örnekler vermeli, uyarı, öneri ve öğütlerde bulunmalıdır. Öğrenciye hatalarını kendi kendine bulma fırsatı verilmelidir. Alıştırma-Çalıştırma-Yapıt üçlüsüne dayanan bir geliştirme yolu izlenmelidir. Bu yol kolaydan-zora, yalından karmaşığa ve azboyuttan-çokboyuta doğru olmalıdır. Öğrencinin fiziksel yatkınlığı göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencinin takılmadan çalmasını sağlama konusunda çaba göstermelidir.

Bu önerilerin, çalgı eğitiminde öğrencilerin güdülenmesi konusunda yararlı olacağı düşünülmektedir.

4) Metot seçimi: Sakar (1997: giriş), çalgı eğitimi verirken bilinçli ve başarılı olması mutlak zorunluluk olan öğrencinin, dikkat etmesi gereken ve başarısını olumlu yönde etkileyecek olan en önemli konunun, doğru bir başlangıç yapması ve buna paralel olarak doğru kaynakları seçmesi olduğunu belirtmiştir. Bu, ileride meydana gelebilecek olası olumsuzlukların baştan önlenmesi için atılabilecek en doğru ve sağlam temeldir.

Çalgı öğretmenlerinin yeterli düzey ve sayıda, aşamalı ilerlemeyi sağlayacak, sağlam bir temel atılmasına yardımcı olacak metoda ulaşması sağlanmalıdır. 2009 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na oluşturulmuş olan yeni programda, kullanılacak metotlar da belirtilmiş ve bu eksiklik giderilmeye çalışılmıştır.

5) Materyal Desteği: Televizyon, filmler, tepegöz, bilgisayarlar, diğer donanım ve yazılımlar öğretim teknolojisini oluşturur. Oluşturulan taslak programın öğrenme-öğretme durumlarında görsel ve işitsel materyallerin kullanılması önerilmiş ve etkinliklerle örneklendirilmiştir. Çünkü “zaman sabit tutulmak üzere insanlar,

okuduklarının % 10'unu, işittiklerinin % 20'sini, gördüklerinin % 30'unu, hem görüp hem işittiklerinin % 50'sini, söylediklerinin % 70'ini, yapıp söylediklerinin % 90'ını öğrenirler" (web.inonu.edu.tr/~makdag/materyal.ppt).

Bu nedenle öğretimde materyal desteği öğrenmeyi hızlandırmak ve kalıcı kılmak anlamında son derece önemlidir. Teknolojik materyallerin dışında, bu program taslağında viyolonsel çalma ile ilgili metronom, ayna, müzik CD ve DVD'lerinden yararlanılması önerilmiştir.

6) Öğretmenlerin yetkinliğine uygun program oluşturma: Araştırma bulgularından çıkan bu öneride, tüm Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde görev yapan viyolonsel öğretmenlerinin bilgi ve uygulayabilme düzeylerine uygun bir program olabilmesi şeklinde öneride bulunulmuştur. Bu konu, programın öğretmene uygunluğundan çok, öğretmenin çalgı eğitimi verebilecek yeterlilikte ve donanımda olması, programın tüm gereklerini ve hatta fazlasını uygulayabilecek yeterlilikte olabilmesi üzerine odaklanmalıdır.

Uçan'a (Uçan, 1996; Çilden, 2006: s.545'teki alıntı) göre AGSL müzik bölümü alan öğretmeni, bilinen 'müzik öğretmeni' tipinden oldukça farklı nitelikleri olan bir öğretmen tipidir. Bu bakımdan bu tür öğretmenlerin seçiminde ve yetiştiriminde farklı bir yol izlemek gerekmektedir. Unutmamalıdır ki müziğe üst düzeyde ilgili ve yetenekli AGSL müzik bölümü öğrencilerinin müzik-alan öğretmenleri de müziğe üst düzeyde ilgili ve yetenekli olmak, çok iyi bir müzik öğretmeni niteliklerine sahip olmak ve müziğin AGSL müzik bölümleri eğitim programlarında kapsanan başlıca alanlarının en az birinde yeterince derinleşmiş/ustalaşmış/uzmanlaşmış olmak durumundadır.

Çilden'e (2006: 544) göre, çalgı eğitiminde öğretmen, öğrenci ve öğretim programı, niteliği etkileyen üç temel faktör sayılabilir. Bu faktörlerden en önemlisi kuşkusuz ki öğretmendir. Etkili çalgı çalmayla ilgili temel doğru teknik ve müzikal davranışları öğrenciye kazandırarak bu temel davranışların geliştirilmesinin ve etkili çalgı çalmaya dönüştürülmesinin önünü açacak kişi olan öğretmenin, aynı zamanda iyi bir öğretmenlik formasyonu almış olması çok önemlidir.

Bu ifadelerden de anlaşılacağı gibi, çalgı öğretmenin öğrenciyi doğru teknik ve müzikalite bilgisiyle yetiştirebilecek donanımda olması, hem öğrencinin gelecekte çalgı eğitimcisi olma yolunu açacak, hem de lisedeki viyolonsel dersi programına uyup, öğrencilerine uygulatabilme sonucunu yaratacaktır.

7) Gam çalmanın önemini içermek: Tim Janof, “Scales and Etudes” (Gamlar ve Etütler) adlı yazısında, “Gamlar ve etütler her müzisyen için zorunludur. Onlar ister amatör, ister profesyonel olan her seviyedeki müzisyen tarafından çalışılır. Eğer bu gerçeği takip ederseniz, ilerlemeniz büyük ölçüde hızlanacaktır. Gamlar müzik ve tekniğin temelidir. Eğer onları iyi öğrenirseniz, seviyeniz roket gibi ilerler...” (<http://www.cello.org/cnc/tim12.htm>) cümleleriyle gam çalışmanın önemini vurgulamıştır. Oluşturulan taslak programda, öğrencilerin günlük çalışmalarının başına gam çalışmalarını da eklemelerinin gerekliliği açıklanmış ve araştırma bulgularından çıkan sonuçlarda önerildiği gibi Sol Majör, Do Majör, la minör, Re Majör ve La Majör gamları konu edilmiştir.

8) Eşlikli Çalışma ve Çalma: Geringer’e (Geringer, 1976; Topoğlu, 2006 s. 40’taki alıntı) göre, eşlikli çalışmanın çalıcıya sağladığı yararlar; çalıcının teknik yeteneğini geliştirmesi, bağımsız olarak çalabilmesi ve çalıcıyı motive etmesi olarak özetlenebilir. Eşlikli çalışmanın çalıcıya kazandırdığı ritim becerisini geliştirmesi yanı sıra, entonasyonunu iyileştirmesini de kapsar. Çalgı öğrencisi, tek başına çalışırken ton içinde kalabilmek amacıyla çalışmasının nasıl tınlaması gerektiğini duyuşsal olarak hayal edebilmelidir. Başlangıç ya da orta düzey bir çalıcı için çaldığı partinin veya eserin nasıl tınladığını net olarak tahmin edebilmek zor olacaktır. Duyuşsal becerinin derecesi, çalış ustalığı için öncelikli önemdedir. Dolayısıyla bu düzeydeki çalıcıların eşlikli çalışmalar yapması entonasyon bakımından büyük önem taşımaktadır.

Geringer’in de ifade ettiği gibi eşlikli çalışmak kişinin teknik yeteneğini geliştirmesi, bağımsız olarak çalabilmesi, ritim becerisi kazanması, motive olması, entonasyonu düzeltmesi anlamında son derece gereklidir.

Oluşturulan taslak programda eşlikli çalma çalışmalarına “öğrenme-öğretme durumları” kısmında büyük ölçüde yer verilmiştir.

Öneriler

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin 1997 yılından 2009 yılına kadar kullanmış olduğu 9. sınıf viyolonsel öğretim programını daha işlevsel hale getirebilmek amacıyla taslak program oluşturulması hedefini güden bu araştırma, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri için viyolonsel öğretim programı taslağı oluşturulması açısından yapılan ilk çalışmadır. Araştırma sonuçlarına dayanarak sunulacak öneriler şunlardır:

Viyolonsel dersinin işlenişi ile ilgili öneriler şöyledir:

- İlk derste öğrenciye viyolonsel sevdirmeli, örnekler dinletilmeli, çalgı ve çalgının tarihi ile ilgili temel bilgiler verilmelidir.
- Çalgı tutuşu tüm ayrıntılarıyla anlatılıp, örneklenmeli ve öğrencinin uygulaması sağlanmalıdır.
- Yay tutuşu oldukça önemli bir konudur. En az iki-üç ay gibi bir süre sadece yay çektirilebilir, fakat öğrencinin sıkılmaması için, pizzicato ile sol el de devreye girebilir.
- Viyolonsel için telleri olan “sol” ve “re” tellerinden başlayarak yay çektirilmeli, daha sonra “do” teli ve en sonda da “la” telinde yay çekme çalışmaları yapılmalı ve bütün yay kullanarak yayın ağırlığı ile ağır tempoda yay çektirip, daha sonra ortada ve dipte detache çaldırılmalıdır.
- Öğrenci öncelikle detache çalabilmeyi öğrenmelidir.
- Staccato tekniğı ilk yıl için gerekli bir teknik değildir, sonraki yıllarda konu edilmelidir.
- Öğrenciler farklıdır ve entonasyon algısı kişiden kişiye değişir. Bu süreyi asgari düzeyde tutabilmek için öğrenciyi sürekli gözlemleyip, sık aralıklarla dinleyip, izlemek gerekir.
- Çalgı akordu bilgisi öğrenciye ilk yıl verilmeli fakat akort yaptırılmamalıdır.

- Viyolonsel öğreniminde gam (dizi) son derece önemlidir. Öğrenci gam çalışmayı alışkanlık haline getirmeyi ilk yıldan öğrenmelidir. Çoğunlukla, önce değiştirici işaret almayan ve sonra bir bemol- bir diyez alan gamlar ilk yılda öğretilir.
- Gamlar ilk yılda iki, üç, dört ve öğrencinin yeteneği el verirse sekiz bağıya kadar bütün yay kullanarak çaldırılabilir. Bunun yanında yayın ortasında detache ve dip kısmında da gam çalışmaları yaptırılabilir.
- Hız ve nüans terimleri gibi konular ünite konusu olarak işlenmemeli, etüt ya da parçada geçtiğinde yani sırası geldikçe açıklanarak ve örnekleyerek öğretilmelidir.

Programa yönelik öneriler şöyledir:

- 2009 yılına kadar kullanılmış olan program konu dağılımı olarak değerlendirildiğinde fazlasıyla kalabalık ve zorlayıcıdır. İlk yılda hepsinin uygulanması zordur. Ancak kendi içinde tutarlıdır. Bu nedenle konuların sadeleştirilmesi ve bir yıla düzenli olarak yayılması gerekmektedir.
- Kâğıt üzerinde ünite ve konular belirlenen hedeflerle örtüşmektedir. Fakat uygulamaya gelince hedeflerin gerçekleşme düzeyi yeterli değildir. Bu nedenle hedefler konularla paralel olarak gözden geçirilmeli ve hedeflerin ilk yılda davranışa dönüştürülebilmesi için daha aşamalı ve gerçekçi olması gerekmektedir.
- Kâğıt üzerinde, hedeflerle ilgili davranışsal hedefler çalma becerisini destekleyecek nitelikte görünse de, program çok yoğun olduğundan ve üzerinde daha uzun süre durulması gereken konular çabuk geçildiğinden, çalma becerisi çok da nitelikli olarak desteklenememektedir. Bu nedenle, çalma becerisini geliştirecek yeterlilikte gam (dizi), etüt ve küçük parçalara yer verilmelidir.
- Eski programın, öğrenme-öğretme durumlarıyla ilgili viyolonsel öğretmenlerine rehberlik ettiği söylenebilir. Ancak öğretmenin yeterliliği de bu konuda oldukça önemlidir. Öğretmenin programı birebir takip etmesi nitelikli bir eğitim vermesi için yeterli değildir. Öğretmenin de yaratıcı çalışmalar oluşturup doğru kaynaklar kullanması gerekmektedir. Öğretmenler

viyolonsel çalışmalarına devam edip, öğrencinin daha kolay öğrenmesi ve uygulaması için gerekli materyallere ulaşmalı ve bunları doğru sıraya koyabilmelidir.

- Değerlendirme ölçütleri son derece yetersizdir. Fen Bilgisi ya da Matematik dersi gibi konu sonunda sadece o konuyu ilgilendiren ölçme yapılmamalıdır. Öğrenci bir bütün olarak değerlendirilmeli ve sene sonunda jüriyelerden oluşan bir sınav yapılacaksa, performans derecelendirme ölçekleri hazırlanmalıdır.
- İlk yıl bir saat viyolonsel dersi kesinlikle yetersizdir en az iki saat olmalıdır. Bunun yanında öğrenci ders dışında en geç iki günde bir kontrol edilmelidir.

Elde edilen sonuçlar ve öneriler doğrultusunda Viyolonsel Öğretim Programının Üniteleri, Konuları ve Süreleri, Hedef ve Hedef Davranışları şöyle belirtilebilir.

Tablo. 20
9. Sınıf Viyolonsel Öğretim Programı Taslağının Üniteleri,
Konuları, Hedef-Hedef Davranış Sayısı Ve Ders Süreleri

ÜNİTELER	KONULAR	HEDEF SAYISI	DAVRANIŞ SAYISI	Süre/ Ders Saati
Viyolonsel Çalmanın Temelleri	Viyolonsel Tarihçesi ve Fiziksel Yapısı	3	10	2
	Yayın Yapısı, Viyolonsel ve Yayın Bakımı	3	10	2
	Viyolonsel Çalmada Oturuş, Viyolonseli ve Yay Tutuş	3	13	4
	Yayın Bütün Tellerde Kullanılması ve Boş Tellerde Ses Üretimi	7	22	10
Yay Teknikleri	Boş Tellerde Detache (Bağısız), Legato (Bağlı) Çalma Tekniği	4	12	7
Sol El ve Birinci Pozisyon	Sol El ve Birinci Pozisyon	3	8	7
Birinci Pozisyon	Birinci Pozisyonda Çalışmalar (Re Teli)	5	16	2
	Birinci Pozisyonda Çalışmalar (La Teli)	7	20	2
	Birinci Pozisyonda Çalışmalar (Sol Teli)	8	21	3
	Birinci Pozisyonda Çalışmalar (Do Teli)	8	24	3
Birinci Pozisyon, Diziler, Etütler, Eserler	Sol Majör Dizisi	5	14	4
	Do Majör Dizisi	4	14	4
	Birinci Pozisyonda Açık Durum	3	9	5
Açık Pozisyon Diziler (Gamlar), Etütler, Eserler	la minör Dizisi	5	14	4
	Re Majör Dizisi	5	15	3
	La Majör Dizisi	5	15	2
Uygulama-Geliştirme-Sergileme Dağarcığı	Birinci Pozisyonda Viyolonsel Dağarcığı	1	5	6
	Toplam	79	242	72

Araştırmanın ihtiyaç analizine dayalı bulgularına göre hazırlanan taslak program ve onun çizelgelerle destekli biçimi aşağıda yer almaktadır.

VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI
ÜNİTELER, KONULAR, HEDEF VE HEDEF DAVRANIŞLAR

9. SINIF

I. ÜNİTE

VİYOLONSEL ÇALMANIN TEMELLERİ

KONU: VİYOLONSELİN TARİHÇESİ VE FİZİKSEL YAPISI

1. Hedef: Viyolonselini tarihçesini bilme

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonselini geçmişten günümüze geçirdiği fiziki değişimi söyleyebilme.
- 2) Viyolonselini hangi çalgı grubunun üyesi olduğunu söyleyebilme
- 3) Kaçınıcı yüzyılda solo çalgı olarak kullanılmaya başlandığını söyleyebilme

2. Hedef: Viyolonselini fiziki yapısını (kısımlarını) tanıma

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonselini kısımlarını gösterip isimlendirebilme
- 2) Viyolonselini kısımlarının hangi ağaç türlerinden yapıldığını söyleyebilme
- 3) “F” deliklerinin işlevini söyleyebilme
- 4) Viyolonsel fikslerinin işlevini söyleyebilme

3. Hedef: Viyolonselini tınısını ve ses sınırını tanıma

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonselini ses aralığını bilme ve piyanoda gösterebilme
- 2) Viyolonselini yaylı çalgılar ailesinin içinde ses sınırı en geniş olan çalgı olduğunu söyleyebilme
- 3) Bir yaylı dördü eseri dinleyerek dört çalgının içinden viyolonselini tınısını ayırt edebilme

KONU: YAYIN YAPISI, VİYOLONSELİN VE YAYIN BAKIMI

1. Hedef: Yayın malzemesini ve bölümlerini tanıma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonsel yayının hangi ağaçtan yapıldığını söyleyebilme
- 2) Yayın kıllarının hangi malzemeden yapıldığını söyleyebilme
- 3) Yayın dip, orta ve uç olarak üç temel bölüme ayrılabilceğini söyleme ve yay üzerinde bu bölümleri gösterebilme

2. Hedef: Viyolonsel bakımı ve korunması ile ilgili ilkeleri bilme ve uygulama.

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonsel nasıl bir bez ile temizlenmesi gerektiğini söyleyip uygulayabilme
- 2) Viyolonsel tellerini nasıl temizleyeceğini söyleyip uygulayabilme
- 3) Viyolonsel pikini kapatarak kılıfına yerleştirmeyi uygulayabilme
- 4) Viyolonseli doğru taşıma kurallarını söyleyip uygulayabilme

3. Hedef: Yayın bakımı ve korunması ile ilgili ilkeleri bilme ve uygulama.

Hedef Davranışlar:

- 1) Yayın kıllarını, çalarken ve çalışma bittikten sonra hangi gerginliğe getireceğini bilip uygulayabilme
- 2) Yaya reçine sürmeyi uygulayabilme
- 3) Yay kılıfına doğru şekilde yerleştirmeyi uygulayabilme

KONU: VİYOLONSEL ÇALMADA OTURUŞ, VİYOLONSELİ VE YAYI TUTUŞ

1. Hedef: Viyolonsel pikinin uzunluğunu boyuna göre ayarlama.

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonsel pikini çıkarmaya yarayan kelebek vidayı açabilme
- 2) Sandalyede oturup, viyolonsel sapının konumu ve viyolonsel gövdesinin kendi gövdesiyle orantısını ayna karşısında doğru kurarak piki açıp, tekrar vidasını sıkarak yere sabitleyebilme.

2. Hedef: Viyolonsel, gövde, bacaklar ve sandalye ile uyumlu tutuş biçimini kavrama ve uygulama.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sandalyenin ortasında dik bir şekilde oturabilme
- 2) Viyolonsel gövdesinin göğüsün neresine dayanması gerektiğini bilip uygulayabilme
- 3) Ayna karşısında sol bacak biraz önde ve sağ bacak biraz geride olmak üzere bacaklarıyla kavrayıp, viyolonsel gövdesini göğsüne dayayacak şekilde viyolonsel tutabilme
- 4) Dizlerin viyolonsel neresine dayanması gerektiğini bilip uygulayabilme
- 5) Viyolonsel gövdesinin çok az sağa doğru dönük olması gerektiğini bilip uygulayabilme
- 6) Viyolonsel sapının omuza değmesini engelleyecek şekilde viyolonsel tutabilme

3. Hedef: Yayın doğru ve kurallara uygun tutuşunu kavrama ve uygulama

Hedef Davranışlar:

- 1) Sağ el başparmağının yayın neresinde duracağını gösterebilme
- 2) Sağ el parmaklarının yayı tutarken alması gereken durumu gösterebilme
- 3) Yayı doğru tutarak işaret parmağı ve serçe parmakla yayı taşıyabilme
- 4) Yayı doğru tutmayı öğrendikten sonra yayın ağırlığını taşımayı kavrayıp uygulayabilme
- 5) Yayı tutma ve taşıma alıştırmalarını seri olarak uygulayabilme

KONU: YAYIN BÜTÜN TELLERDE KULLANILMASI VE BOŞ TELLERDE SES ÜRETİMİ

1. Hedef: Boş telleri inceden kalına doğru isimlendirme ve çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonsel tellerinin inceden kalına doğru “La-Re-Sol-Do” olduğunu söyleyebilme
- 2) Viyolonsel tellerinin isimlerini söylerken her birini pizzicato çalabilme

2. Hedef: Viyolonselın akort düzenini bilme.

Hedef Davranışlar:

- 1) Viyolonselın tellerinin beşli aralıklarla akortlandığını söyleyebilme
- 2) Piyanoda bu ses aralıklarını duyup, isimlendirebilme

3. Hedef: Yayın sırasıyla “Sol-Re-Do-La” telleri üzerinde köprüye doğru açı ile duruşunu uygulama.

Hedef Davranışlar:

- 1) Yayın “Sol” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme
- 2) Yayın “Re” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme
- 3) Yayın “Do” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme
- 4) Yayın “La” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme

4. Hedef: Yayın ortasını kullanarak yayı teller üzerinde doğru açı ile dengeli hareket ettirme.

Hedef Davranışlar:

- 1) Yayın ortasını kullanarak “Sol” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme
- 2) Yayın ortasını kullanarak “Re” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme
- 3) Yayın ortasını kullanarak “Do” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme
- 4) Yayın ortasını kullanarak “La” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme

5. Hedef: Sağ kolun bölümlerini bilme.

Hedef Davranışlar:

- 1) Yay çekerken arka kolun işlevini söyleyebilme

- 2) Yay çekerken ön kolun işlevini söyleyebilme
- 3) Yay çekerken bilek ve parmakların işlevini söyleyebilme

6. Hedef: Bütün yay kullanarak sırasıyla “Sol-Re-Do-La” tellerinde sağ kol bölümlemelerine dikkat ederek yay çekme.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Sol” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme
- 2) “Re” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme
- 3) “Do” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme
- 4) “La” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme

7. Hedef: Yayı kurallara uygun biçimde tele sürterek, dirsek açısını ayarlayarak atlamalı tel değiştirme uygulamaları yapma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “La” telinde ağır bir tempoda yay çekerken, itme konumunda sol teline geçerek yay çekebilme
- 2) “Sol” telinde ağır bir tempoda yay çekerken, itme konumunda la teline geçerek yay çekebilme
- 3) “Do” telinde ağır bir tempoda yay çekerken, itme konumunda la teline geçerek yay çekebilme

II. ÜNİTE

YAY TEKNİKLERİ

KONU: BOŞ TELLERDE DETACHE (BAĞSIZ), LEGATO (BAĞLI) ÇALMA TEKNİĞİ

1.Hedef: Detache (bağısız) çalma tekniğinin genel özelliklerini bilme.

Hedef Davranışlar:

- 1) Detache tekniğinde çalabilmeyi gerektirecek temel davranışları sözel olarak ifade edebilme
- 2) Detache çalmayı içeren bir viyolonsel eseri DVD'sinde bu tekniğin kullanıldığı pasajları belirtebilme

2.Hedef: Boş tellerde detache çalma.**Hedef Davranışlar:**

- 1) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek "Sol" telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme
- 2) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek "Re" telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme
- 3) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek "Do" telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme
- 4) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek "La" telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme

3. Hedef: Legato (bağlı) çalma tekniğinin genel özelliklerini bilme.**Hedef Davranışlar:**

- 1) Legato tekniğinde çalabilmeyi gerektirecek temel davranışları sözel olarak ifade edebilme
- 2) Legato çalmayı içeren bir viyolonsel eseri DVD'sinde bu tekniğin kullanıldığı pasajları belirtebilme

4. Hedef: Boş tel değişimini iki bağda yaparak legato çalma.**Hedef Davranışlar:**

- 1) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek bütün yay içerisinde "Sol" telinden "Re" teline geçiş yaparak ve dirsek açısını doğru ayarlayarak legato çalabilme
- 2) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek bütün yay içerisinde "Re" telinden "La" teline geçiş yaparak ve dirsek açısını doğru ayarlayarak legato çalabilme
- 3) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek bütün yay içerisinde "Do" telinden "Sol" teline geçiş yaparak ve dirsek açısını doğru ayarlayarak legato çalabilme

4) Yukarıdaki alıştırmaları tel geçiş sıralarını değiştirerek legato çalabilme

III. ÜNİTE

SOL EL VE BİRİNCİ POZİSYON

KONU: SOL EL VE BİRİNCİ POZİSYON

1.Hedef: Sol el parmaklarını numaralandırma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sol elin işaret parmağından serçe parmağa kadar parmakları numaralandırabilme
- 2) Karışık şekilde numarası verilen parmağı gösterebilme

2.Hedef: Sol eli birinci pozisyona doğru şekilde yerleştirme.

Hedef Davranışlar:

- 1) Başparmağın, tuşe üzerinde ikinci parmağın arkasına gelecek biçimde serbest durması gerektiğini bilip, uygulayabilme
- 2) Parmakların yuvarlak ve kırılmadan, uçlarının tellere temas edecek şekilde durmasını sağlayabilme

3. Hedef: Sol elde sırasıyla “Re-La-Sol ve Do” tellerinde parmak düşürme ve kaldırma çalışmalarını her tel için gerekli dirsek yüksekliğini ayarlayarak yapma ve ses çıkarma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Re” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme
- 2) “La” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme
- 3) “Sol” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme
- 4) “Re” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme

IV. ÜNİTE BİRİNCİ POZİSYON

KONU: BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (RE TELİ)

1. Hedef: “Re” telinde 1. parmak ile “Mi” sesini temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

1) Sol eli “Re” teline, doğru biçimde yerleştirip, “Re” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “Mi” sesini doğru ve temiz çalabilme

2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “Re” ve “Mi” seslerini temiz çalabilme

3) “Re” ve “Mi” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme

2. Hedef: Re telinde “Re-Mi- Fa#” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

2) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3. Hedef: Re telinde “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

2) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

4. Hedef: Re telinde “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak bağı çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak iki bağı ve temiz çalabilme

2) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak üç bağı ve temiz çalabilme

3) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak dört bağı ve temiz çalabilme

5. Hedef: “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

2) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme

3) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme

4) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı, eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

KONU: BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (LA TELİ)

1. Hedef: “La” telinde 1. parmak ile “Si” sesini temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sol eli “La” teline, doğru biçimde yerleştirip, “La” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “Si” sesini doğru ve temiz çalabilme
- 2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “La” ve “Si” seslerini temiz çalabilme
- 3) “La” ve “Si” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme

2. Hedef: “La” telinde “La-Si-Do#” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme
- 2) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme
- 3) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3.Hedef: “La” telinde “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

2) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

4. Hedef: “La” telinde “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak bağlı çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak iki bağlı ve temiz çalabilme

2) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak üç bağlı ve temiz çalabilme

3) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak dört bağlı ve temiz çalabilme

5. Hedef: “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

2) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme

3) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme

4) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

6. Hedef: Birinci pozisyonda “Re” ve “La” tellerindeki sesleri içeren detache (bağısız) etütler çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağımsız olarak yayın ortasında, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağımsız olarak yayın ortasında doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

7. Hedef: Birinci pozisyonda “Re” ve “La” tellerindeki sesleri içeren legato etütler çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

KONU: BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (SOL TELİ)

1. Hedef: “Sol” telinde 1. parmak ile “La” sesini temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sol eli “Sol” teline sol kol yüksekliğini de düşünerek doğru biçimde yerleştirip, “Sol” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “La” sesini doğru ve temiz çalabilme
- 2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “Sol” ve “La” seslerini temiz çalabilme
- 3) “Sol” ve “La” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme

2. Hedef: “Sol” telinde “Sol-La-Si” seslerini bütün yay kullanarak bağımsız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si” seslerini bütün yay kullanarak bağımsız ve temiz çalabilme

2) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si” seslerini yayın ortasında ön kol kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3.Hedef: “Sol” telinde “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

2) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

4. Hedef: “Sol” telinde “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak bağı çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak iki bağı ve temiz çalabilme

2) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak üç bağı ve temiz çalabilme

3) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak dört bağı ve temiz çalabilme

5. Hedef: “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 2) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme
- 3) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme
- 4) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

6. Hedef: Birinci pozisyonda “Sol-Re ve La” tellerindeki sesleri içeren detache (bağısız) etütler çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

7. Hedef: Birinci pozisyonda “Sol-Re ve La” tellerindeki sesleri içeren legato etütler çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak, doğru sağ ve sol el tekniği ve doğru sol kol açısıyla temiz çalabilme
- 2) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak doğru sağ ve sol el tekniği ve doğru sol kol açısıyla ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

8. Hedef: Çalışılmış olan seslerden oluşmuş atlamalı etütleri parmak tutarak çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce çalışılmış olan seslerin atlamalı olarak kullanıldığı bir etüdü doğru teknik ve temiz seslerle parmak tutarak çalabilme

KONU: BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (DO TELİ)

1. Hedef: “Do” telinde 1. parmak ile “Re” sesini temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

1) Sol eli “Do” teline, doğru biçimde yerleştirip, “Sol” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “Re” sesini doğru ve temiz çalabilme

2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “Do” ve “Re” seslerini temiz çalabilme

3) “Do” ve “Re” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme

2. Hedef: “Do” telinde “Do-Re-Mi” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

1) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

2) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

3.Hedef: “Do” telinde “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme
- 2) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme
- 3) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme

4. Hedef: “Do” telinde “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak bağı çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak iki bağı ve temiz çalabilme
- 2) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak üç bağı ve temiz çalabilme
- 3) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak dört bağı ve temiz çalabilme

5. Hedef: “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 2) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme
- 3) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme
- 4) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

6. Hedef: Birinci pozisyonda “Do-Sol-Re ve La” tellerindeki öğrenilmiş sesleri içeren detache (bağısız) etütler çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 3) Sol kol dirseğinin viyolonselinde dört telindeki açı değişimini kavrayıp uygulayabilme

7. Hedef: Birinci pozisyonda “Do-Sol-Re ve La” tellerindeki sesleri içeren legato etütler çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Do- Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağılı olarak, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağılı olarak doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 3) Sol kol dirseğinin viyolonselinde dört telindeki açı değişimini kavrama ve uygulayabilme

8. Hedef: Çalışılmış olan seslerden oluşmuş atlamalı etütleri parmak tutarak çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce çalışılmış olan seslerin atlamalı olarak kullanıldığı bir etüdü doğru teknik ve temiz seslerle parmak tutarak çalabilme
- 2) Sol kol dirseğinin viyolonselinde dört telindeki açı değişimini kavrayıp uygulayabilme

V. ÜNİTE

BİRİNCİ POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

KONU: SOL MAJÖR DİZİSİ

1. Hedef: Viyolonsel eğitiminde dizi (gam) çalışmanın önemini kavrama.

Hedef Davranışlar:

- 1) Dizi (gam) çalışmanın yararı ve önemini içeren bilimsel kaynaklı araştırmalar okuyup sunabilme
- 2) Dizi çalışmanın önemini açıklayacak viyolonsel sanatçılara ulaşım deneyimlerinden yararlanabilme

2.Hedef: Sol Majör dizisini viyolonsel "Sol" telinden başlayarak çıkıcı ve inici olarak bir oktav içinde bağımsız çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sol Majör dizisindeki "Fa diyez (#)" sesini tanıyabilme
- 2) Sol Majör dizisindeki "Fa diyez (#)" sesinin temel ses olan "sol" sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme
- 3) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda her ses için dört sayarak bağımsız çalabilme

3.Hedef: Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağlı çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağlı çalabilme
- 2) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağlı çalabilme
- 3) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağlı çalabilme

4. Hedef: Sol Majör tonunda yazılmış bir etüt çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sol Majör tonundaki bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) Sol Majör tonundaki bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

5. Hedef: Sol Majör tonunda yazılmış piyano/viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 2) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme
- 3) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme
- 4) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

KONU: DO MAJÖR DİZİSİ

1.Hedef: Do Majör dizisini viyolonselın “Do” telinden başlayarak iki oktav çıkıcı ve inici olarak bağısız çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Do Majör dizisinin değiştirici işaret almadığını söyleyebilme
- 2) Do Majör dizisindeki “Si” sesinin temel ses olan “Do” sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme
- 3) Do Majör dizisi değiştirici işaret almadığından şimdiye kadar öğrenilmiş parmak numarasından farklı olarak, “Fa naturel” sesi için ikinci parmağını kullanacağını söyleyebilme
- 4) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda her ses için dört sayarak bağısız çalabilme
- 5) Do Majör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi önce iki sonra dört defa tekrarlayarak bağısız çalabilme

2. Hedef: Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağı çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağı çalabilme

2) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağlı çalabilme

3) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağlı çalabilme

3. Hedef: Do Majör tonunda yazılmış etüt çalma.

Hedef Davranışlar:

1) Do Majör tonundaki bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme

2) Do Majör tonundaki bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme

4. Hedef: Do Majör tonunda yazılmış piyano/viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

1) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

2) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme

3) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme

4) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

KONU: BİRİNCİ POZİSYONDA AÇIK DURUM

1. Hedef: Sol elin açık durumdaki pozisyonunu kavrama ve uygulama.

Hedef Davranışlar:

1) Açık pozisyonda ikinci parmağın birinci parmağa göre bir tam perde açılması gerektiğini söyleyip, uygulayabilme.

2) Tuşenin arkasında kalan başparmağın 2. ve 4. parmakların kullanımı sırasındaki durumunu kavrayıp uygulayabilme

2. Hedef: Her telde açık pozisyon kullanma ve çalınan sesleri tanıma.

Hedef Davranışlar:

1) “Re” telinde “Re-Mi-Fa#-Sol#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağını kullanarak temiz çalma ve çalınan sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.

2) “Sol” telinde “Sol-La-Si-Do#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağı kullanarak temiz çalma ve çalınan sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.

3) “La” telinde “La-Si-Do#-Re#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağı kullanarak temiz çalma ve çaldığı sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.

4) “Do” telinde “Do-Re-Mi-Fa#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağı kullanarak temiz çalma ve çaldığı sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.

3. Hedef: Birinci pozisyonda açık durumda yazılmış bir etüt çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Açık pozisyonun kullanıldığı bir etüdü, sol el tekniğini doğru uygulayarak çalabilme
- 2) Açık pozisyonun kullanıldığı bir etüdü, doğru entonasyon ile çalabilme
- 3) Açık pozisyonun kullanıldığı bir etüdü, ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme

VI. ÜNİTE

AÇIK POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

KONU: LA MİNÖR DİZİSİ

1.Hedef: la minör tonunu genel özellikleriyle tanıma.

Hedef Davranışlar:

- 1) la minör tonunun Do majör tonunun ilgili minör tonu olduğunu söyleyebilme.
- 2) la minör dizisinin çıkıcı armonik ve melodik kullanılışı sırasında aldığı değiştirici işaret ve işaretleri söyleyebilme

2. Hedef: la minör dizisini viyolonselın “Sol” telinden başlayarak bir oktav çıkıcı ve inici olarak bağısız çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) la minör dizisini bütün yay kullanarak bağısız şekilde, çıkıcı melodik dizi olarak ve inerken doğal şekilde (inici melodik yani değiştirici işaret almadan) bir oktav doğru entonasyonla çalabilme
- 2) la minör dizisini bir oktav içinde inici ve çıkıcı olarak doğru entonasyonla yayın ortasında üçlemeler yaparak bağısız çalabilme
- 3) la minör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi önce iki sonra dört defa tekrarlayarak bağısız ve doğru entonasyonla çalabilme

3. Hedef: la minör dizisini bir oktav içinde çıkıcı melodik ve inici (doğal) olarak bağılı çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) la minör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağılı çalabilme
- 2) la minör dizisini bir oktav içinde inici ve çıkıcı olarak bütün yay ile üç bağılı çalabilme
- 3) la minör dizisini bir oktav içinde inici ve çıkıcı olarak bütün yay ile dört bağılı çalabilme

4. Hedef: la minör tonunda açık pozisyonlu etüt çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) la minör tonundaki açık pozisyonlu bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) la minör tonundaki açık pozisyonlu bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme

5. Hedef: la minör tonunda yazılmış piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) la minör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 2) la minör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme
- 3) la minör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme
- 4) la minör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

KONU: RE MAJÖR DİZİSİ

1. Hedef: Re Majör dizisini genel özellikleriyle tanıma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Re Majör dizisinin aldığı değiştirici işaretleri söyleyebilme
- 2) Re Majör dizisinde açık pozisyon kullanıldığını söyleyebilme
- 3) Re Majör dizisindeki “Do#” sesinin temel ses olan “Re” sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme

2.Hedef: Re Majör dizisini viyolonselın “Do” telinden başlayarak iki oktav çıkıcı ve inici olarak bağısız çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda önce iki sonra dört sayarak bağısız çalabilme
- 2) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle yayın ortasında üçlemeler yaparak bağısız çalabilme
- 3) Re Majör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi dört defa tekrarlayarak bağısız çalabilme

3.Hedef: Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağılı çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağılı çalabilme
- 2) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağılı çalabilme
- 3) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağılı çalabilme

4. Hedef: Re Majör tonunda yazılmış etüt çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Re Majör tonundaki bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) Re Majör tonundaki bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme

5. Hedef: Re Majör tonunda yazılmış piyano/viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 2) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme
- 3) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme
- 4) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

KONU: LA MAJÖR DİZİSİ

1. Hedef: La Majör dizisini genel özellikleriyle tanıma.

Hedef Davranışlar:

- 1) La Majör dizisinin aldığı değiştirici işaretleri söyleyebilme
- 2) La Majör dizisinde açık pozisyon kullanıldığını söyleyebilme
- 3) La Majör dizisindeki “Sol#” sesinin temel ses olan “La” sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme

2. Hedef: La Majör dizisini viyolonselın “Sol” telinden başlayarak bir oktav çıkıcı ve inici olarak bağısız çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda her ses için dört sayarak bağısız çalabilme
- 2) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle yayın ortasında üçlemeler yaparak bağısız çalabilme
- 3) La Majör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi önce iki sonra dört defa tekrarlayarak bağısız çalabilme

3. Hedef: La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağı çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağı çalabilme
- 2) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağı çalabilme

3) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağlı çalabilme

4. Hedef: La Majör tonunda yazılmış etüt çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) La Majör tonundaki bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme
- 2) La Majör tonundaki bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme

5. Hedef: La Majör tonunda yazılmış piyano/viyolonsel eşlikli bir parça çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 2) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme
- 3) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme
- 4) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme

VII. ÜNİTE

UYGULAMA- GELİŞTİRME- SERGİLEME DAĞARCIĞI

KONU: BİRİNCİ POZİSYONDA VİYOLONSEL DAĞARCIĞI

1.Hedef: Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki açık pozisyon da içeren basit parçaları piyano veya viyolonsel eşliği ile çalma.

Hedef Davranışlar:

- 1) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme
- 2) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları doğru entonasyonla çalabilme
- 3) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme
- 4) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme
- 5) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları iyi bir sahne performansı ile sergileyebilme

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: VİYOLONSEL ÇALMANIN TEMELLERİ

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
VİYOLONSELİN TARİHÇESİ VE FİZİKSEL YAPISI	Viyolonsel tarihçesini bilme	<p>1) Viyolonsel geçmişten günümüze geçirdiği fiziki değişimi söyleyebilme.</p> <p>2) Viyolonsel hangi çalgı grubunun üyesi olduğunu söyleyebilme</p> <p>3) Kaçınıcı yüzyılda solo çalgı olarak kullanılmaya başlandığını söyleyebilme</p>	<p>* Öğrencilerin viyolonsel tarihçesi ve kısımları ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Araştırma sonuçları doğrultusunda görsel sunum yapılır</p> <p>*Viyolonsel tarihçesiyle ve kısımlarıyla ilgili bilimsel kaynaklar, araştırmalar, müzik CD ve DVD'leri izletilip dinletilerek öğrenciye viyolonsel ile ilgili tanıtım yapılabilir.</p>
	Viyolonsel fiziki yapısını (kısımlarını) tanıma	<p>1) Viyolonsel kısımlarını gösterip isimlendirebilme</p> <p>2) Viyolonsel kısımlarının hangi ağaç türlerinden yapıldığını söyleyebilme</p> <p>3) "F" deliklerinin işlevini söyleyebilme</p> <p>4) Viyolonsel fikslerinin işlevini söyleyebilme</p>	<p>*Öğrencilere, öğretmenin uygun gördüğü bir solistin çaldığı viyolonsel DVD'si izletilebilir.</p>
	Viyolonsel tınısını ve ses sınırını tanıma	<p>1) Viyolonsel ses aralığını bilip, piyanoda gösterebilme</p> <p>2) Viyolonsel yaylı çalgılar ailesinin içinde ses sınırı en geniş olan çalgı olduğunu söyleyebilme</p> <p>3) Bir yaylı dördü eseri dinleyerek dört çalgının içinden viyolonsel tınısını ayırt edebilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: VİYOLONSEL ÇALMANIN TEMELLERİ

9. Sınıf

KONU	HEDEFLER	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
YAYIN YAPISI, VİYOLONSELİN VE YAYIN BAKIMI	Yayın malzemesini ve bölümlerini tanıma.	<p>1) Viyolonsel yayının hangi ağaçtan yapıldığını söyleyebilme</p> <p>2) Yayın kıllarının hangi malzemeden yapıldığını söyleyebilme</p> <p>3) Yayın dip, orta ve uç olarak üç temel bölüme ayrılabilceğini söyleyip, yay üzerinde bu bölümleri gösterebilme</p>	*Buldukları ilde yaylı çalgı yapım atölyesi varsa öğretmenler öğrencilerin atölye ortamında yayın tanıtımı, viyolonsel ve yayın bakımı, korunması hakkında uzman kişiyi dinlemelerini ve izlemelerini sağlayabilir. Böylece öğrenciler çeşitli boyutlardaki viyolonsel ve yayı inceleme olanağı bulacaklardır. Eğer o ilde atölye yok ise, görsel sunumlar ve internette sanal gezi yapılarak telafi edilebilir.
	Viyolonsel bakımı ve korunması ile ilgili ilkeleri bilme ve uygulama	<p>1) Viyolonsel nasıl bir bez ile temizlenmesi gerektiğini söyleyip uygulayabilme</p> <p>2) Viyolonsel tellerini nasıl temizleyeceğini söyleyip uygulayabilme</p> <p>3) Viyolonsel pikini kapatarak kılıfına yerleştirmeyi uygulayabilme</p> <p>4) Viyolonsel doğru taşıma kurallarını söyleyip, uygulayabilme</p>	*Yayın malzemesi ve bölümleri ile ilgili görsel sunum yapılır
	Yayın bakımı ve korunması ile ilgili ilkeleri bilme ve uygulama	<p>1) Yayın kıllarını, çalarken ve çalışma bittikten sonra hangi gerginliğe getireceğini bilip, uygulayabilme</p> <p>2) Yaya reçine sürebilme</p> <p>3) Yay kılıfına doğru şekilde yerleştirebilme</p>	*Viyolonsel ve yayın bakımı ve korunması ile ilgili görsel sunum yapılır, öğrenciye uygulanır

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: VİYOLONSEL ÇALMANIN TEMELLERİ

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
VİYOLONSEL ÇALMADA OTURUŞ, VİYOLONSELİ VE YAYI TUTUŞ	Viyolonsel pikinin uzunluğunu boyuna göre ayarlama	<p>1) Viyolonsel pikini çıkarmaya yarayan kelebek vidayı açabilme</p> <p>2) Sandalyede oturup, viyolonsel sapının konumu ve viyolonsel gövdesinin kendi gövdesiyle orantısını ayna karşısında doğru kurarak piki açıp, tekrar vidasını sıkarak yere sabitleyebilme.</p>	<p>*Viyolonsel pik boyunun ayarlanması, oturuş ve yay tutuşu ile ilgili üst sınıflardan viyolonsel öğrencilerinin katıldığı uygulamalı sunum yapılabilir</p> <p>*Rahat ve uzun süreli viyolonsel çalışabilmek için viyolonsel çalarken iş gören vücut bölümleri, kasların korunması ve güçlendirilmesiyle ilgili öğrenci bilinçlendirilir.</p>
	Viyolonsel, gövde, bacaklar ve sandalye ile uyumlu tutuş biçimini kavrama ve uygulama	<p>1) Sandalyenin ortasında dik bir şekilde oturabilme</p> <p>2) Viyolonsel gövdesinin göğüsün neresine dayanması gerektiğini bilip uygulayabilme</p> <p>3) Ayna karşısında sol bacak biraz önde ve sağ bacak biraz geride olmak üzere bacaklarıyla kavrayıp, viyolonsel gövdesini göğsüne dayayacak şekilde viyolonsel tutabilme</p> <p>4) Dizlerin viyolonsel neresine dayanması gerektiğini bilip uygulayabilme</p> <p>5) Viyolonsel gövdesinin çok az sağa doğru dönük olması gerektiğini bilip uygulayabilme</p> <p>6) Viyolonsel sapının omuza değmesini engelleyecek şekilde tutabilme</p>	<p>*Ayna karşısında çalışma disiplini edinmenin önemi vurgulanır.</p> <p>*Sağ elin yayı, başparmağı sıkmadan rahat bir şekilde kavraması gerektiği vurgulanır.</p> <p>*Doğru yay tutuşu gösterilerek uygulanır. Sağ el parmaklarının doğal durumunun yansıtılması ve kol ağırlığının hissedilebilmesi için tekrar tekrar yay tutma çalışması yaptırılır</p> <p>*Öğrencinin öğretmenin tavsiyeleri doğrultusunda viyolonsel DVD'si ve kayıtlara ulaşarak doğru tutuşla ilgili görsel kaynaklara ulaşması sağlanır.</p> <p>*Öğretmen öğrencilerin fizyolojik-anatomik farklarını dikkate almalıdır.</p>
	Yayın doğru ve kurallara uygun tutuşunu kavrama ve uygulama	<p>1) Sağ el başparmağının yayın neresinde duracağını gösterebilme</p> <p>2) Sağ el parmaklarının yayı tutarken alması gereken durumu gösterebilme</p> <p>3) Yayı doğru tutarak işaret parmağı ve serçe parmakla yayı taşıyabilme</p> <p>4) Yayı doğru tutmayı öğrendikten sonra yayın ağırlığını taşımayı kavrayıp uygulayabilme</p> <p>5) Yayı tutma ve taşıma alıştırmalarını seri olarak uygulayabilme</p>	<p>*Sağ el pozisyonunun doğru oturması ve alışkanlık biçimine gelebilmesi için bu etkinlikler boyunca öğretmenin düzenli kontrol yapması ve el pozisyonunun bozulmamasına özen gösterilmesi gerekir.</p>

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: VİYOLONSEL ÇALMANIN TEMELLERİ

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
YAYIN BÜTÜN TELLERDE KULLANILMASI VE BOŞ TELLERDE SES ÜRETİMİ	Boş telleri inceden kalına doğru isimlendirme ve çalma	1) Viyolonselın tellerinin inceden kalına doğru “La-Re-Sol-Do” olduğunu söyleyebilme 2) Viyolonselın tellerinin isimlerini söylerken her birini pizzicato çalabilme	*Ayna karşısında yayı eşige (köprü) paralel olarak tellere yerleştirme alıştırmaları yapılır *Bütün yay çalışırken dipten ortaya kadar arka kol, ortadan uca kadar ön kol kullanılmasına yönelik çalışılır.
	Viyolonselın akort düzenini bilme	1) Viyolonselın tellerinin beşli aralıklarla akortlandığını söyleyebilme 2) Piyanoda bu ses aralıklarını duyup, isimlendirebilme	* Yay çekme alıştırmaları metronom eşliğinde yapılır.
	Yayın sırasıyla “Sol-Re-Do-La” telleri üzerinde köprüye doğru açı ile duruşunu uygulama	1) Yayın “Sol” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme 2) Yayın “Re” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme 3) Yayın “Do” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme 4) Yayın “La” telinde köprüye paralel ve doğru yönde duruşunu ayna karşısında gözlemleyerek uygulayabilme	*Yayı ortada itme-çekme aşamasında ön kol hareketi esas alınmalıdır. Bileğin serbest olmasına dikkat edilmelidir. *Viyolonsel derslerine başladığı ilk günden itibaren ayna karşısında çalışılmasının gerekliliği vurgulanmalıdır.
	Yayın ortasını kullanarak yayı teller üzerinde doğru açı ile dengeli hareket ettirme	1) Yayın ortasını kullanarak “Sol” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme 2) Yayın ortasını kullanarak “Re” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme 3) Yayın ortasını kullanarak “Do” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme 4) Yayın ortasını kullanarak “La” telinde köprüye paralel ve doğru yönde yayı çekip itebilme	*Boş tel çalışmalarına başladıktan itibaren, motivasyonun artması, entonasyon duygusunun sağlanması, ritim duygusunun gelişmesi ve birlikte müzik yapmanın keyfine varılması için piyano ya da viyolonsel eşlikli çalışmalar yapılmalıdır. *Sağ el tekniği sol el tekniğine geçmeden önce kavranması gereken bir tekniktir. Öğrencinin yayı kavraması ve tüm tellerde düzgün bir şekilde yay çekmesi sağlanmadan sol ele geçilmemelidir. Ancak öğrencinin kişisel özelliğine göre viyolonselden soğutmamak için sol el sadece pizzicato ile kullanılabilir.

	Sağ kolun bölümlerini bilme	<p>1) Yay çekerken arka kolun işlevini söyleyebilme</p> <p>2) Yay çekerken ön kolun işlevini söyleyebilme</p> <p>3) Yay çekerken bilek ve parmakların işlevini söyleyebilme</p>	*Bu ünite ile öğrencilerin sağ el koordinasyon becerisi kazanması beklenir.
	Bütün yay kullanarak sırasıyla “Sol-Re-Do-La” tellerinde sağ kol bölümlemelerine dikkat ederek yay çekme	<p>1) “Sol” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme</p> <p>2) “Re” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme</p> <p>3) “Do” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme</p> <p>4) “La” telinde, yayı dibinden başlayarak köprüye paralel ve doğru yönde ucuna kadar dengeli bir şekilde ve ağır bir tempoda dört sayarak yay çekebilme</p>	
	Yayı kurallara uygun biçimde tele sürterek, dirsek açısını ayarlayarak atlamalı tel değiştirme uygulamaları yapma	<p>1) “La” telinde ağır bir tempoda yay çekerken, itme konumunda sol teline geçerek yay çekebilme</p> <p>2) “Sol” telinde ağır bir tempoda yay çekerken, itme konumunda la teline geçerek yay çekebilme</p> <p>3) “Do” telinde ağır bir tempoda yay çekerken, itme konumunda la teline geçerek yay çekebilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: YAY TEKNİKLERİ

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
BOŞ TELLERDE DETACHE (BAĞSIZ), LEGATO (BAĞLI) ÇALMA TEKNİĞİ	Detache (bağısız) çalma tekniğinin genel özelliklerini bilme	1) Detache tekniğinde çalabilmeyi gerektirecek temel davranışları sözel olarak ifade edebilme 2) Detache çalmayı içeren bir viyolonsel eseri DVD’inde bu tekniğin kullanıldığı pasajları belirtebilme	*Yay tekniklerinin uygulanışına yönelik viyolonsel solistlerinin yer aldığı konser DVD’leri izlenir. *Detache çalmada, arşe hareketinin yön değişimleri sırasında (çekme-itme) ses sürekliliğinin sürdürülmesi zorunludur.
	Boş tellerde detache çalma	1) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek “Sol” telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme 2) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek “Re” telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme 3) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek “Do” telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme 4) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek “La” telinde yayın ortasında ön kol kullanarak detache çalabilme	*Öğrencinin belli ritmik disiplin içinde, eşit hızda, yayın bütününi kullanır hale gelmesinden sonra birlik, ikilik, üç vuruşluk, ikilik ve dördlük değerler içinde yayın değişik bölümlerinde eşit hızda yay kullanımı geliştirilir. *Özellikle bağlı çalarak tel değiştirme sırasında yay hızının değiştirilmemesi oldukça önemlidir. *Yakın tel geçişleri (bağlı olarak) çalışmalarından sonra, atlamalı çalışmalara da yer verilebilir.
	Legato (bağlı) çalma tekniğinin genel özelliklerini bilme	1) Legato tekniğinde çalabilmeyi gerektirecek temel davranışları sözel olarak ifade edebilme 2) Legato çalmayı içeren bir viyolonsel eseri DVD’inde bu tekniğin kullanıldığı pasajları belirtebilme	*Çalışmalar metronomla, piyano veya viyolonsel eşliği ile desteklenmelidir. *Legato (bağlı) çalarken bir sonraki tele (sese) yayı yakın tutup, yumuşak geçişler yapmak ile ilgili çalışmalar yapılır
	Boş tel değişimini iki bağda yaparak legato çalma	1) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek bütün yay içerisinde “Sol” telinden “Re” teline geçiş yaparak ve dirsek açısını doğru ayarlayarak legato çalabilme 2) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek bütün yay içerisinde “Re” telinden “La” teline geçiş yaparak ve dirsek açısını doğru ayarlayarak legato çalabilme 3) Yayı doğru kavrayıp dolgun ses üreterek bütün yay içerisinde “Do” telinden “Sol” teline geçiş yaparak ve dirsek açısını doğru ayarlayarak legato çalabilme 4) Yukarıdaki alıştırmaları tel geçiş sıralarını değiştirerek legato çalabilme	*Bütün yay kullanarak bağlı ve bağısız boş telde yay çalışmaları mutlaka ayna karşısında yapılır *Yay uca yaklaştıkça parmakların arşenin ucuna doğru yatırılması, dibe geldikçe eski konumuna geri dönmesi sağlanmalıdır. *Bütün yay çalışırken ön kol ve daha sonra arka kolun açılışı, omzun kalkmaması gerektiği vurgulanmalıdır. *Bu ünite ile öğrencilerin yay hâkimiyeti becerisi kazanması beklenir.

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: SOL EL VE BİRİNCİ POZİSYON

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
SOL EL VE BİRİNCİ POZİSYON	Sol el parmaklarını numaralandırma	<p>1) Sol elin işaret parmağından serçe parmağına kadar parmakları numaralandırabilme</p> <p>2) Karışık şekilde numarası verilen parmağı gösterebilme</p>	<p>*1. pozisyonda elin rahat ve yuvarlak durabilmesi konusunda aynaya bakarak el tuşeye yerleştirilir ve bırakılır. Aynı işlem tekrarlanır</p> <p>*Numara verdiği parmaklarını tuşeye alıştırmak için, parmak düşürme- kaldırma alıştırmaları yapılır, rahatlık sağlamaya çalışılır, parmakları kırmamaya özen gösterilir</p>
	Sol eli birinci pozisyona doğru şekilde yerleştirme	<p>1) Başparmağın, tuşe üzerinde ikinci parmağın arkasına gelecek biçimde serbest durması gerektiğini bilip uygulayabilme</p> <p>2) Parmakların yuvarlak ve kırılmadan, uçlarının tellere temas edecek şekilde durmasını sağlayabilme</p>	<p>*Sol elin başparmağının sıkılmadan sadece kavramaya yardımcı olacak şekilde kullanılması oldukça önemlidir.</p>
	Sol elde sırasıyla “Re-La-Sol ve Do” tellerinde parmak düşürme ve kaldırma çalışmalarını her tel için gerekli dirsek yüksekliği ayarlayarak yapma ve ses çıkarma	<p>1) “Re” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme</p> <p>2) “La” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme</p> <p>3) “Sol” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme</p> <p>4) “Re” telinde sol eli doğru biçimde tutarak birinci, iki ve üçüncü birlikte ve dördüncü parmakları sırasıyla tele düşürüp ses çıkarabilme</p>	<p>*Öğrencinin sol elde temel davranışları yerleştirmesini kolaylaştırmak için kısa bir süre sağ el pizzicato (parmakla çektirerek ses üretme) tekniğinden yararlanılabilir.</p> <p>*Sol elin tuşe üzerinde doğru oturması ve alışkanlık haline gelebilmesi için bu etkinlikler boyunca öğretmenin kontrolü gereklidir.</p>

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: BİRİNCİ POZİSYON

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME- ÖĞRETME DURUMLARI
BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (RE TELİ)	“Re” telinde 1. parmak ile “Mi” sesini temiz çalma	<p>1) Sol eli “Re” teline, doğru biçimde yerleştirip, “Re” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “Mi” sesini doğru ve temiz çalabilme</p> <p>2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “Re” ve “Mi” seslerini temiz çalabilme</p> <p>3) “Re” ve “Mi” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme</p>	<p>*Ayna karşısında hem sol el, hem de sağ eli gözleyip öğrenci, kontrollü çalmaya yönlendirilmelidir.</p> <p>*Bütün yayda iki bağlı çalarken, yayı eşit iki parçaya bölmesine dikkat çekilmelidir.</p> <p>*Öğretmen, öğrenciyi sürekli gözlemeli, eksiklerini belirtmeli ve örneklemelidir.</p>
	Re telinde “Re- Mi- Fa#” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalma	<p>1) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Re- Mi-Fa#” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>2) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Re- Mi-Fa#” seslerini yayın ortasını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>3) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Re- Mi-Fa#” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p>	<p>*Parmak tutma konusu sürekli vurgulanıp, alışkanlık haline gelmesi sağlanmalıdır.</p> <p>*Öğrencinin sadece parmak numaralarına bakarak çalması engellenmelidir.</p> <p>*Çalışmalar esnasında doğru ve duru ses elde edilmesi gerekliliğine dikkat çekilir. Bunun için sesleri boş tellerle ya da o sesin üçlüleryle karşılaştırıp kontrol etmek büyük yarar</p>

<p>Re telinde “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma</p>	<p>1) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme</p> <p>2) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme</p> <p>3) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme</p>	<p>sağlayacaktır.</p> <p>*Yayın alt yarı, üst yarı, uç ve dip bölümlerindeki çalışmalara, yayın ortasında dengeli ve kararlı bir aşamaya geldikten sonra geçilmelidir.</p> <p>*Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi kazanması beklenir</p>
<p>Re telinde “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak bağılı çalma</p>	<p>1) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak iki bağılı ve temiz çalabilme</p> <p>2) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak üç bağılı ve temiz çalabilme</p> <p>3) “Re” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Re-Mi-Fa#-Sol” seslerini bütün yay kullanarak dört bağılı ve temiz çalabilme</p>	
<p>“Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma</p>	<p>1) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) “Re-Mi- Fa#-Sol” seslerini içeren bir parçayı, eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: BİRİNCİ POZİSYON

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (LA TELİ)	“La” telinde 1. parmak ile “Si” sesini temiz çalma	<p>1) Sol eli “La” teline, doğru biçimde yerleştirip, “La” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “Si” sesini doğru ve temiz çalabilme</p> <p>2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “La” ve “Si” seslerini temiz çalabilme</p> <p>3) “La” ve “Si” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme</p>	<p>*Üst sınıflardan birkaç öğrencinin, izlemesi ve öğrenciyi eleştirmesi istenir.</p> <p>*Çalışmalar esnasında doğru ve duru ses elde edilmesi gerektiğine dikkat çekilir. Sesleri boş tel ve üçlüleriyle kontrol etmeleri istenir.</p>
	“La” telinde “La-Si-Do#” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalma	<p>1) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>2) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#” seslerini yayın ortasını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>3) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p>	<p>*Parmak tutma konusu sürekli hatırlatılmalıdır.</p> <p>*Öğrencinin notaları takip ederek, aynı zamanda aynaya bakarak sol el ve yay tutuşunu gözleme alışkanlığı kazanması gerektiği vurgulanmalıdır.</p> <p>*Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi kazanması beklenir.</p>
	“La” telinde “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalma	<p>1) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>2) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini yayın ortasını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>3) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p>	

<p>“La” telinde “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak bağlı çalma</p>	<p>1) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak iki bağlı ve temiz çalabilme</p> <p>2) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak üç bağlı ve temiz çalabilme</p> <p>3) “La” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “La-Si-Do#-Re” seslerini bütün yay kullanarak dört bağlı ve temiz çalabilme</p>	
<p>“La-Si-Do#-Re” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma</p>	<p>1) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) “La-Si-Do#-Re” seslerini içeren bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p>	
<p>Birinci pozisyonda “Re” ve “La” tellerindeki sesleri içeren detache (bağısız) etütler çalma</p>	<p>1) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme</p> <p>2) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p>	
<p>Birinci pozisyonda “Re” ve “La” tellerindeki sesleri içeren legato etütler çalma</p>	<p>1) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme</p> <p>2) “Re” ve “La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: BİRİNCİ POZİSYON

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (SOL TELİ)	“Sol” telinde 1. parmak ile “La” sesini temiz çalma	1) Sol eli “Sol” teline sol kol yüksekliğini de düşünerek doğru biçimde yerleştirip, “Sol” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “La” sesini doğru ve temiz çalabilme 2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “Sol” ve “La” seslerini temiz çalabilme 3) “Sol” ve “La” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme	*Ayna karşısında sol kolun tellere göre değişen açısı, uygulayarak ve gözlemleyerek kavranmaya çalışılır *Parmak tutmaya dikkat ederek viyoloncelin bütün tellerini içeren etüt öğretmenle birlikte çalmır.
	“Sol” telinde “Sol-La-Si” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma	1) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme 2) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si” seslerini yayın ortasında ön kol kullanarak bağısız ve temiz çalabilme 3) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme	*Çalışmalar esnasında doğru ve duru ses elde edilmesi gerektiğine dikkat çekilir. Sesleri boş tel ve üçlüleriyle kontrol etmeleri istenir. Sol ele yoğunlaşırken el pozisyonu ve parmak tutma konusu sürekli hatırlatılmalıdır. Bunun yanında yay da kontrol edilmelidir. *Sol teli, La ve Re teline göre kalın olduğu için, henüz güçlenmemiş olan parmaklarda kırılmalar olabilir. Böyle bir durumda hemen müdahale edilmelidir, alışkanlığa dönüşmesi engellenmelidir
	“Sol” telinde “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalma	1) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak bağısız ve temiz çalabilme 2) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini yayın ortasını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme 3) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağısız ve temiz çalabilme	*Sol kolun dirsek açısının daha içteki tel olan “sol” teline geldiği için değiştiği ve kolun biraz daha kalkması gerektiği vurgulanmalı, örneklenmelidir

<p>“Sol” telinde “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak bağlı çalma</p>	<p>1) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak iki bağlı ve temiz çalabilme</p> <p>2) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak üç bağlı ve temiz çalabilme</p> <p>3) “Sol” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Sol-La-Si-Do” seslerini bütün yay kullanarak dört bağlı ve temiz çalabilme</p>	<p>*Sol kol dirsek açısının öğrencinin mantığında netleşmesi ve artık düşünmeden uygulaması sağlanmalıdır.</p> <p>*Çalınan basit parçalar, öğretmen tarafından eşlik edilerek çalışılmalı, entonasyon problemi varsa giderilmelidir.</p>
<p>“Sol-La-Si-Do” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma</p>	<p>1) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) “Sol-La-Si-Do” seslerini içeren bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p>	
<p>Birinci pozisyonda “Sol-Re ve La” tellerindeki sesleri içeren detache (bağırsız) etütler çalma</p>	<p>1) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağırsız olarak yayın ortasında, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme</p> <p>2) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağırsız olarak yayın ortasında doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p>	
<p>Birinci pozisyonda “Sol-Re ve La” tellerindeki sesleri içeren legato etütler çalma</p>	<p>1) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak, doğru sağ ve sol el tekniği ve doğru sol kol açısıyla temiz çalabilme</p> <p>2) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağlı olarak doğru sağ ve sol el tekniği ve doğru sol kol açısıyla ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p>	
<p>Çalışılmış olan seslerden oluşmuş atlamalı etütleri parmak tutarak çalma</p>	<p>1) “Sol-Re ve La” tellerinde daha önce çalışılmış olan seslerin atlamalı olarak kullanıldığı bir etüdü doğru teknik ve temiz seslerle parmak tutarak çalabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: BİRİNCİ POZİSYON

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME- ÖĞRETME DURUMLARI
BİRİNCİ POZİSYONDA ÇALIŞMALAR (DO TELİ)	“Do” telinde 1. parmak ile “Re” sesini temiz çalma	<p>1) Sol eli “Do” teline, doğru biçimde yerleştirip, “Sol” sesini bütün yayda ağır bir tempoda çaldıktan sonra aynı tempoda birinci parmak ile “Re” sesini doğru ve temiz çalabilme</p> <p>2) Bütün yayı iki eşit parçaya bölerek “Do” ve “Re” seslerini temiz çalabilme</p> <p>3) “Do” ve “Re” seslerini yayın ortasında dört kez tekrarlayarak detache çalabilme</p>	<p>*Sol kol dirsek açısının öğrencinin mantığında netleşmesi ve artık düşünmeden uygulaması sağlanmalıdır.</p> <p>* “Do” teli viyolonsel en kalın teli olduğu için, henüz güçlenmemiş olan parmaklarda kırılmalar olabilir. Böyle bir durumda hemen müdahale edilmelidir, alışkanlığa dönüşmesi engellenmelidir</p>
	“Do” telinde “Do-Re-Mi” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalma	<p>1) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>2) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi” seslerini yayın ortasını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>3) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci ve üçüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p>	<p>*Çalışmalar esnasında doğru ve duru ses elde edilmesi gerektiğine dikkat çekilir. Sesleri boş tel ve üçlüleriyle kontrol etmeleri istenir.</p> <p>*Sol ele yoğunlaşırken el pozisyonu ve parmak</p>

	<p>“Do” telinde “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalma</p>	<p>1) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>2) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini yayın ortasını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p> <p>3) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini yayın alt yarısını kullanarak bağırsız ve temiz çalabilme</p>	<p>tutma konusu sürekli hatırlatılmalıdır. Bunun yanında yay da kontrol edilmelidir.</p> <p>*Parmak tutmaya dikkat ederek viyolonselın bütün tellerini içeren etüt öğretmenle birlikte çalınır</p> <p>*Çalınan basit parçalar, öğretmen tarafından eşlik edilerek çalışılmalı, entonasyon problemi varsa giderilmelidir.</p>
	<p>“Do” telinde “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak bağılı çalma</p>	<p>1) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak iki bağılı ve temiz çalabilme</p> <p>2) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak üç bağılı ve temiz çalabilme</p> <p>3) “Do” telinde sol elin esneklik ve yuvarlaklığını bozmadan birinci, üçüncü ve dördüncü parmakları kullanarak “Do-Re-Mi-Fa” seslerini bütün yay kullanarak dört bağılı ve temiz çalabilme</p>	
	<p>“Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma</p>	<p>1) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) “Do-Re-Mi-Fa” seslerini içeren bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p>	

<p>Birinci pozisyonda “Do-Sol-Re ve La” tellerindeki öğrenilmiş sesleri içeren detache (bağısız) etütler çalma</p>	<p>1) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme 2) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bağısız olarak yayın ortasında doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme 3) Sol kol dirseğinin viyolonsel dörd telindeki açılışını kavrayıp uygulayabilme</p>	
<p>Birinci pozisyonda “Do-Sol-Re ve La” tellerindeki sesleri içeren legato etütler çalma</p>	<p>1) “Do- Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağılı olarak, doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme 2) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce öğrenilmiş olan sesleri içeren bir etüdü bütün yay ile iki bağılı olarak doğru sağ ve sol el tekniği ile ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme 3) Sol kol dirseğinin viyolonsel dörd telindeki açılışını kavrayıp uygulayabilme</p>	
<p>Çalışılmış olan seslerden oluşmuş atlamalı etütleri parmak tutarak çalma</p>	<p>1) “Do-Sol-Re ve La” tellerinde daha önce çalışılmış olan seslerin atlamalı olarak kullanıldığı bir etüdü doğru teknik ve temiz seslerle parmak tutarak çalabilme 2) Sol kol dirseğinin viyolonsel dörd telindeki açılışını kavrayıp uygulayabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: BİRİNCİ POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
SOL MAJÖR DİZİSİ	Viyolonsel eğitiminde dizi (gam) çalışmanın önemini kavrama	<p>1) Dizi (gam) çalışmanın yararı ve önemini içeren bilimsel kaynaklı araştırmalar okuyup sunabilme</p> <p>2) Dizi çalışmanın önemini açıklayacak viyolonsel sanatçılarına ulaşım deneyimlerinden yararlanabilme</p>	<p>*Viyolonsel eğitimine yönelik dizi (gam) çalışmanın önemini açıklayan bilimsel kaynaklı araştırmalar bulup, öğrenciden sunum yapması istenir</p> <p>*Her gün planlı ve düzenli olarak dizi (gam) çalışmanın viyolonsel tekniklerine ve temiz ses elde etmeye önemli katkılar sağladığına dikkat çekilmelidir.</p> <p>*Dizi (gam) çalışırken çeşitli yay şekillerinden yararlanmanın önemi vurgulanır.</p> <p>*Sol Majör tonundaki fa# sesinin sol sesine sansibl (yürüyen yarım ses) olduğunu ve sol sesine varmak istediği bilinciyle çalışması gerektiği vurgulanmalıdır.</p> <p>*Entonasyon için bazı sesleri boş tellerle, oktavı, üçlüsü şeklinde kontrol edebilecekleri tekrarlanıp, öğrenciye uygulatılması yararlı olacaktır.</p> <p>*Diziler çalışılırken metronomdan yararlanmaları öğütlenmelidir.</p> <p>*Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi kazanması beklenir.</p>
	Sol Majör dizisini viyolonsel "Sol" telinden başlayarak çıkıcı ve inici olarak bir oktav içinde bağımsız çalma	<p>1) Sol Majör dizisindeki "Fa diyez (#)" sesini tanıyabilme</p> <p>2) Sol Majör dizisindeki "Fa diyez (#)" sesinin temel ses olan "sol" sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme</p> <p>3) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda her ses için dört sayarak bağımsız çalabilme</p>	
	Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağı çalma	<p>1) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağı çalabilme</p> <p>2) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağı çalabilme</p> <p>3) Sol Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağı çalabilme</p>	
	Sol Majör tonunda yazılmış bir etüt çalma	<p>1) Sol Majör tonundaki bir etütü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme</p> <p>2) Sol Majör tonundaki bir etütü ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p>	
	Sol Majör tonunda yazılmış piyano/viyolonsel eşlikli bir parça çalma	<p>1) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) Sol Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: BİRİNCİ POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
DO MAJÖR DİZİSİ	Do Majör dizisini viyolonsel "Do" telinden başlayarak iki oktav çıkıcı ve inici olarak bağımsız çalma	<p>1) Do Majör dizisinin değiştirici işaret almadığını söyleyebilme</p> <p>2) Do Majör dizisindeki "Si" sesinin temel ses olan "Do" sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme</p> <p>3) Do Majör dizisi değiştirici işaret almadığından şimdiye kadar öğrenilmiş parmak numarasından farklı olarak, "Fa naturel" sesi için ikinci parmağını kullanacağını söyleyebilme</p> <p>4) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda her ses için dört sayarak bağımsız çalabilme</p> <p>5) Do Majör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi önce iki sonra dört defa tekrarlayarak bağımsız çalabilme</p>	<p>*Do Majör dizisini bağımsız, iki, üç, dört bağlı ve ortada detache çalmaya yönelik alıştırılmalar ayna karşısında öğretmenin de örneklemeleriyle yapılır</p> <p>*Do Majör diziyi çalarken, entonasyon için boş tellerle ya da üçlüleriyle sesleri kontrol etmesi sağlanmalıdır.</p> <p>*Diziler metronom ile çalışılmalıdır.</p> <p>*Do telindeki dördüncü parmak "fa" sesini basarken dirsek yukarıdan destek vermelidir.</p> <p>*Do Majör dizisinin çalıştırılan her şeklinde öğretmen de üçlülerini çalarak öğrenciye eşlik edebilir. Böylece entonasyon daha kolay sağlanabilir. Eğer imkân varsa üç ya da dört kişi ile bu çalışma kanon şekline getirilebilir. Böylece öğrenci viyolonseller ile çalınmış akorları duymuş olacaktır.</p> <p>*Parmak tutma konusu her zaman vurgulanmalıdır, alışkanlık haline gelmesi sağlanmalıdır</p> <p>*Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi ile yorumlama becerisini arttırması beklenir.</p>
	Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağı çalma	<p>1) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağlı çalabilme</p> <p>2) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağlı çalabilme</p> <p>3) Do Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağlı çalabilme</p>	
	Do Majör tonunda yazılmış etüt çalma	<p>1) Do Majör tonundaki bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme</p> <p>2) Do Majör tonundaki bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme</p>	
	Do Majör tonunda yazılmış piyano/ viyolonsel eşlikli bir parça çalma	<p>1) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) Do Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: BİRİNCİ POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
BİRİNCİ POZİSYONDA AÇIK DURUM (POZİSYON)	Sol elin açık durumdaki pozisyonunu kavrama ve uygulama	<p>1) Açık pozisyonda ikinci parmağın birinci parmağa göre bir tam perde açılması gerektiğini bilip uygulayabilme.</p> <p>2) Tuşenin arkasında kalan başparmağın 2. ve 4. parmakların kullanımı sırasındaki durumunu kavrayıp uygulayabilme</p>	<p>*Tuşe üzerinde ikinci ve dördüncü parmakları açma-kapamaya yönelik alıştırmalar yapılır.</p> <p>*1. pozisyonda sol elin doğal durumdan açık duruma geçişine yönelik alıştırmalar yapılır</p> <p>*Öğrenci birinci pozisyonda 2. parmağını aşağı doğru tel üzerinde bir tam perde açarak sol elini konuma uygun hale getirir. Dirsek yüksekliğini önemseyerek bunu diğer tellere taşır.</p>
	Her telde açık pozisyon kullanma ve çalınan sesleri tanıma	<p>1) “Re” telinde “Re-Mi-Fa#-Sol#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağını kullanarak temiz çalma ve çalınan sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.</p> <p>2) “Sol” telinde “Sol-La-Si-Do#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağı kullanarak temiz çalma ve çalınan sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.</p> <p>3) “La” telinde “La-Si-Do#-Re#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağı kullanarak temiz çalma ve çaldığı sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.</p> <p>4) “Do” telinde “Do-Re-Mi-Fa#” seslerini sırasıyla boş tel, birinci parmak, ikinci parmak ve dördüncü parmağı kullanarak temiz çalma ve çaldığı sesleri değiştirici işaretlerini de belirterek isimlendirebilme.</p>	<p>*Açık durumda sol elin başparmağının hareket halinde olup, parmakların açıklığına uygun olarak aşağı inip, yukarı çıkmasına dikkat etmek gerekir.</p> <p>*Elleri ve parmakları daha küçük olan öğrenciler, açık durumda çalarken 1. ve 2. parmağı yerinde tutamayabilirler. Böyle durumlarda öğrencinin tekniğini ve entonasyonunu bozmayacak şekilde parmaklarını aşağı doğru tel üzerinde kaydırması ama geriye dönüşte tekrar doğru konuma çıkarması öğütlenmeli, örneklenmelidir.</p> <p>*Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi ile yorumlama becerisini arttırması beklenir.</p>
	Birinci pozisyonda açık durumda yazılmış bir etüt çalma	<p>1) Açık pozisyonun kullanıldığı bir etüdü, sol el tekniğini doğru uygulayarak çalabilme</p> <p>2) Açık pozisyonun kullanıldığı bir etüdü, doğru entonasyon ile çalabilme</p> <p>3) Açık pozisyonun kullanıldığı bir etüdü, ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: AÇIK POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
LA MİNÖR DİZİSİ	la minör tonunu genel özellikleriyle tanıma	1) la minör tonunun Do majör tonunun ilgili minör tonu olduğunu söyleyebilme. 2) la minör dizisinin çıkıcı armonik ve melodik kullanılışı sırasında aldığı değiştirici işaret ve işaretleri söyleyebilme	*la minör dizisinin çıkıcı melodik halini çalarken açık pozisyon kullandığı bilinciyle, sol elin ve parmakların konumuna ayrıca entonasyona çok dikkat edilir *Entonasyon için, boş tellerle ya da üçlülerıyla sesler kontrol edilmelidir.
	la minör dizisini viyolonsel "Sol" telinden başlayarak bir oktav çıkıcı ve inici olarak bağımsız çalma	1) la minör dizisini bütün yay kullanarak bağımsız şekilde, çıkıcı melodik dizi olarak ve inerken doğal şekilde (inici melodik yani değiştirici işaret almadan) bir oktav doğru entonasyonla çalabilme 2) la minör dizisini bir oktav içinde inici ve çıkıcı olarak doğru entonasyonla yayın ortasında üçlemeler yaparak bağımsız çalabilme 3) la minör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi önce iki sonra dört defa tekrarlayarak bağımsız ve doğru entonasyonla çalabilme	*Metronom kullanılmalı ve öğrencinin bireysel çalışmalarında daima metronom kullanması öğütlenmelidir. *Açık pozisyonda dirseğin açısı iyi ayarlanmalıdır. *Dizi çalışırken öğretmen de üçlü arkadan takip ederek öğrenciye eşlik edebilir. *Parça çalışırken nüans yapmaya çalışıp, müzikal çalmaya giriş yapılmalıdır. *Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi ile yorumlama becerisini arttırması beklenir.
	la minör dizisini bir oktav içinde çıkıcı melodik ve inici (doğal) olarak bağı çalma	1) la minör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağı çalabilme 2) la minör dizisini bir oktav içinde inici ve çıkıcı olarak bütün yay ile üç bağı çalabilme 3) la minör dizisini bir oktav içinde inici ve çıkıcı olarak bütün yay ile dört bağı çalabilme	
	la minör tonunda açık pozisyonlu etüt çalma	1) la minör tonundaki açık pozisyonlu bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme 2) la minör tonundaki açık pozisyonlu bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme	
	la minör tonunda yazılmış piyano ya da viyolonsel eşlikli bir parça çalma	1) la minör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme 2) la minör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme 3) la minör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme 4) la minör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: AÇIK POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME- ÖĞRETME DURUMLARI
RE MAJÖR DİZİSİ	Re Majör dizisini genel özellikleriyle tanıma	<p>1) Re Majör dizisinin aldığı değiştirici işaretleri söyleyebilme</p> <p>2) Re Majör dizisinde açık pozisyon kullanıldığını söyleyebilme</p> <p>3) Re Majör dizisindeki “Do#” sesinin temel ses olan “Re” sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme</p>	<p>*Şimdiye kadar öğrenilmiş olan dizilerin her gün planlı ve düzenli olarak çalışılmasının önemi vurgulanır.</p> <p>*Dizi çalışmaları yapılırken çeşitli yay şekillerinden yararlanmanın önemi vurgulanır.</p>
	Re Majör dizisini viyolonselın “Do” telinden başlayarak iki oktav çıkıcı ve inici olarak bağısız çalma	<p>1) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda önce iki sonra dört sayarak bağısız çalabilme</p> <p>2) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle yayın ortasında üçlemeler yaparak bağısız çalabilme</p> <p>3) Re Majör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi dört defa tekrarlayarak bağısız çalabilme</p>	<p>*Metronom kullanılmalı ve öğrencinin bireysel çalışmalarında daima metronom kullanması öğütlenmelidir.</p> <p>*Entonasyon sürekli kontrol edilir ve eşlikli çalmanın önemi vurgulanır.</p> <p>*Dizi çalışırken öğretmen de üçlü arkadan takip ederek öğrenciye eşlik edebilir.</p> <p>*Parça çalışırken nüans yapmaya çalışılır.</p>
	Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağılı çalma	<p>1) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağılı çalabilme</p> <p>2) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağılı çalabilme</p> <p>3) Re Majör dizisini iki oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağılı çalabilme</p>	<p>*Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi ile armonik düşünme ve yorumlama becerisi kazanması beklenir</p>
	Re Majör tonunda yazılmış etüt çalma	<p>1) Re Majör tonundaki bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme</p> <p>2) Re Majör tonundaki bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme</p>	
	Re Majör tonunda yazılmış piyano/viyolonsel eşlikli bir parça çalma	<p>1) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) Re Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p>	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: AÇIK POZİSYON, DİZİLER (GAMLAR), ETÜTLER, ESERLER

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME- ÖĞRETME DURUMLARI
LA MAJÖR DİZİSİ	La Majör dizisini genel özellikleriyle tanıma	<ol style="list-style-type: none"> 1) La Majör dizisinin aldığı değiştirici işaretleri söyleyebilme 2) La Majör dizisinde açık pozisyon kullanıldığını söyleyebilme 3) La Majör dizisindeki “Sol#” sesinin temel ses olan “La” sesine sansibl (yürüyen veya yeden) ses olduğunu söyleyebilme 	<p>*Şimdiye kadar öğrenilmiş olan dizilerin her gün planlı ve düzenli olarak çalışılmasının önemi vurgulanır.</p> <p>*Dizi çalışmaları yapılırken çeşitli yay şekillerinden yararlanmanın önemi vurgulanır.</p> <p>*Entonasyon sürekli kontrol edilir ve eşlikli çalmanın önemi vurgulanır.</p>
	La Majör dizisini viyoloncelin “Sol” telinden başlayarak bir oktav çıkıcı ve inici olarak bağsız çalma	<ol style="list-style-type: none"> 1) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle bütün yayda ağır tempoda her ses için dört sayarak bağsız çalabilme 2) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak temiz seslerle yayın ortasında üçlemeler yaparak bağsız çalabilme 3) La Majör dizisini yayın ortasını kullanarak her sesi önce iki sonra dört defa tekrarlayarak bağsız çalabilme 	<p>*Dizi çalışırken öğretmen de üçlü arkadan takip ederek öğrenciye eşlik edebilir.</p> <p>*Parça çalışırken nüans yapmaya çalışılır.</p> <p>*Bu ünite ile öğrencilerin deşifre, sağ ve sol el koordinasyon becerisi ile armonik düşünme ve yorumlama becerisi kazanması beklenir</p>
	La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bağli çalma	<ol style="list-style-type: none"> 1) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile iki bağli çalabilme 2) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile üç bağli çalabilme 3) La Majör dizisini bir oktav içinde çıkıcı ve inici olarak bütün yay ile dört bağli çalabilme 	
	La Majör tonunda yazılmış etüt çalma	<ol style="list-style-type: none"> 1) La Majör tonundaki bir etüdü doğru sağ ve sol el tekniği ile temiz çalabilme 2) La Majör tonundaki bir etüdü ritmik tutarlılık içerisinde temiz çalabilme 	
	La Majör tonunda yazılmış piyano/viyoloncel eşlikli bir parça çalma	<ol style="list-style-type: none"> 1) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme 2) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru entonasyonla çalabilme 3) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme 4) La Majör tonunda yazılmış bir parçayı eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme 	

TABLOLAŞTIRILMIŞ VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞI

ÜNİTE: UYGULAMA- GELİŞTİRME- SERGİLEME DAĞARCIĞI

9. Sınıf

KONU	HEDEF	HEDEF DAVRANIŞLAR	ÖĞRENME-ÖĞRETME DURUMLARI
BİRİNCİ POZİSYONDA VİYOLONSEL DAĞARCIĞI	Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki açık pozisyon da içeren basit parçaları piyano veya viyolonsel eşliği ile çalma	<p>1) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları ritmik tutarlılık içerisinde çalabilme</p> <p>2) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları doğru entonasyonla çalabilme</p> <p>3) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları doğru sağ ve sol el tekniği ile çalabilme</p> <p>4) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları eşliği ile uyum içinde ve müzikal çalabilme</p> <p>5) Birinci pozisyonda yazılmış Majör ve minör tondaki basit parçaları iyi bir sahne performansıyla sergileyebilme</p>	<p>*Okul içinde ya da dışında çeşitli konser etkinlikleri düzenlenir.</p> <p>*Eşlikli çalarak öğrencinin entonasyonunun ve müzikalitesinin gelişmesi hedeflenir.</p> <p>*Çeşitli etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin özgüveni geliştirilmiş olur.</p> <p>*Öğrencinin birlikte çalma ve işbirliği yapma becerisinin gelişmesi sağlanır.</p> <p>*Bu ünite ile öğrencilerin yorumlama, sahne ve performans becerisi kazanması beklenir.</p> <p>*Üniteyle ilgili ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, performans derecelendirme ölçeğinden yararlanılabilir.</p>

KAYNAKÇA

- Aksu, C. (2007). İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arsal, Z. (1998). Program Geliştirme Sürecinde İhtiyaç Analizinin Yeri ve Nasıl Yapıldığına İlişkin Program Geliştirme Uzmanlarının Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Aydın, B. (2006). Viyolonsel Eğitiminde Kullanılan D.Popper Op.73 No'lu Metodun İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Biber, N. (1986). Müzik Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Bilen, M. (1999). **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bilen, S. (1995). İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdusel Süreçler Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilen, İ. (1983). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Okutulan Müzik Öğretim Yöntemleri Dersinin Program Geliştirme Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Burubatur, M. (2006). Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Birinci Sınıf 1. ve 2. Yarıyıl Viyolonsel Eğitiminde En Çok Kullanılan Metot Etüt ve Egzersizlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Civan, K. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları.

Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirbatır, R.E. (1997). **AGSL’de Viyolonsel Eğitimi, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**. I. Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu Kitabı. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.

Demirel, Ö. (2006). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Dural, T. (2007). Yan Flüt Eğitiminde Diyafram Nefesinin Önemi Ve Diyafram Nefesinin Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Yan Flüt Dersi Öğretim Programlarındaki Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ekici, T. (2008) Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Program Geliştirme Çalışması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ergenekon, E. (2000). Viyolonsel Eğitiminde Yay Problemleri Olan Lise Öğrencilerine Önerilecek Çalışmalar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ertürk, S. (1979). **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Yelken Tepe Yayınları

Güler, B. (2007). Viyolonsel Eğitimine Yönelik Olarak Geliştirilmiş Bir Etüt Analiz Modeli. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kalyoncu, N. (1996). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Piyano Öğretim Programlarının Hedeflerine Ulaşma Durumu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kırlioğlu, Ö. (2002). Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Viyolonsel ve Keman Eğitiminde Kullanılan Yay Tekniklerinin Yöntemsel Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocabaş, A. (1993). 1986- Lise Müzik Dersi ğretim Programı'nın Ege Bölgesinde Görevli Müzik ğretmenlerinin Görüşlerine ve ağdaş Program Geliştirme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mumcu, Ö. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine ğretmen ve ğrenci Seçme Kriterlerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Otacioğlu, S. G. (2005). Müzik ğretmenliği Piyano Eğitimi Dersi İçin Bir Model Denemesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- zdemir, G. (2007). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Uygulanan Viyola ğretim Programına Dayalı nc Sınıf Düzeyinde Devinişsel Hedeflere Ulaşma Durumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- zgn, Ö. (2006). Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümlerinde Viyolonsel Eğitimine Yönelik ğretmen ve ğrenci Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- zmenteş, S. (2004). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü ğrencilerinin alışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve çözüm nerileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, DE Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özyörük, E. (2006). Öğretim Programları Açısından Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Uygulanan Bireysel algı (gitar) Eğitimi Dersinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Sakar, M. H. (1997). Viyolonsele Başlarken Çalgı Tekniği İçin Gerekli Olan Temel Metotların Dökümü ve Bunların Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Senemoğlu, N. (2005). **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim**. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sönmez, V. (2007). **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şeker, S. (2005). 7-11 Yaş Grubunda Orff Öğretisi Destekli Keman Eğitiminde Başlangıç Metodu Oluşturulmasına İlişkin Bir Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tan, Ş ve Erdoğan, A. (2004). **Öğretimi Planlama ve Değerlendirme**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Topoğlu, O. (2006). Yaylı Çalgı Çalışma Sürecinde Eşlikli Çalışmanın Önemi ve Viyolonsel İçin Eşlikli Parmak Açma Çalışmaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uçan, A.(1995). **Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinin Eğitim Programları Sorunları**. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Semineri, Yayına Hazırlayan: Gülay Göğüş. Bursa: Uludağ Üniversitesi Matbaası.
- Uçan, A. (1997). **Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar**. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2000). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKÇASI

Acim, S. (2004). Müzik Eğitimi Programları "Elektronik Org Eğitimi" Dersinin Ve Amaçlarının Yeniden Gözden Geçirilmesi.

www.pegem.netakademikongrebildiri_detay.aspxid=48869 (16.07.2009).

Albuz, A. (2004). Eğitim / Müzik Eğitiminde Program Değerlendirme Yaklaşımlarına Genel Bir Bakış.

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm> (15.06.2009).

Barışeri, N; Özdek, A; Can, M. (2006) Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitim Programı Geliştirme Çalışmaları.

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/N-Bariseri.pdf>

(18.06.2008).

Başaran, S.S. (2008). Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.

http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/SS-Basaran_1.pdf (10.07.2009).

Bozkaya, İ. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Mezunlarının Müzik Öğretmenliği Programı Kontenjanları İçindeki Yeri.

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri.html> (10.07.2009).

Bulut, D. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri piyano Dersi Öğretim Programında Yer Alan Hedef Davranışların Kazanılma Durumları.

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri.html> (10.07.2009).

Coates P.S. (1983). Music Education: A Behavioral Model For Curriculum Design. Georgia State University. ProQuest Belge Kimliği: 748963001. (24.07.2009)

Cüceoğlu, G. (2006). 2001 Yılından Günümüze Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi (Flüt) Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi.

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/G-Cuceoglu.pdf>
(11.07.2009).

Çilden, Ş. (2006). Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi.
<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/S-Cilden.pdf>
(12.07.2009).

Çeliköz, N. (2004). Yeni Program Geliştirme Anlayışına Dayalı Olarak Geliştirilen Bir Program Tasarımının Öğrenci Başarısına Etkisi.
<http://www.gefad.gazi.edu.tr/window/dosyapdf/2004/1/2004-1-99-113-7-nadircelikcz.pdf> (10.07.2009).

Ece, A.S; Kaplan, S.(2008). Müziksel Algılama (İşitme, Okuma, Yazma) Ses Ve Çalgı Yeteneği Arasındaki İlişkilerin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi.
<http://www.musikidergisi.net/?p=1057> (15.08.2009).

Foster, K. (2006). Gordon's Approach To Music Learning In Middle School: A Modified Delphi Study. Walden University. ProQuest Belge Kimliği: 1179963321. (24.07.2009)

Gökdağ, S. (2005). Müzisyen Ve Çalgı (Viyolonsel) İletişimi.
<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/S-Gokdag.html> (11.07.2009).

Güler, D. (2006). Devlet Konservatuvarlarındaki Viyolonsel Eğitim-Öğretim Programlarının Çağdaş Öğretim Programcılık Anlayışına Uygunluğunun İncelenmesi. <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri.html> (10.07.2009).

Köse, H. S. (2006) Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Öğrenci Kaynağı Olarak Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri.
<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/S-Kose.pdf>
(10.07.2009)

- Leach, L.M. (1983). A Survery Of Music Programs İn Schools Of The American Association Of Bible Colleges İn Ohio And Contiguous States. The Ohio State University. ProQuest Belge Kimliği. 752079301. (24.07.2009)
- Masear, C. (1999). The Development And Field Test Of A Model For Evaluating Elementary String Programs. Colombia University Teachers College. ProQuest Belge Kimliği: 729765241. (24.07.2009)
- Montarroyos J.G. (1988). Music Education İn Brazilian Public Elementary Schools: A Proposed Curriculum For Children Of Ages Seven Through Ten. University of Miami. ProQuest Belge Kimliği:746350561. (24.07.2009)
- Nelson, B.J.P. (1988). The Development Of A Middle School General Music Curriculum: A Synthesis Of Computer-Assisted İnstruction And Music Learning Theory. The University of Rochester, Eastman School of Music. ProQuest Belge Kimliği. 743944611. (24.07.2009)
- Nolan, K. (2009). American Elementary Music Programs: Current İnstructional Methods, Goals, Resources, And Content Standards By Geographic Region And Grade Level. The University of Arizona. UMI Number: 3355911. (24.07.2009)
- Orhan, Ő. (2006). Anadolu Gzel Sanatlar Liseleri algı Eğitiminde Motivasyon. <http://web.deu.edu.tr/befdergi/15.pdf> (15.08.2009)
- Orhan, Ő. (2009). Anadolu Gzel Sanatlar Liseleri (Ags1), algı- Viyolonsel Eğitiminde 9. Sınıflara Yönelik Temel Davranışların Kazandırılması İle İlgili Yaklaşımlar. http://www.kefdergi.com/pdf/cilt17_no1/361.pdf (16.05.2009)
- z, N.B. (2001). Müzik ğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra-Oda Müziği Eğitiminde Yaylı algıların Yeri ve önemi. <http://www.nuveforum.net/1016-guzel-sanatlar-fakultesi/94869-muzik-ogretmeni-yetis> (17.02.2008).

Özeren, A. (2006). Cumhuriyet ve Müzik Eğitimi.

http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/A-Ozeren_6.html (29.12.2010)

Öztosun, Ö ve Barış, D.A. (2004). Bireysel Çalgı Eğitimi I (Keman) Dersi Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeylerinin Belirlenmesi.

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri.html> (10.07.2009)

Scarborough,I. (1979). General Music In The Secondary School: A Curricular Framework For Program Development. Peabody College for Teachers of Vanderbilt University. AAT 8116093. (24.07.2009)

Schulz, R. (1991). A Program Model For Classroom Guitar Instruction In St. Boniface School Division No. 4. The University of Manitoba (Canada). ProQuest Belge Kimliği: 748218861. (24.07.2009)

Strange, C.M. (1990). The Development Of A Beginning Violin Curriculum Integrating A Computer Music Station With The Principles Of Comprehensive Musicianship. Columbia University Teachers College. ProQuest Belge Kimliği:744061431. (24.07.2009)

Tebiş. C (2001) Keman Öğretiminde Öğretmen Yaklaşımları.

<http://www.muzikegitimcileri.net> (10.07.2010).

Töreyn A.M. (1999) Çağdaş Eğitimde Program ve Ses Eğitimi Programları.

http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/M-Toreyin_5.html (10.07.2010).

Türkmen, U.(2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Verilmekte Olan Keman Eğitimi Eser Dağarcığı Üzerine Düşünceler Ve Öneriler.

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/U-Turkmen.pdf>

(11.07.2009)

Walden, V. E. (1994). An investigation and Comparison of the French and Austro-German Schools of Violoncello Bowing Techniques: 1785-1839. The University of Auckland New Zealand. UMI Number: 9424418.

Yayla, A.A (2004). Müziksel Performansın Ölçülmesi.
<http://www.muzikegitimcileri.net> (12.06.2010)

Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği.
<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/43.html> (26.06.2009).

Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri Yönetmeliği.
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27260_0.html (14.08.2009).

Scales and Etudes. <http://www.cello.org/cnc/tim12.htm> (19.07.2010)

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. <http://ttkb.meb.gov.tr> (12.11.2009)

<http://www.veribaz.com/viewdoc.html?egitimde-program-gelistirme-yaklasimlari-372319.html> (16.08.2009).

<http://web.inonu.edu.tr/~makdag/materyal.ppt> (18.07.2010).

EK 1**GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ LİSTESİ**

- İstanbul Avni Akyol Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Ankara Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- İzmir Işıl Saygın Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Eskişehir Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Bolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Adana Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Adıyaman Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Aydın Yüksel Yalova Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Balıkesir Kadriye Kemal-Gürel Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Bingöl Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Çanakkale Hüseyin Akif Terzioğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Çankırı Selahattin İnal Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Çorum Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Edirne Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

- Erzincan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Erzurum Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Giresun Hurşit Bozbağ Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Hatay Bedii Sabuncu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Isparta Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- İçel Nevit Kodallı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- İzmir Kemalpaşa Ümran Baradan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kars Gülahmet Aytemiz Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kayseri Fevziye-Memduh Güpgüpoğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kastamonu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kırklareli Lüleburgaz Türkiye Elektrik Kurumu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kırşehir Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kocaeli Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Konya Selçuklu Çimento Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kütahya Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Malatya Abdulkadir Eriş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Muğla Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Niğde Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

- Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Samsun İlkadım Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Sinop YMKB Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Sivas Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Őanlıurfa Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Tekirdağ Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Tokat Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Trabzon Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- UŞak Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Van Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Zonguldak Ereğli Erdemir Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Kırıkkale Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Bartın Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Aksaray Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Karabük Safranbolu YMKB Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Osmaniye Abdurrahman Keskiner Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Siirt Takasbank Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Ağrı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
- Karaman Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

EK 2**GÖRÜŞME SORULARI**

- 1) Viyolonsel öğrenimine yeni başlayan bir öğrenciyle ilk derste neler yapılmalıdır? (Örneğin viyolonsel tarihçesi, doğru tutuş oturuş vs.)
- 2) Viyolonsel öğreniminin ilk yılındaki bir öğrenci için yay tutuşu ve yay çekme konusunda sizce ortalama ne kadar süre harcanması gerekir?
- 3) Yayın tutuşu ve viyolenselden ses elde etme çalışmalarında sizce öğrenciye hangi uygulama aşamaları izletilebilir?(Örneğin; sırası ile hangi tellerde yay çekmek, Yayın hangi bölümlerini kullanmak vs.)
- 4) Sizce viyolonsel öğreniminin ilk yılındaki öğrenciye önce detache yay tekniği mi, yoksa legato yay tekniği mi öğretilmelidir?
- 5) Staccato tekniğinin sizce hangi davranış ya da davranışlar öğrenildikten sonra öğretilmesi uygundur?
- 6) Birinci pozisyonda bütün parmakları kullanarak doğru ve temiz ses elde etme davranışını öğrenciden ne zaman görebilmeyi hedeflersiniz? Niçin?
- 7) Viyolonsel öğreniminde öğrencilere çalgı akordu bilgisinin verilmesi sizce ne zaman uygun olabilir?
- 8) Öğrenciye ilk yılda hangi majör ve minör diziler çaldırılabilir? Niçin?

- 9) Öğrencilerin çalabileceği bu diziler legato çalınırsa kaç bağlı ve hangi yay teknikleriyle çaldırılmalıdır? Niçin?
- 10) Programda yer alan “Müzikte Ses Değiştirici İşaretler, Hız ve Nüans terimleri” gibi temel müzik bilgileri içerisinde yer alan konular viyolonsel dersinde sizce nasıl bir yöntemle öğretilmelidir?
- 11) Yürürlükteki müfredat programının ilk yılında yer alan ünite ve konular ilk yıl için uygun mudur?
- 12) Ünite ve konular hedeflerle örtüşmekte midir?
- 13) Hedeflerle ilgili davranışsal hedefler çalma becerisinin gelişmesini destekleyecek nitelikte midir?
- 14) Öğrenme- öğretme durumları viyolonsel öğretmenlerine rehberlik edecek nitelikte midir?
- 15) Değerlendirme ölçütleri hedeflerin gerçekleştirilmesini ölçecek nitelikte midir?
- 16) İlk yıl Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri’nde haftada bir saat viyolonsel dersi verilmektedir. Ders saatini yeterli buluyor musunuz? Niçin?
- 17) Yeni bir program taslağı için farklı görüş ve önerileriniz varsa açıklar mısınız?

EK 3

**GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİNİN BİRİNCİ YILINDA
KULLANILABİLECEK VİYOLONSEL DERSİ
PERFORMANS DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ**

BECERİLER	DERECELER				
	Çok İyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
• Doğru bir duruş sağlayabilme; viyolonsel ve yayı doğru tutabilme					
• Viyolonsel vücutla uyumlu bir şekilde tutup, rahat çalabilme					
• Sol eli tuşe üzerinde doğru oturabilme					
• Sol kol dirsek yüksekliğini her tel için doğru ayarlayabilme					
• Viyolonselde sağ el ve sol el koordinasyonunu sağlayabilme					
• Sol el parmaklarını tuşe üzerine yuvarlak bir şekilde yerleştirme					
• Sol el başparmağını sapta 1.ve 2. parmakların arkasına gelecek şekilde yerleştirme					
• Parmakları kırmadan tuşe üzerindeki seslere basabilme					

<ul style="list-style-type: none"> • Parmakları gerekmedikçe telden kaldırmama (parmak tutma) 					
<ul style="list-style-type: none"> • Arşeyi tutarken işaret parmağı ve serçe parmak kontrolünde doğru ve estetik tutabilme 					
<ul style="list-style-type: none"> • Arşeyi köprüye paralel bir doğrultuda çekme ve itme 					
<ul style="list-style-type: none"> • Bağısız çalarken ön kolu doğru kullanabilme 					
<ul style="list-style-type: none"> • Bağlı notalarda yayı uygun şekilde bölümleyerek çalabilme 					
<ul style="list-style-type: none"> • Çaldığını kuramsal bilgiyle ilişkilendirebilme 					
<ul style="list-style-type: none"> • Çaldığı gamları dört bağliya kadar temiz ve doğru teknikle çalabilme 					
<ul style="list-style-type: none"> • Etüt ve eserleri doğru entonasyonla seslendirebilme 					
<ul style="list-style-type: none"> • Çaldığı eseri eşliğı ile uyum içerisinde seslendirebilme 					
Toplam					

EK 4

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI 1997 YILI VİYOLONSEL ÖĞRETİM PROGRAMI

TEMEL SANAT EĞİTİMİ (ÇALGI - Viyolonsel) DERSİ

ÖZEL AMAÇLAR:

1. Viyolonsel bölümlerini tanıyabilme.
2. Yayın bölümlerini tanıyabilme.
3. Viyolonsel ve yayın bakımı ve korunmasını kavrayabilme.
4. Viyolonselde akort bilgisi.
5. Viyolonsel ile doğru oturuş ve tutuş kurallarını kavrayabilme.
6. Viyolonseli doğru olarak tutabilme.
7. Sağ elde yayı doğru olarak tutabilme.
8. Sol eli viyolonsel üzerinde uygun duruma getirebilme
9. Yayı doğru şekilde tellere sürtebilme.
- 10.Fa anahtarını tanıyabilme.
- 11..Fa anahtarında çalabilme.
- 12.Viyolonselde I.konumda sol eli tuşe üzerinde uygun duruma getirebilme.
- 13.I.konumda bütün tellerdeki notaları tanıyabilme.
- 14.I.konumda çalabilme.
- 15.I.konumda yayın her bölgesini doğru ve süresince kullanabilme.
- 16.Yayın farklı bölgelerinde değişik yay şekillerini uygulayabilme.
- 17.Kalıcı değiştirici işaret almayan majör diziyi tanıyabilme.
- 18.Do majör diziyi çalabilme.
- 19.Do majör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.
- 20.Kalıcı değiştirici işaret almayan minör diziyi tanıyabilme.
- 21.La minör diziyi çalabilme.
- 22.La minör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.
- 23.Legato tekniğini tanıyabilme.
- 24.Viyolonselde legato yapabilme.
- 25.Legato tekniği ile çalabilme.
- 26.Detache tekniğini tanıyabilme.
- 27.Viyolonselde detache yapabilme.
- 28.Detache tekniği ile çalabilme.
- 29.Staccato tekniğini tanıyabilme.
- 30.Viyolonselde staccato yapabilme.
- 31.Staccato tekniği ile çalabilme.
- 32.Diyez, bemol ve naturel işaretlerini tanıyabilme.
- 33.Sol majör ve mi minör dizilerini tanıyabilme.
- 34.Sol majör dizisini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.
- 35.Sol majör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.
- 36.Mi minör dizisi ve çeşitlerini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.
- 37.Mi minör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.
- 38.Fa majör ve re minör dizilerini tanıyabilme.
- 39.Fa majör dizisini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.
- 40.Fa majör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.
- 41.Re minör dizisi ve çeşitlerini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.
- 42.Re minör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.

- 43.Hareket (hız) terimlerini tanıyabilme.
 44.Viyolonselde hareket terimlerini uygulayabilme.
 45.Nüans (gürlük) terimlerini tanıyabilme.
 46.Viyolonselde nüans terimlerini uygulayabilme.
 47.Re hüseyñî makamı bilgisi.
 48.Re hüseyñî makamında uygulama yapabilme.
 49.Mi kürdî makamı bilgisi.
 50.Mi kürdî makamında uygulama yapabilme.

ÜNİTELERİN DAĞILIMI

ÜNİTELER	AMAÇ SAYISI	DAVRANIŞ SAYISI	ORAN (%)
I. Viyolonsel Çalmada Temel Davranışlar	11	29	15
II. Viyolonselde Konumlar-I	5	18	25
III. Değıştirici İşaretler Almayan Majör ve Minör Diziler	6	16	10
IV. Viyolonsel Çalmada Temel Yay Teknikleri-I	9	32	25
V. Bir Diyezli ve Bir Bemollü Dizi ve Tonlar	11	40	15
VI. Hareket ve Nüans Terimleri	4	11	5
VII.Basit Makamlar	4	10	5
TOPLAM	50	156	100

I.ÜNİTE

VİYOLONSEL ÇALMADA TEMEL DAVRANIŞLAR

I.KONU: VİYOLONSEL VE YAYIN FİZİKSEL YAPISI

1.Amaç: Viyolonselın bölümlerini tanıyabilme.

Davranışlar:

- 1.Viyolonselın fiziksel yapısını oluşturan bölümlerin gövde, tuşe, sap olduğunu söyleme-yazma.
- 2.Viyolonseli oluşturan bölümler üzerindeki başlıca öğeleri ve işlevlerini söyleme-yazma.
- 3.Viyolonseli oluşturan başlıca öğeleri gösterme.

2.Amaç: Yayın bölümlerini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Yayın bölümlerini isimleriyle söyleme-yazma.
2. Yayın bölümleri üzerindeki başlıca öğeleri ve işlevlerini söyleme-yazma.
3. Yayı oluşturan başlıca öğeleri gösterme.

3.Amaç: Viyolonselın ve yayın bakımı ve korunmasını kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Viyolonsel ve yayın bakımının önemli olduğunu söyleme-yazma.
2. Viyolonsel ve yayın bakım ve korunmasına ilişkin kuralları söyleme-yazma.
3. Viyolonsel ve yayın kullanım sırası ve kullanım sonrası korunması ve bakımının nasıl yapılacağını söyleme-yazma.

4.Amaç: Viyolonselde akort bilgisi.

Davranışlar:

1. Viyolonsel açık tellerinin do-sol-re-la olduğunu söyleme-yazma.
2. Viyolonsel telleri arasındaki ses yüksekliğinin beş ses olduğunu söyleme-yazma.
3. Viyolonselde tellerin en üstten en alta doğru do-sol-re-la seslerine akortlandığını söyleme-yazma.

II.KONU: VİYOLONSEL İLE OTURUŞ VE TUTUŞ

1.Amaç: Viyolonsel ile doğru oturuş ve tutuş kurallarını kavrayabilme.

Davranışlar:

1. Viyolonsel çalmada oturuşta, vücudun alması gereken pozisyonu söyleme-yazma.
2. Viyolonseli doğru tutuş kurallarını söyleme-yazma.

2.Amaç: Viyolonseli doğru olarak tutabilme.

Davranışlar:

1. Viyolonseli tutarken vücudun alması gereken durumunu gösterme.
2. Viyolonsel doğru ve kurallarına uygun tutuşunu gösterme.

III.KONU: VİYOLONSEL ÇALMADA SAĞ VE SOL ELİN POZİSYONU

1.Amaç: Sağ elde yayı doğru olarak tutabilme.

Davranışlar:

1. Yayı tutarken sağ elin alması gereken durumu gösterme.
2. Yayı tutarken parmakların alması gereken durumu gösterme.

2.Amaç: Sol eli viyolonsel üzerinde uygun duruma getirebilme.

Davranışlar:

1. Sol eli tuşe üzerine uygun şekilde yerleştirme.
2. Sol el parmakların tuşe üzerindeki konumunu ve durumunu gösterme.

3.Amaç: Yayı doğru şekilde tellere sürtebilme.

Davranışlar:

1. Yayın tele sürtüldüğü yeri gösterme.
2. Sağa doğru tele basınç yaparak doğru şekilde yay çekme.
3. Sola doğru tele basınç yaparak doğru şekilde yayı itme.
4. Yayı doğru hareketlerle tele sürterek temiz ses elde etme.

IV.KONU: FA ANAHTARI

1.Amaç: Fa anahtarını tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Fa anahtarını terim olarak açıklayarak söyleme/yazma.

2. Fa anahtarına göre 4. çizgideki notaya fa denildiğini söyleme-yazma.
3. Fa anahtarına göre notaların dizek üzerindeki adlarını söyleme-yazma.

2.Amaç: Fa anahtarında çalabilme.

Davranışlar:

1. Fa anahtarında, verilen açık tellerde yayın sağa ve sola doğru hareketlerini uygulama.
2. Fa anahtarındaki yerlerine göre re-la-sol-do notalarını değişik sürelerle öğretmen yardımıyla uygulama.

Terimler: Gövde, tuşe, sap, yay, fa anahtarı

II.ÜNİTE

VİYOLONSELDE KONUMLAR-I

I.KONU: I.KONUM

1.Amaç: Viyolonselde I.konumda sol eli tuşe üzerinde uygun duruma getirebilme.

Davranışlar:

1. Her telde başlangıç sesinden (1. parmak sesi) yola çıkarak I.konumda sol eli tuşe üzerine uygun şekilde yerleştirme.
2. I.konumda 4.parmağın açık telle kontrol edilip aynı sesin bulunarak buna göre diğer parmakları geriye doğru belli aralıklarla açarak yerleştirilmesi yoluyla, sol eli tuşe üzerindeki konumunu gösterme.

2.Amaç: I.Konumda bütün tellerdeki notaları tanıyabilme.

Davranışlar:

1. I.konumda re teli üzerindeki nota ve sesleri, yerinde adlandırarak gösterme.
2. I.konumda la teli üzerindeki nota ve sesleri, yerinde adlandırarak gösterme.
3. I.konumda sol teli üzerindeki nota ve sesleri, yerinde adlandırarak gösterme.
4. I.konumda do teli üzerindeki nota ve sesleri, yerinde adlandırarak gösterme.

3.Amaç: I.konumda çalabilme.

Davranışlar:

1. I.Konumda re-la-sol-do tellerindeki notaları doğru yerlerine basarak, doğru ve temiz ses çıkarma.
2. İki teli kapsayan yalın çalışmalar yapma.
3. Dört teli kapsayan yalın çalışmalar yapma.
4. Basit zamanlarda (4/4, 3/4, 2/4, 6/8'lik) iki teli kapsayan çalışmalar yapma.
5. Parmak egzersizleriyle sol eli güçlendirme.
6. Dirsek egzersizleriyle sağ kolun doğru hareketini uygulama.

II.KONU: I.KONUMDA YAY ÇEŞİTLERİ

1.Amaç: I.Konumda yayın her bölgesini doğru ve süresince kullanabilme.

Davranışlar:

1. I.konumda verilen çalışmaları yayın her bölgesinde uygulama.
2. Yayın doğru yerden çekip itme.
3. Yayın verilen nota değerlerine göre istenilen yetkinlikte uygulama.

2.Amaç: Yayın farklı bölgelerinde değişik yay şekillerini uygulayabilme.

Davranışlar:

1. Nota değerlerine ve bağlara göre yayın yönünü ayarlama.
2. Nota değerlerine ve bağlara göre yayın hızını ayarlama.
3. Yayın her bölgesinde doğru hareketlerle kullanma.

Terimler: I. konum

III.ÜNİTE

DEĞİŞTİRİCİ İŞARET ALMAYAN MAJÖR VE MİNÖR DİZİLER

1.KONU: DO MAJÖR DİZİSİ

1.Amaç: Kalıcı değiştirici işaret almayan majör diziyi tanıyabilme.

1. Kalıcı değiştirici işaret majör dizisinin do majör dizi olduğunu söyleme-yazma.
2. Do majör dizisinin seslerini söyleme-yazma.

2.Amaç: Do majör diziyi çalabilme.

Davranışlar:

1. Do majör diziyeye doğru sesle başlayarak, parmakları tuşe üzerinde doğru yerlerine basma.
2. Do majör dizisinin çıkıcı ve inici olarak, birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süreler ile 2 oktav içerisinde çalışmasını gösterme.

3.Amaç: Do majör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.

Davranışlar:

1. Do majör tonu içerisinde verilen aralık çalışmalarını, doğru ve temiz seslerle yapma.
2. Do majör tonunda etütleri istenilen çalışma şekli ile uygulama.

II.KONU: LA MİNÖR DİZİSİ

1.Amaç: Kalıcı değiştirici işaret almayan minör diziyi tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Kalıcı değiştirici işaret almayan minör dizinin la minör dizi olduğunu söyleme-yazma.
2. La minör dizinin seslerini söyleme-yazma.
3. La minör dizinin doğal, melodik ve armonik olmak üzere üçe ayrıldığını söyleme-yazma.
4. Altıncı ve yedinci derecesi tizleşmiş minöre melodik minör dendiğini söyleme-yazma.
5. Yedinci derecesi tizleşmiş minöre armonik minör dendiğini söyleme-yazma.

2.Amaç: La minör diziyi çalabilme.

Davranışlar:

1. La minör diziyeye doğru sesle başlayarak, parmakları tuşe üzerinde doğru yerlerine basma.
2. La minör dizisinin çıkıcı ve inici olarak birlik, ikilik, dördlük, sekizlik süreler ile bir oktav içerisinde çalınışını gösterme.
3. Melodik ve armonik la minör dizisinin çıkıcı ve inici olarak birlik, ikilik, dördlük ve sekizlik süreler ile bir oktav içerisinde çalınışını gösterme.

3.Amaç: La minör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.

Davranışlar:

1. La minör tonu içerisinde verilen aralık çalışmalarını doğru ve temiz seslerle yapma.
2. La minör tonda verilen etütleri istenilen çalışma şekli ile uygulama.

Terimler: Do majör, la minör

IV.ÜNİTE**VİYOLONSEL ÇALMADA TEMEL YAY TEKNİKLERİ-I****I.KONU: BAĞLI (LEGATO) ÇALMA TEKNİĞİ**

1.Amaç: Legato tekniğini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Legato sözcüğünün anlamını söyleme-yazma.
2. Legato tekniğinin genel özelliklerini açıklayarak söyleme/yazma.
3. Viyolonselde legato çalınışa ilişkin belli başlı bilgi ve becerileri açıklayarak gösterme.
4. Legatonun notaların üzerine konulan bağ işareti ile ifade edildiğini söyleme-yazma.

2.Amaç: Viyolonselde legato yapabilme.

Davranışlar:

1. Legato çalmada sağ el (bilek) ağırlığını yaya aktarma.
2. Parmakları zamanında yerlerine düşürerek koparmadan çalmayı uygulama.
3. Yayı topuk ile uç arasında bütün kullanma.
4. Bağlı çalmada notalara eşit yay ayırarak yayın hareketini sağlama.
5. Viyolonselde legato çalmaya ilişkin bilgileri doğru davranımlarla birleştirerek uygulama.

3.Amaç: Legato tekniği ile çalabilme.

Davranışlar:

1. Verilen dizileri legato çalınış tekniğinde istenilen süreler ile uygulama.
2. Legato tekniğinde çalmayı geliştirici verilen etütleri uygulama.

II.KONU: BAĞSIZ (DETACHE) ÇALMA TEKNİĞİ

1.Amaç: Detache tekniğini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Detache sözcüğünün anlamını söyleme-yazma.

2. Detache tekniğinin genel özelliklerini açıklayarak söyleme/yazma.
3. Viyolonselde detache çalmışa ilişkin belli başlı bilgi ve becerileri açıklayarak gösterme.
4. Detachenin notaların üzerine konulan çekme ( ), itme ( ) işaretleri ile ifade edildiğini söyleme-yazma.

2.Amaç: Viyolonselde detache yapabilmek.

Davranışlar:

1. Legato çalmadan detache çalmaya geçişi gösterme.
2. Detache yapmada ön kol hareketini gösterme.
3. Detache yapmada yayın orta, ökçede ve uçta ön kol hareketini öğretmen yardımıyla uygulama.
4. Viyolonselde detache çalmaya ilişkin bilgileri doğru davranımlarla birleştirerek yalnız başına uygulama.

3.Amaç: Detache tekniği ile çalabilmek.

Davranışlar:

1. Verilen dizileri detache çalmış tekniğinde istenilen bölgede ve istenilen süreler ile uygulama.
2. Detache tekniğinde çalmayı geliştirici verilen etüdüleri uygulama.

III.KONU: KISA VE KESİK (STACCATO) ÇALMA TEKNİĞİ

1.Amaç: Staccato tekniğini tanıyabilmek.

Davranışlar:

1. Staccato sözcüğünün anlamını söyleme-yazma.
2. Staccato tekniğinin genel özelliklerini açıklama.
3. Viyolonselde staccato çalmış tekniğine ilişkin belli başlı bilgi ve becerileri açıklayarak gösterme.
4. Staccato'nun, notaların üzerine konulan nokta(.) işareti ile ifade edildiğini söyleme-yazma.

2.Amaç: Viyolonselde staccato yapabilmek.

Davranışlar:

1. Staccato çalmada sağ kolun, elin ve bileğin aldığı konumu gösterme.
2. Staccato çalmada sağ elde işaret parmağını ve ön kolu doğru davranımlarla kullanma.
3. Staccatoyu yayın farklı bölgelerinde ökçede, ortada ve uçta ön kolu kullanarak öğretmen yardımı ile uygulama.
4. Staccatoyu yayın tamamında bütün kolu kullanarak öğretmen yardımı ile uygulama.
5. Viyolonselde staccato çalmaya ilişkin bilgileri doğru davranımlarla birleştirerek yalnız başına uygulama.

3.Amaç: Staccato tekniği ile çalabilmek.

Davranışlar:

1. Verilen dizileri staccato çalmış tekniğinde istenilen süreler ile uygulama.
2. Staccato tekniğinde çalmayı geliştirici verilen etüdüleri uygulama.

Terimler: Legato, detache, staccato.

V.ÜNİTE

BİR DİYEZLİ VE BİR BEMOLLÜ DİZİ VE TONLAR

I.KONU: MÜZİKTE SES DEĞİŞTİRİCİ İŞARETLER

1.Amaç: Diyez (#), Bemol ( ) ve Naturel ( ) işaretlerini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Diyezi tanımlayarak, dizi içerisinde sese etkisini söyleme-yazma.
2. Diyez işaretini gösterme.
3. Bemölü tanımlayarak dizi içerisinde sese etkisini söyleme-yazma.
4. Bemol işaretini gösterme.
5. Natureli tanımlayarak dizi içerisinde sese etkisini söyleme-yazma.
6. Naturel (doğal) işaretini gösterme.

II.KONU: BİR DİYEZLİ MAJÖR VE MİNÖR DİZİLER

1.Amaç: Sol majör ve mi minör dizilerini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Dizi-ton belirlemede diyez sırasını söyleme-yazma.
2. Bir diyez alan majör dizinin sol majör, ilgili minör dizisinin mi minör olduğunu söyleme-yazma.
3. Sol majör dizisinin seslerini ve aralıklarını söyleme-yazma.
4. Mi minör dizisinin seslerini ve aralıklarını söyleme-yazma.
5. Sol majörde fa sesinin diyez değiştiriciyi aldığını ve diyezin dizi içerisinde fa sesine etkisini söyleme-yazma.
6. Mi minör dizinin de sol majördeki aynı diyez değiştiriciyi (fa diyez) aldığını söyleme-yazma.
7. Verilen dizilerin armonik ve melodik mi minör dizileri olduğunu söyleme-yazma.

2.Amaç: Sol majör dizisini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.

Davranışlar:

1. Sol majör dizisine doğru sesle başlayarak, parmakları doğru yerlerine basma.
2. Sol majör dizisini bir oktav içerisinde çıkıcı ve inici olarak 2,4 ve 8 bağlı, verilen süreler ile çalma.
3. Sol majör dizisini bir oktav içerisinde çıkıcı ve inici olarak legato, detache ve staccato çalınış biçimleriyle çalma.

3.Amaç: Sol majör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.

Davranışlar:

1. Sol majör tonu içerisinde verilen aralık çalışmalarını doğru ve temiz seslerle yapma.
2. Viyolonselde sol majör tonda verilen etüdüleri (varsa eser) istenilen çalışma tekniği ile

4.Amaç: Mi minör dizisi ve çeşitlerini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.

Davranışlar:

1. Mi minör dizisine doğru sesle başlayarak parmakları doğru yerlerine basma.
2. Doğal, melodik ve armonik mi minör dizilerini bir oktav içerisinde çıkıcı ve inici olarak 2, 4 ve 8 bağlı, verilen süreler ile çalma.
3. Doğal, melodik ve armonik mi minör dizilerini bir oktav içerisinde çıkıcı ve inici olarak legato, detache ve staccato çalınış biçimleriyle çalma.

5.Amaç: Mi minör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.

Davranışlar:

1. Mi minör tonu içerisinde verilen aralık çalışmalarını doğru ve temiz seslerle yapma.
2. Viyolonselde mi minör tonda verilen etüdüleri (varsa eser) istenilen çalışma tekniği ile uygulama.

III.KONU: BİR BEMOLLÜ MAJÖR VE MİNÖR DİZİLER

1.Amaç: Fa majör ve re minör dizilerini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Dizi-ton belirlemede bemol sırasını söyleme-yazma.
2. Bir bemol alan majör dizinin fa majör, ilgili minör dizisinin re minör dizisi olduğunu söyleme-yazma.
3. Fa majör dizisinin seslerini ve aralıklarını söyleme-yazma.
4. Re minör dizisinin seslerini ve aralıklarını söyleme-yazma.
5. Fa majörde si sesinin bemol değiştiriciyi aldığını ve bemolün dizi içerisinde si sesine etkisini söyleme-yazma.
6. Re minör dizinin de fa majördeki aynı bemol değiştiriciyi (si bemol) aldığını söyleme-yazma.
7. Verilen dizilerin melodik ve armonik re minör dizileri olduğunu söyleme-yazma.

2.Amaç: Fa majör dizisini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.

Davranışlar:

1. Fa majör dizisine doğru sesle başlayarak, parmakları doğru yerlerine basma.
2. Fa majör dizisini bir oktav çıkıcı ve inici olarak 2, 4 ve 8 bağlı, verilen süreler ile çalma.
3. Fa majör dizisini bir oktav çıkıcı ve inici olarak legato, detache ve staccato çalınış biçimleriyle çalma.

3.Amaç: Fa majör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.

Davranışlar:

1. Fa majör tonu içerisinde verilen aralık çalışmalarını doğru ve temiz seslerle yapma.

2. Viyolonselde fa majör tonda verilen etüdüleri istenilen çalışma tekniği ile uygulama.

4.Amaç: Re minör dizisi ve çeşitlerini öğrenilen yay teknikleri ve değişik yay biçimleriyle uygulayabilme.

Davranışlar:

1. Re minör dizisine doğru sesle başlayarak, parmakları doğru yerlerine basma.
2. Doğal, melodik ve armonik re minör dizilerini bir oktav içerisinde çıkıcı ve inici olarak 2, 4 ve 8 bağlı, verilen süreler ile çalma.
3. Doğal, melodik ve armonik re minör dizilerini bir oktav içerisinde çıkıcı ve inici olarak legato, detache ve staccato çalınış biçimleriyle çalma.

5.Amaç: Re minör dizisi ve tonu içerisinde çalabilme.

Davranışlar:

1. Re minör tonu içerisinde verilen aralık çalışmalarını, doğru ve temiz seslerle yapma.
2. Viyolonselde re minör tonda verilen etüdüleri istenilen çalışma tekniği ile uygulama.

Terimler: Diyez, bemol, naturel, sol majör, mi minör, fa majör, re minör.

VI.ÜNİTE

HAREKET VE NÜANS TERİMLERİ

I.KONU: HAREKET(HIZ) TERİMLERİ

1.Amaç: Hareket(hız) terimlerini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Moderato, Andante, Allegro, Largo gibi terimlerin hareket terimleri olduğunu söyleme-yazma.
2. Hareket terimlerinin parçanın çalınış hızına etkisini açıklayarak gösterme.
3. Metronomun yapısal özelliği ve metronom sayısının özelliğini açıklama.

2.Amaç: Viyolonselde hareket terimlerini uygulayabilme.

Davranışlar:

1. Bir etüd ya da eseri verilen hızla, metronom sayısına uygun ve metronom kullanarak çalma.
2. Bir etüd ya da eseri hareket terimleri ile istenilen nitelikte ve yetkinlikte öğretmen yardımı ile çalma.
3. Bir etüd ya da eseri hareket terimleri ile istenilen nitelikte ve yetkinlikte yalnız başına çalma.

II.KONU: NÜANS TERİMLERİ

1.Amaç: Nüans(gürlük) terimlerini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Piano (p), mezzoforte (mf), forte (f), crescendo (kreşendo), decrescendo (de kreşendo) gibi terimlerin nüans terimleri olduğunu söyleme-yazma.
2. Nüans terimlerinin çalınan ya da söylenen bir parçaya etkisini açıklayarak gösterme.

2.Amaç: Viyolonselde nüans terimlerini uygulayabilme.

Davranışlar:

1. Dizi, etüd ya da eserleri nüanslarına uygun çalma.
2. Bir etüd ya da eseri nüanslarına uygun, istenilen nitelikte ve yetkinlikte öğretmen yardımı ile çalma.
3. Bir etüd ya da eseri nüanslarına uygun, istenilen nitelikte ve yetkinlikte yalnız başına çalma.

Terimler: Moderato, andante, allegro, largo, piano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo, metronom, nüans.

VII.ÜNİTE

BASİT MAKAMLAR

I.KONU: RE HÜSEYNÎ MAKAMI

1.Amaç: Re hüseyinî makamı bilgisi.

Davranışlar:

1. Re hüseyinî dizisinin re-mi-fa-sol-la-si-do-re seslerinden oluştuğunu söyleme-yazma.
2. Re hüseyinî makamının inici durumunda si bemol aldığını söyleme-yazma.
3. Re hüseyinî makamının güçlüsünün la, durağının re sesi olduğunu söyleme-yazma.

2.Amaç: Re hüseyinî makamında uygulama yapabilme.

Davranışlar:

1. İki oktav içinde re hüseyinî dizisini çıkıcı ve inici olarak çalma.
2. Re hüseyinî makamında yazılmış düzeyine uygun eserler çalma.

II.KONU: MÎ KÜRDÎ MAKAMI

1.Amaç: Mi kürdî makamı bilgisi.

Davranışlar:

1. Mi kürdî dizisinin mi-fa-sol-la-si-do-re-mi seslerinden oluştuğunu söyleme-yazma.
2. Mi kürdî makamının güçlüsünün si, durağının mi sesi olduğunu söyleme-yazma.

2.Amaç: Mi kürdî makamında uygulama yapabilme.

Davranışlar:

1. İki oktav içinde mi kürdî dizisini çıkıcı ve inici olarak çalma.
2. Mi kürdî makamında yazılmış düzeyine uygun eserler çalma.

Terimler: Re hüseyinî makam, mi kürdî makam.

ÖRNEK İŞLENİŞ

I.HAZIRLIK

Okulun Adı	: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
Dersin Adı	: Viyolonsel
Sınıfı	: Hazırlık
Ünitenin Adı	: Viyolonsel Çalmada Temel Yay Teknikleri-I

Konu Adı	: Staccato Çalma Tekniği
Süresi	: 80'
Öğretim Yön. Ve Tek	: Uygulama, anlatım, gösteri, soru-cevap.
Kaynaklar	:
Araç ve Gereçler	: Viyolonsel, Ders Kitabı, Nota Sehпасı.
Amaç Alanı	: Bilişsel-devinişsel

1.Amaç : Staccato tekniğini tanıyabilme.

Davranışlar:

1. Staccato sözcüğünün anlamını söyleme-yazma.
2. Staccato tekniğinin genel özelliklerini açıklama.
3. Viyolonselde staccato çalmış tekniğine ilişkin belli başlı bilgi ve becerileri açıklayarak gösterme.
4. Staccato'nun, notaların üzerine konulan nokta(.) işareti ile ifade edildiğini söyleme-yazma.

2.Amaç: Viyolonselde staccato yapabilme.

Davranışlar:

1. Staccato çalmada sağ kolun, elin ve bileğin aldığı konumu gösterme.
2. Staccato çalmada sağ elde işaret parmağını ve ön kolu doğru davranımlarla kullanma.
3. Staccatoyu yayın farklı bölgelerinde ökçede, ortada ve uçta ön kolu kullanarak öğretmen yardımı ile uygulama.
4. Staccatoyu yayın tamamında bütün kolu kullanarak öğretmen yardımı ile uygulama.
5. Viyolonselde staccato çalmaya ilişkin bilgileri doğru davranımlarla birleştirerek yalnız başına uygulama.

II. EĞİTİM DURUMLARI

1. Öğrenciden, staccatonun anlamını araştırmasının istenmesi, öğretmenin tanımıyla karşılaştırılıp doğru tanımın söylenmesi.
2. Daha önce detache çalışılmış, öğrencinin iyi bildiği bir etüdün staccatonun adını söylemeden, staccato çalmış tekniği ile öğretmen tarafından çalınarak, öğrenciye "nasıl çaldım?" şeklinde sorulması.
3. Staccato tekniğini gösteren bir (ya da birkaç) parça dinletilerek ya da çalınarak bu tekniği becermeye ilgi uyandırılması.
4. Viyolonselde staccato yapmada; parmakların ve bileğin (sağ el) aldığı konumun öğretmen tarafından gösterilirken, öğrenciden dikkatlice izlemesinin ve yayını, parmaklarını ve bileğini staccato çalmaya hazırlamasının istenmesi.
5. Staccato yapmaya ilişkin yayın, ökçe, orta, uç ve tamamının kullanıldığı uygulamalar, ön kol ve bütün kol hareketinin öğretmen tarafından gösterilip, yayın farklı bölgelerindeki elde edilmişlerin öğrenciye uygulatılması.

6. Öğrenciye gösterilen davranışları yapıncaya kadar yeterli sürenin verilmesi, gösterdiği doğru davranışlar için olumlu pekiştirici kullanılması.
7. Staccato yapmada güçlüğü varsa tespit edilerek, staccato ile detache veya bildiği başka tekniği (legato) karşılaştırarak, deneme-yanılma yoluyla ayrı ayrı uygulanması, öğrenciye bildiği bir etüdün önce detache, sonra staccato kaldırılması.
8. Staccato çalışılacak bir etüdün öğretmen tarafından çalınarak gösterilmesinin öğrenciden istenmesi.

III. ÖRNEK ÖLÇME DURUMLARI

Açıklama: Staccato tekniğini tanıyabilmeye ve staccato yapabilme amaçlarına ilişkin davranışlar aşağıda verilmiştir. Bu davranışları gözleyerek ilgili yere (x) işareti koyunuz.

Dereceleme Ölçeği: 1-Çok Zayıf, 2-Zayıf, 3-Orta, 4-İyi, 5-Pekiyi

Öğrencinin Adı ve Soy adı:

Ünite: Viyolonsel Çalmada Temel Yay Teknikleri-I

Konu: Staccato Çalma Tekniği

Amaç Alanı: Bilişsel-Devinişsel

Amaçlar:

1. Staccato tekniğini tanıyabilme.
2. Viyolonselde staccato yapabilme.

BİLİŞSEL ALAN GÖSTERGE TABLOSU

Davranışlar:

1. 2. 3. 4. 5.

1. Staccato sözcüğünün anlamını söyleme-yazma.
2. Staccato ile ilgili verilen tanımlara doğru tanımı eşleştirme.
3. Viyolonselde staccato çalmış tekniğine ilişkin belli başlı bilgi ve becerileri açıklayarak gösterme.
4. Staccato'nun, notaların üzerine konulan nokta(.) işareti ile ifade edildiğini söyleme-yazma.

DEVİNİŞSEL ALAN GÖSTERGE TABLOSU

Davranışlar:

1. 2. 3. 4. 5.

1. Staccato çalmada sağ kolun, elin ve bileğin aldığı konumu gösterme.
2. Staccato çalmada sağ elde işaret parmağını ve ön kolu doğru davranımlarla kullanma.
3. Staccatoyu yayın farklı bölgelerinde ökçede, ortada ve uçta ön kolu kullanarak öğretmen yardımıyla uygulama.
4. Staccatoyu yayın tamamında bütün kolu kullanarak öğretmen yardımıyla uygulama.
5. Viyolonselde staccato çalmaya ilişkin bilgileri doğru davranımlarla birleştirerek yalnız başına uygulama.

IV. DEĞERLENDİRME

Öğretmen ölçme sonuçlarına göre öğrencilerin başarıları ile ilgili değerlendirmelerde bulunur.

EK 5
GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ, EĞİTİM FAKÜLTELERİ VE
DEVLET KONSERVATUVARLARINDAN GELEN ARAŞTIRMANIN VERİ
TOPLAMA İZİN YAZILARI

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
 Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

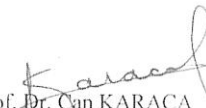
SAYI: B.30.2.DEÜ.0.70.72.03/504-
 KONU: Ruken ÖZTOPALAN

25.12.2009* 02518

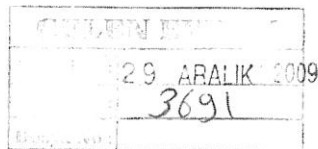
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İLGİ: a) 09.10.2009 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.46.72.00-500/3072 sayılı yazımız.
 b) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın
 09.12.2009 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311-349/3174 sayılı yazısı.

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi konulu tez (proje) çalışması hakkında T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'ndan alınan ilgi yazı fotokopisi ekte gönderilmiştir. Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

 Prof. Dr. Can KARACA
 Genel Sekreter V.

Ek: 3

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.05.311- 349 / 3174
Konu : Araştırma İzni

09/12/2009

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) 20.11.2009 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.70.72.01-504/2303 sayılı yazı
b) 28.02.2007 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311-311/1084 sayılı Makam Onayı ile Uygulamaya Konulan "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın "Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi" konulu araştırmasında kullanılacak veri toplama araçlarının İzmir, Kütahya, Denizli, Muğla ve Uşak illerindeki Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde görev yapan öğretmenlere uygulama izni talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen (2 sayfa-17 sorudan oluşan) veri toplama araçlarının İzmir, Kütahya, Denizli, Muğla ve Uşak illerindeki Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde görev yapan öğretmenlere uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

İlgi (b) Yönergenin 5. Maddesinin (o) bendi uyarınca taahhütnamenin ve araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

AR

Dr. Halil Rahman AÇAR
Bakan a.
Daire Başkanı

EK :
Veri Toplama Aracı (1 Adet-2 Sayfa)

Dr. Halil Rahman AÇAR
12.12

GMK. Bulvarı No:109
06570 Maltepe/ANKARA
Tel : 0 312 230 36 44
Faks : 0 312 231 62 05
earged@meb.gov.tr | earged.meb.gov.tr

DANISMA
444 0 632
HATTI

EĞİTİM
%100
DESTEK

www.egitimdestek.meb.gov.tr

www.milliegitim.gov.tr

www.bilgisayarligitimdestek.meb.gov.tr

T.C
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.2.DEÜ.0.12.00/
Konu: Eğiti Bil.Enst.500/ 3269 sayılı yazısı hk.

28 /10 /2009

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

İlgi: 23.10.2009 tarih ve 500/3269 sayılı Eğitim Bil.Ens.Müdürlüğü yazısı.

Doktora öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın Anabilim Dalı öğretim elemanları ile uygulama yapması uygundur.

Bilgilerinizi arz ederim.

Prof. Mahmut M. SARI
Müzik Eğitimi ABD Bşk

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
DEVLET KONSERVATUVARI MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI: B.30.2.DEÜ.0.K1.83.00/- 2209
KONU: uygulama hakkında

27/10/2009

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

İlgi: 23/10/2009 tarih ve B.30.2 DEÜ.0.46.72.00-500/3268 sayılı yazınız hk.

İlgi yazıda belirtilen Ruken Öztöpalan'ın " Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi" adlı doktora tezi için konservatuvarımız viyolonsel öğretim üyeleri ile görüşme yapması uygun görülmüştür.

Bilgilerini rica ederim.

Aykut

Prof.Aykut YAFE
MÜDÜR

GELEN EVR	
Tasitli	: 28 EKİM 2009
Kayıt No	: 3174
Dosya No	:

SN.
N.Korkmaz
28.10.2009
[Signature]

07-JAN-2010 10:58

DEÜ REKTÖRLÜĞÜ DGR. 156.

Murşen H. in dilekatinde

T.C.

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

SAYI : B.30.2.ADÜ.0.00.00.00/22S.236/
KONU : Anket uygulama talebi

20.12.09-08577

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: 22/10/2009 tarihli ve B.30.2.DEÜ.0.70.72.01/504-2881 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile bildirilen; Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitim Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın tez çalışması kapsamında Üniversitemizde anket uygulama talebi, Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Dekanlığına uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Şükrü BOYLU
Rektör

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

SAYI: B.30.2.DEÜ.0.70.72.03/504-
KONU: Ruken ÖZTOPALAN

25.12.2009* 02523

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İLGİ: a) 09.10.2009 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.46.72.00-500/3072 sayılı yazımız.
b) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 09.11.2009 tarih ve B.30.2.PAÜ.0.70.00.00(040.1)-1199-3983 sayılı yazısı.
c) Ege Üniversitesi Rektörlüğü'nün 18.11.2009 tarih ve B.30.2.EGE.0.73.01/2.20-3038 sayılı yazısı.
d) Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörlüğü'nün 19.11.2009 tarih ve B.30.2.AKÜ.0.70.72.00/584-3358-9028 sayılı yazısı.
e) Muğla Üniversitesi Rektörlüğü'nün 25.11.2009 tarih ve B.30.2.MGÜ.0.72.02/500-9615 sayılı yazımız.

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi konulu tez (proje) çalışması hakkında ilgide kayıtlı Üniversite Rektörlüklerinden alınan yazı fotokopileri ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Karaca
Prof. Dr. Can KARACA
Genel Sekreter V.

Ek: 7 sayfa

GELEN EVT	
Tarih:	29 ARALIK 2009
Sıra No:	3692
Dosya No:	

Cumhuriyet Bulvarı No:144 35210 Alsancak-İzmir/TÜRKİYE
Telefon : +90 (232) 464 81 23 Faks : +90 (232) 412 14 03
e-posta : student@deu.edu.tr Elektronik ağı : www.deu.edu.tr

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

Sayı :B.30.2.PAÜ.0.70.00.00(040.1)-1199 - 3983

09/11/2009

Konu : Anket İzni

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 04.11.2009 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.70.72.01/504-2961 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın "Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi" konulu tez çalışmasına yönelik anketini Üniversitemiz Eğitim Fakültesinde uygulama talebi, Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. İnan ÖZER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı

SAYI : B.30.2.EGE.0.73.01/2.20- 7038

1.8.11/2009

KONU : Anket İzni

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 22.10.2009 tarihli.B.30.2.DEÜ.0.70.72.01/504-2061 sayılı yazınız.

İlgi yazınız Üniversitemiz Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Müdürlüğüne iletilmiş olup, alınan cevabi yazı ve eki ilişikte gönderilmiştir.
Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr.M.Bilent ÖZKAN
Genel Sekreter V.

EKLER:

- 1- Yazı Sureti (1 adet)
- 2-Yazı Eki (1 adet)

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Devlet Türk Musikisi Konservatuarı

Sayı : B.30.2.EGE.0.K1.71.00.20.36/ 1004
Konu : Anket Hk.

Bornova / İZMİR
11.11.2009

EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE
(İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı)

İlgi: 04.11.2009 tarih ve 13034 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile talep edilen, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın "Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi" konulu tez çalışması, Konservatuarımız öğretim elemanlarından Arş. Gör. Seher ERKAN tarafından incelenmiş olup konuyla ilgili görüş yazısı ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Azmi TELEFONCU
Müdür

2376

E.Ü

Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Müdürlüğüne,

Tarafıma göndermiş olduğunuz Ruken Öztopalan'ın hazırlamış olduğu "Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi" başlıklı doktora tez önerisini inceledim. Çalışmayla ilgili fikirlerimi 5.11.2009 tarihinde Ruken Öztopalan'ın talebi üzerine yapmış olduğumuz karşılıklı görüşmede bildirdim. Bilgilerinize arz ederim.

09.11.2009

Seher ERKAN

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : B.30.2.AKÜ.0.70.72.00/ 584 - 3358 - 9028

19 Kasım 2009

Konu : Ruken ÖZTOPALAN

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İZMİR

İlgi: a) 22.10.2009 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.70.72.01/504-02061 sayılı yazı,
b) 12.11.2009 tarih ve B.30.2.AKÜ.0.K1.00.00/904 sayılı yazı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın ilgi (a) yazınız ekinde gönderilen "Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi" konulu tez (proje) kapsamında Üniversitemiz Devlet Konservatuvarı bünyesinde uygulama çalışması yapmasının uygun görüldüğüne ilişkin ilgi (b) yazının bir sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

 Prof. Dr. Belkis ÖZKARA
 Rektör a.
 Rektör Yardımcısı

EKLER:
1-İlgi (b) yazının sureti (1 sayfa)

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Devlet Konservatuarı Müdürlüğü

Sayı : B.30.2.AKÜ.0.K1.00.00/904

12/11//2009

Konu :Ruken ÖZTOPALAN

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: 05/11/2009 tarih ve 3157-8547 sayılı yazınız.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN' ın "Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi" konulu tez (proje) çalışması Konservatuvarımız tarafından kabul edilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

[Signature]
Doç. Dr. Artay YAĞCI
Devlet Konservatuarı Müdürü

Adres : Şuhut Yolu Üzeri Ahmet Karahisarı Kampüsü 03100 AFYONKARAHİSAR
Telefon : (0 272) 2165896 Faks: (0 272) 2163307
e-posta : konser@aku.edu.tr Web: www.konservatuvar.aku.edu.tr

GELEN EVRAK	
Tarih	16 Kasım 2009
Sayı	584
Ev. Birimi	6428

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	
GELEN EVRAK	
ÖZEL KALEM	:
GEN. SEKRETERLİK:	:
PERSONEL BSK:	:
ÖĞR. İŞL. BSK:	16.11.2009
ID. MÜHÜR BSK:	:
SAĞ. KİMLİK BSK:	:
YAPILAN İŞL. BSK:	:
BİLG. İŞL. BSK:	:
KÜT. DOK. BSK:	:
DÖN. SER. İŞL. MD.:	:
STRATEJİ GEL. BSK:	:
DİĞER	:
TARİH - SAYI	
16.11.2009# 10240	

T.C.
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
 Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.30.2.MĞÜ.0.72.02/500-
 Konu: Anket Çalışması

25.10.09 093615

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: 22.10.2009 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.70.72.01/504-92961 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Doktora programı öğrencisi Ruken ÖZTOPALAN'ın "**Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi**" konulu tez (proje) çalışmasını Üniversitemizde uygulama isteği uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. İbrahim YOKAŞ
 Rektör a.
 Rektör Yardımcısı